

Áldás, békesség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
VIII. évfolyam 4. szám

2019. július-augusztus

Ti azonban, szeretteim, épüljétek szentséges hitektekben, imádkoztatok a Szentlélek által, tartsátok meg magatokat Isten szeretetében, várva a mi Urunk Jézus Krisztusnak irgalmát az örök életre. Könyörüljétek azokon, akik kételkednek, mentsetek meg őket kiragadva a tűzből. Másokon is könyörüljétek, de félelemmel, utálva még a ruhát is, amelyet testük beszennyezett. Annak pedig, aki megőrizhet titeket a botlástól, és dicsősége elé állíthat feddhetetlenségben, ujjongó örömmel: az egyedül üdvözítő Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által: dicsőség, fenség, erő és hatalom öröktől fogva, most és mindörökké. Ámen. (Júdás 1,20-25)

A TARTALOMBÓL

9

Aki él, a Krisztusnak él
(Bódis Miklós evangélizációja)

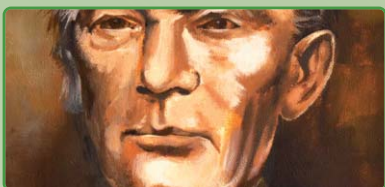
18

Gyermektábor
2019

30

Régi históriák
Lukács Pál

VEZET A KERESZTBEZ ÚT!

Jöjj te szegény, bűnös szenvedő,
Vezet a keresztbe út!
Érted meghalt a keresztben Ő,
Vezet a keresztbe út!
Jöjj, hagyd ott életed gondjait,
Urad a terhed leoldja itt.
Jöjj szegény lélek, indulj el már;
Vezet a keresztbe út!

Hangzik az ige s oly édesen:
- Vezet a keresztbe út!
De még a bűn rabja életem.
- Vezet a keresztbe út!
Vezet út, vezet, ám nem nekem,
Gyarlónak nem szól a kegyelem.
- Néked szól, néked, indulj csak el;
Vezet a keresztbe út!

Óh, amint hallom ezt, úgy van-e?
- Vezet a keresztbe út!
Bűnös a keresztbe juthat-e?
- Vezet a keresztbe út!
Még nem is bántam meg bűneim,
Átvész-e a halál törein?
- Jöjj szegény lélek, indulj el már;
Vezet a keresztbe út!

Még le kell vetnem bűn-terhemet!
- Vezet a keresztbe út!
Ingyen nyerném el kegyelmedet?!
- Vezet a keresztbe út!
Áldott az ige, ám nem nekem,
Szenteknek szól csak a kegyelem.
- Jöjj csak, jöjj még ma, indulj el már;
Vezet a keresztbe út!

Hiszen a lelkembe' hit sem ég,
- Vezet a keresztbe út!
Szívem a bűn rabja egyre még!
- Vezet a keresztbe út!
Nem tudok bűn nélkül élni sem,
Nem tudok bűnbánón kémi sem.
- Indulj csak még ma, indulj el már;
Vezet a keresztbe út!

Vágyam sem hajt indulás után.
- Vezet a keresztbe út!
Nem visz-e képmutatás csupán?
- Vezet a keresztbe út!
Szégyellem: oly nyomorult vagyok,
Istenhez így nem indulhatok!
- Jöjj csak amint vagy, indulj, siess;
Vezet a keresztbe út!

Finn egyházi ének; ford.: Scholtz László

Jézust nem a szegek tartották fenn a kereszten,
hanem az irántad érzett szeretete!

ÉLETEM, JÉZUS, EGYEDÜL...

1. Életem, Jézus, egyedül Te töltsd be,
És mindent, mindent adj meg énnekem,
Mi lelkem hozzád vonja, hozzád kösse!
Tekinteted kíséren szüntelen!
2. Ha nem mint győztes járulhatok Hozzád,
A vereségem mégis elviszem.
S lehajol szárnva a megsebzett szívhez
A Te irgalmad, Jézus, szelíden.
3. Örömöm hálás, ujjongó dalával,
Ha eléd, Jézus, nem siethetek,
Elsírhatom a bánatomat néked,
Koldulva biztató tekinteted.
4. Bűnnel borított arcom fölemelni
Hozzád, Te tiszta, szent, ha nem tudom:
Szabad szent lábaid előtt leborulnom
Vétkezen és szegényen, Jézusom.

Kirsten Dorothea Hansen 1850-1902 (norvég)

FENN A KERESZTEN

Fenn a kereszten kiömlött a vér,
Mely az én bűnömért lett drága bér
E vének egy cseppje nékem elég
Melytől szívem minden bűne teljesen kiég.

Fenn a kereszten kiömlött a vér,
Ömlött a bűneimért.

Szent vére számomra mindig vigasz,
Az, aki hullatta, szent és igaz,
Bánat nagy éjjelén látja szemem,
Mint kicsordult ott azon az áldott két kezén.

Fenn a kereszten kiömlött a vér,
Ömlött a bűneimért.

Szent vére számomra mindig erő,
Jézusom szívéből árad elő,
Szívből, mely mindennél jobban szeret,
Mellyel mostan megbocsátja minden bűnömöt

Fenn a kereszten kiömlött a vér,
Ömlött a bűneimért.

Szent vére számomra győzelem,
Jézus a Golgotán szerzé nekem,
Megnyitja nékem a menny kapuját,
Rám ragyogja az üdvösség fénylő sugarát.

Fenn a kereszten kiömlött a vér,
Ömlött a bűneimért.

SZERETNI JÉZUST

Kevesen vannak, kik Jézus keresztyét szeretik

1. Jézusnak manapság sok olyan híve van, aki mennyországát szereti, de kevés, aki keresztyét hordozza.
2. Sokan kívánják a vigasztalást, de kevesen a szorongatást.
3. Sok társat talál Jézus az asztalához, de keveset a börtönléshez.
4. Mindnyájan akarnak Krisztussal örven-den, de kevesen akarnak őérette vagy ővele tűrni, szenvedni.
5. Sokan követik Jézust a kenyérszegénység, de kevesen a kínszenvedés kelyhének ki-ürítéséig.
6. Sokan tisztelik csodatételeit, de kevesen követik keresztyének gyalázatát.
7. Sokan szeretik Jézust, míg bajuk nincsen.
8. Sokan dicsérik és áldják, míg tőle valami vigasztalást kapnak.
9. Ha pedig Jézus elrejtőzik és keveset eltávozik tőlük, vagy zúgolódnak vagy nagyon elcsüggednek.
10. Akik Jézust Jé-zusért és nem hol-mi maguk vigasz-talásáért szeretik, minden bajban és szívbeli szorongatásban csakúgy áldják, mint a legnagyobb vigasztalásban.
11. És ha nekik soha nem nyújtana is vi-gasztalást, mégis örökké áldanak és mindig hálát adnának neki.
12. Ó, mily hatalmas Jézus szeretete, ha tiszta és nem elegendik közé a haszonlesés és önszeretet.
13. Nem mind béreseknek kell-e nevezni azokat, kik mindig csak vigasztalást keresnek?
14. Nem szemlátomást inkább önmagukat szeretik-e, mint Krisztust, akik minduntan csak saját hasznukról és nyereségükről gondoskodnak?
15. Hol találni embert, aki ingyen akarna szolgálni?

16. Ritkán találkozik oly lelki ember, aki mindenből kivetkőzött.
17. Igazán lelki szegény és mindenből kivetkőzött embert ki talál? Ritka gyöngy és messze földön kereshetni párját.
18. Ha az ember minden jószágát kioszto-gatja, még az semmi.
19. Ha sanyarú bünbánatot tart is, még kevés.
20. Ha minden tudományban otthonos volna is, még igen távol esik tőle.
21. Ha erénye nagy és ájtatossága igen lán-goló is, még sok hűjával van, tudniillik annak az „egynek”, ami neki a legszüksé-gesebb.

22. Mi az? Hogy miután mindent el-hagyott, magát is elhagyja, tökélete-sen kivetkőzzék önmagából, és az önszeretéből sem-mit se tartson meg.
23. És miután min-dent megtett, amit tudomása szerint tennie kell, azt gon-dolja, hogy semmit sem tett.
24. Ne tartsa nagy-nak, amit talán nagyra becsülhet-ne, hanem igaz

szívvel haszontalan szolgának vallja magát az Igazság szava szerint: „Mikor mindent megtettetek, amit parancsoltak nektek, mondjátok: haszontalan szolgák vagyunk.” (Lukács 17,10) Akkor az ember igazán lelki szegény és mindenből kivetkőzött lehet és a prófétával azt mondhatja: „Egyedül és szegény vagyok én.” (Zsoltárok 25,16)

Azonban senki sem gazdagabb, senki sem hatalmasabb, senki sem szabadabb annál, aki magát mindenestül el tudja hagyni és a legalacsonyabb helyet elfoglalni.

Kempis Tamás: Krisztus követése című könyvéből

„VAJJON MI AKAR EZ LENNI?” Apostolok Cselekedetei 13:23-37.

A kérdést, mely az Ap.Csel. 2:12-ben olvasható, nem csupán a pünkösdi prédikációt hallgatók tették fel akkor Jeruzsálemben, hanem felteszik sokan ma is. Lehetetlen az embernek ugyanis, amikor Jézus Krisztus személyéről, életéről, haláláról – a keresztszodájáról – hall, hogy személyét megkerülje.

Ézsaiás, amikor az Ószövetségben (8:14,15.) a megütközés és botránkozás sziklájáról ír, eleve arról beszél, hogy az eljövendő Isten Fia személye megosztja az embereket. S Péter apostol, aki Jézus tanítványa, az első levele 2:7-ben tényként írja le, hogy vannak emberek, akik hisznek, és vannak, akik nem. Azoknak, akik hitre jutottak, nem kérdés az Ő emberé létele és egyben isteni mivolta, földi élete, halála, feltámadása, hanem örövendezésre és hálaadásra indító tette az Isten kegyelmes szeretetének.

Péter bátran szól a Lélek által a templom lépcsőjén állva azon az első Pünkösdőn. Antióchiában Pál, amikor szót kap a zsinagógában, nem tud és nem is akar másról szólni, csak Jézus Krisztusról, mint megfeszítettéről. A 26. versben így szól: „...*...kik ti köztetek félik az Istent...*” Voltak, akik nem? Járnak a gyülekezetbe és nem félik az Istent? Mindig is voltak és vannak a templomlátogató emberek között, akik ilyenek. Mert az istenfélelem azt

kellene hogy jelentse: elismerem főségét személyem, életem s annak minden történése fölött, szava irányt mutató, követem minden elemül toduló akadály és megkönyékező bűn ellenére is!

Mielőtt határozott állást foglalnánk ebben a kérdésben, seperjünk a saját házunk tája előtt: mi így élünk, cselekszünk?

Azokhoz szól tehát Pál, „...*akik félik az Istent...*”, és világossá teszi, hogy a Teremtő és Gondviselő Istenbe vetett hitnél több kell. Tudjuk, hiába olvasták fel az akkori Biblia proféciait, szombatból szombatra hallgatták a benne lévő ígéreteket, amikor előttük valósult meg, részesei lettek azok megvalósulásának, éltek tovább, mintha mi sem történt volna, várták a Messiás eljövételét és éltek tovább a régi életüket.

Bárcsak az a sok nyitott szemmel alvó igehallgató templomainkban, felébredne és megértené, hogy eljött, itt van Lelke által, hogy aztán élhetné a megváltottak életét! De nem! Bár közöttünk vannak évek sora óta, de ugyanúgy megválaszolásra váró kérdés számukra a kérdés, mint az Isten alig ismerők számára: „*Vajjon mi akar ez lenni?*”

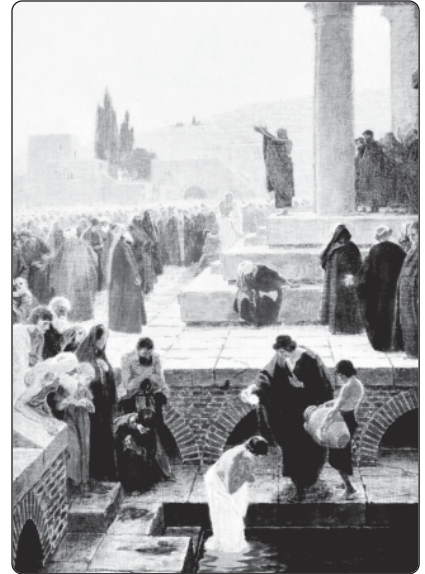
A kérdés jó, csak a megválaszolás mikéntje nem. Sok ember ugyanis saját észére támaszkodva keresi a választ. Okoskodik, és lényegében lefordítja az ige szavát a saját értelmével felfogható szövegre, és azt igyekszik megtartani. Így aztán elvész az ige valódi értelme, mondanivalója. Csak egy közismert példa: a karácsony Isten szeretetének ünnepe. S mit tesz az ember? Kihagyja az Ő személyét, és saját magát, az emberei szeretetet teszi helyébe.

A gonosz mindig ködösít! Kénytelen az ígét – mert ismeri – tudomásul venni, hogy él és hat, s ezért másítja, élét veszi, átformálja, hogy az emberek maradjanak csak meg bűnös állapotukban! Aztán ott van a másik ördögi út arra, hogy tévútra lépjenek az emberek: amikor idegen kútfőből merítenek. S igehirdetés, evangélium-hirdetés helyett életvezetési tanácsokat hallgatnak (sokszor szószékről is)!

A bűneset óta a Sátán azzal csapja be az embereket, hogy elhitei velük: rajtuk áll jelenük, jövőjük. Tőlük függ, cselekedeteiktől, hogy milyen lesz az életük. S ha mindent megtesznek, ami az aktuális ajánlatban van, akkor felérnek vágyaik, életük csúcsára. Kihéphetnek a hétköznapi dolgaitól, saját cselekedeteik okozta galibákból, és minden happy lesz. Már itt is a mennyben érezhetik magukat, s persze majd „odaát” is.

Pál azt mondja: „...*fel nem ismerték...*”, „...*mi hirdetjük néktek...*”! Ma is szól az evangélium, mert mindig lesznek Pálok, akiknek szólniuk kell.

A kérdést feltevőknek: „*Vajjon mi akar ez lenni?*” – választ kell kapniuk. Tudjuk, Isten szava halk, de áthatol a hangzavaron, s eljut a komolyan kérdezőhöz. Eljut, mert „...*az atyáknak tett ígéretet ... az Isten betöltötte nekünk...*” Ember, ne keresz utakat, melyeken sokan jár-

nak, mert az a veszedelemre visz! (Máté 7:13.) Ugyanitt, a 15. versben vigyázásra buzdít: „*Őrizkedjétek pedig a hamis prófétáktól, akik juhok ruhájában jönnek hozzátok, de belül ragadozó farkasok.*” „*Én vagyok az út, az igazság és az élet, senki sem mehet az Atyához, hanem ha énáltalam.*” – ez az életnek beszéde, s aki komolyan veszi, annak élete újjá lesz! Hogyan? „*Keressétek az Istennek országát!*” (Máté 6:33.) „*Menjétek be a szoros kapun!*” (Máté 7:13.) Még mindig ott a kérdés: „*Vajjon, mi akar ez lenni?*” Hogyan juthatok el azok seregébe, akiknek már nincsenek efféle kérdéseik többé? Nos, ne egyedül, testvérem, mert becsaphat a szíved! Egy hitben járó testvér, lelkiigondo, imádságos szívvel el tud vezetni a keresztségig, ahol magadról, ami lehúz, felnezhetsz az érted meghalt, majd feltámadott és téged felemelni kész Isten Fiára, a Megváltó Jézus Krisztusra. A bűnt valló bocsánatot kérőnek bocsánatot és örökéletet ad, s mint jó Pásztor vezet tovább egy életen át.

„*Vajjon mi akar ez lenni?*” Isten csodálatos terve, melyet Ő kezdett el, melyet Ő munkált, s vitt véghez ebben a világban, az egyes emberek életében!

Még mindig kérdezel, aki olvasod e sorokat? Ne tedd! Bátorítsd meg Isten Szentlelke, és tedd meg a fontos lépéseket! Ha nem borulsz le Előtte, ki fogsz borulni, mint már annyiszor. Jézus Krisztus vár, ne késs!

Pap Lászlóné lelkipásztor

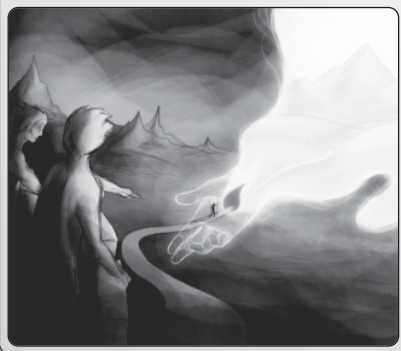
A TÁBORON KÍVÜL

Ő hívott ki. Megismertem hangját, véres köntösét, töviskoronáját, megmutatta magát. Nem tehettem mást, követnem kellett Őt, jámi lábnyomát.

A világ ezt látva elfordult tőlem, nem értette meg, hogy mi lett belőlem, mért tartom Úrnak, Királynak Őt, fölöttük állónak az Űdvözítőt.

S mert Ő a táboron kívül szünetelt, ott szerezte meg üdvösségemet, ott találtam én is Gyülekezetet! Ővele vagyok „kívül a táboron”: úgy vallom meg Őt, nevét úgy hordozom!

(Ismeretlen szerző)

Kedves testvérek! Ahogy az Ószövetség bibliaolvasó vezérkalauzunk szerint sorra kerülő szakaszait olvassuk, megfigyelhetjük, hogyan készíti Isten újra és újra a szabadítást népe életében, hogyan fordul oda egy-egy emberen keresztül népéhez, hogy kiszabaduljon a nyomorúságból, a bűnéből, és bűnbánatra jutva, valóban új kezdet elé állhasson. A bírák némelyike csak néhány évig volt eszköz Isten kezében, de voltak, akik több évtizeden keresztül.

A Bírák könyvének utolsó nagyobb egysége Isten népének egy hatalmas néppel, a filiszteusokkal folytatott küzdelmét mutatja be. A filiszteusokról ma annyit tudunk, hogy valószínűleg a krétaiak elszármazottai, leszármazottai lehettek, amely nép nagy csatákat vívott a hettitákkal, megdöntve birodalmukat. Háborúba keveredtek Ramszesszel, az egyiptomi fáraóval is, aki viszont legyőzte őket, de a győzelem után mégis kedvezett nekik, ezért Egyiptom földjén is adott nekik egy kis birtokot, többségüket pedig a Földközi-tenger keleti partvidékén telepítette le, azon a földön, amit a Szentírásból úgy ismerünk, hogy Palesztina. Egyébként Palesztina a filiszteusokról kapta a nevét. Itt foglalták el városaikat, és a felolvasott igeszakasz szerint is állandó küzdelemben álltak Isten népével.

A filiszteus nép vallásában a maga módján sokkal engedékenyebb volt. A görög kultúrában gyökerező, sok isten-hitben élő népről a Bibliát olvasó embernek sem egyértelmű, hogy kinek a tiszteletére gyűlnek össze (többféle istent is megnevez a Szentírás), emellett erősen érzelmi gondolkodású nép volt, sokszor eksztatikus formában kifejezve istenei imádatát, a kísértés tehát ott van Izrael otthonában. Nemcsak a szomszédságában, hanem az otthonában.

Mit tehet az ember? A Szentírás erre egy dogmatikus feleletet is ad, ami egy fogadalomtételben jelenik meg, ahogy Mózes negyedik könyvében olvasható: ez a názír fogadalom. Arról van szó, hogy valaki önként odaáll az élő Isten színe elé, és egy meghatározott időszakra vállalja, hogy Istennek szenteli az életét, és magára veszi ennek külső jegyeit is: nem iszik bort, vagy részegítő italt, nem eszik a szőlő terméséből, a haját nem vágja le, és az életét rendkívüli tisztaságban éli, nem érint semmiféle tisztátalant. A felolvasott igében is hallottuk, ahogy Isten angyala azt mondja Mánóah feleségének, hogy semmiféle tisztátalant ne egyen, ne is érintsen. A filiszteusok közelsége miatt ezen azt is érteni kellett, hogy ne vegyen részt a filiszteusok lakodalmaiban, az ő kultikus étkezéseiben, de ne érintsen elhunytat se, még hozzátartozót sem – ahogy a mózesi törvények parancsolják. Ha

SZÓL AZ IGE

Lekció: Bírák 13
Textus: Máté 11,18-19

A BŰNBÁNÓ EMBER

megszegte a fogadalmat, amit Istennek tett, egy tisztulási szertartást kellett bemutatni, és újra kezdődött a názír fogadalom ideje. Amikor pedig véget ért a názíratus, akkor levágták a haját, és hajfürtjeit az oltár tüzeiben elégették.

Izgalmas ez a történet abból a szempontból is, hogy a Bírák könyvének van egy szerzői reflexiója is a bírák korára (úgy 3000 évvel ezelőtti időszakra) nézve. Ez a reflexió pedig arra vonatkozott, hogy Isten népe elbukott. Hiába volt a figyelmeztetés, újra és újra elesik, és a földön találja magát. Amikor pedig meglátja a nép a maga nyomorúságát, akkor Istenhez fordul, bűnbánatot tart, térdre borul és felkiált: Elvesztünk! Segíts! Isten pedig szabadítót küld, egy kiválasztottat, aki a népnek egy újabb esélyt ad.

Ez a leírás azonban két dologban különbözik az eddig megszokottól: a nép itt nem kiált Istenhez, és nem tart bűnbánatot. Mi lehet ennek az oka? A Bírák könyvének eddigi történései az általánosan jellemző utat mondták el: bűn – Istenhez kiáltás – bűnbánat – szabadítás. Mégis azt látjuk, hogy a nép nemhogy feljebb kerülne az Istenhez, nemhogy kilábalna abból a veremből, amit saját magának ásott, nemhogy nemet mondana az istentelenségre, hanem egyre jobban elsüllyed benne. Egyre mélyebbre kerül, úgy tűnik, mintha meredek lejtőn csúszna lefelé, és nem tudja, mikor kerül a gödör aljára.

Lehet, hogy fikció, de azt érzem, hogy amikor nemcsak egy-egy hónapról, egy-egy esetről, ütközetről van szó, ami próbára teszi az ember életét, hitét, gondolkodását, amikor valaki rendszerszinten együtt él a bűnnel, ez teljesen lenullázza az ember lelkiismeretét. Kisimul a lelkiismeret. A lelkiismeret Istennek egy nagyon fontos ajándéka. Vannak olyan lelkipásztorok, akik azt mondják, hogy a lelkiismeret olyan, mint a csengő, de megjegyzik:

sajnos legtöbbször csak utólag szólal meg. A másik baj – ezt már én teszem hozzá –, hogy a lelkiismeret kikapcsolható.

Volt egy olyan időszak az életünkben, amikor ha nem is rendszeresen, de hónapról hónapra megtörtént, hogy ittan becsöngettek hozzánk éjjel. Kinyitottam az ablakot, megpróbáltam szépen elmondani, hogy most nem tudunk segíteni, mindenki alszik, ne verje fel a családot, erre keresetlen szavak után legtöbbször az történt, hogy az illető rátenyelt mindkét csöngőre, és folyamatosan nyomta. Én odamentem a kapcsolószekrényhez, egy idő után már meg volt jelölve, hogy melyik az, és lekapcsoltam. Csak nektek mondom, ezen van a riasztó is, azt is kikapcsoltam ezzel.

Erről van szó: az ember lekapcsolja a riasztót, a lelkiismeretét. Nem bírja tovább. Azt mondja: Miért konfrontálódjak veled, miért kell ezt a harcot mindennap megvívnom, nem teszem, kikapcsolom. És szép lassan hozzászokik az életem. És ami korábban idegen volt nekem, amit gyűlöltem, az ott van beépítve, már nemcsak megtűröm, hanem valahogy a barátommá lesz.

Ez történik a filiszteusokkal kapcsolatban is. Izrael népe életébe folyamatosan, szisztematikusan beépül az idegen rend. A megkérgesedett, érzéketlen szív jellemzi Izraelt ebben az időben, amiről lepattan Isten Igéje. Nincs már benne az a kíváncsiság, hogy vajon mit tenne Isten? Mit tenne most? Az első kérdés számomra, hogy nem vagyok-e ilyen álmos, érzéketlen ember? Vajon nem nekem szól-e a mózesi ige, vagy a próféta szava, hogy ezt a kérést le kellene venni a szívemről, hogy a szívemet kellene körülmetélni? Hogy nem új szívért kellene könyörögnünk?

A második pedig az, hogy hogy lesz új szíve az embernek? Néhány évvel ezelőtt olvastam egy tanulmányt, mely a gyülekezeteken belüli lelki manipulációról szólt. A szerzője arról írt, hogy milyen éles különbség van egy gyülekezeten, de egy ember életén belül is, hogy valaki a lelkiismeretét szeretné megnyugtani, vagy szeretné bűnbánatot tartani. Ez a másik dolog, ami hiányzott a nép életéből. Nem volt Istenhez kiáltás, és nem volt bűnbánat tartás.

A tanulmány szerint a lelkiismeret megnyugtatója mindig így kezd: sajnálom. Szeretném az életet újrakezdeni, szeretnék a múlttal szakítani. Sajnálom, mert rajtakaptál.

Sajnálom, mert rosszul érzem magamat. Sajnálom, mert szomorú vagyok és mérgesnek látszom. Arra kérek, ne kényszeríts arra, hogy a múltról beszéljek. Hiszen éppen ez az a terület, amit szeretnék elkerülni.

Ó, hányszor van ez: sajnálom. Mostantól fogva nem így lesz, meglátod. Kedves testvérek, a sajnálom legfeljebb sajnálatot szül. Mert ilyenkor leginkább saját magamat sajnálom. És azt is sajnálom, hogy a másik ember nem sajnál engem igazán abban, amiben vagyok. Talán Izraelnek is ez volt a nagy baja: meglegedett azzal, hogy sajnálom. Mert a bocsánatkérésben mindig ott van az igazság és ott van a hamisság. Ott vannak a tények és ott vannak a részletek, és ott van benne a felelősségvállalás. Ott van benne a fájdalomnak az az érzete és annak tudata, amit a másíknak vagy az élő Istennek okoztam. A bűnbánatban mindig ott van a belátás.

Jól mondják idáig a katolikus testvéreink: én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem. És jól mondja a vámszedő is az igében: „Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek.” Mert a bűnbánó ember nem akar jónak látszani, nem akarja a jó benyomását kelteni, nem akarja önmagát külsőleg büntetni, hanem egyszerűen megváltozik. A bűnbánó ember viselkedésével, cselekedetével mutatja meg azt, hogy belül minden megváltozott.

Nos, ez az, ami hiányzik ebben a történetben. Mégis, mi az, ami van? Ami van, az egy család. Ráadásul egy olyan családdal találkozunk most itt, amely nem hibátlan család, de az Istennel való kapcsolatot keresi, kutatja. Furcsa család, a férj nevét legalább tízszer olvassuk, a felesége nevét pedig mindig csak úgy, hogy Mánoah felesége. Mégis azt érezzük, hogy ebben a családban ez az asszony ért meg valamit az Isten dolgaiból, magából az élő Istenből. Valahogy azt érezzük, hogy van valaki, akinek a szíve nyitott az Isten irányába. Van valaki, aki figyel, keresi az Isten akaratát, akit érdekel az, amit az Isten szeretne mondani. Ez a család egyébként tele van nehézséggel, sőt – mondjuk ki bátran – egy alkalmatlan család, aki keresi az Istent. Ezért énekelünk a 128. Zsoltárt: „Házadban feleséged, Mint a szőlővessző, Szép gyümölcsöt hoz néked, Ha eljő az idő. Meglátod gyermekidet Te asztalod körül, Renddel, mint olajvesszőt, Kikben szíved örül.” Egy szép családról beszél a szentíró, de egy olyan családról, amely nehézségeket hordoz magán. Al-

kalmatlan család, hiszen pont ebben a családban nem születik gyermek, és nem tudjuk megmondani, hogy miért. Nem tudjuk, miért zárta be Mánoah feleségének méhét az Isten, kétségbeesetten keresik az Isten akaratát.

Ó, hányszor vagyunk mi is így! Alkalmatlannak érezzük magunkat, hogy apák, férjek, feleségek, jó szülők, nagyszülők, dédszülők legyünk. Ó, hányszor telepszik ránk az, amit már elrontottunk, és nem tudjuk megtenni! Beismerjük, hogy alkalmatlanok vagyunk. Van egy pici fény az életünkben, keressük az Isten akaratát, és egyszer csak – mondaná a költő –, ami nem nyílt meg átokra, imára, megjelenik az Isten szava, küldötte: Isten angyala. Egy életre szóló döntést ad ennek a családnak a megszületendő gyermeke, Sámsonra vonatkozóan.

Ó, de sok és aktuális üzenet van ebben! Hogy például honnan számítja a Szentírás lelki értelemben is az életet: még meg sem született, Isten már magának szenteli. „Nem éltem még e föld színén: te értem megszületél; Még rólad mit sem tudtam én: tulajdonoddá tettél; és egyszer meg formált szent kezed, Már elválasztál engemet, Hogy társam légy e földön.” Honnantól kezdődik az élet? A szülők fogadalmatételétől. Azt sem tudják még, hogy fiú lesz-e, vagy lány, már odaszentelik az Istennek. Nem Sámson tesz názír fogadalmat, hanem a szülei, hogy egész életében az Istené lesz. Mégis azt látjuk, hogy Sámson élete valahol kisiklik, félrecsúszik. Minden rendben van otthon, Isten munkálkodik egy olyan családban, amelyre mindenki vágyik, burokba születik a gyerek. Valami mégis történik.

Hogy is van ez? Valami szépen elindul, de másképpen történne az események, nem úgy, ahogyan mi várnánk. A jó indulás nem mindig garantálja, hogy a dolgok jól végződnek. Vannak kísérteések. De Sámson története szép példa arra, hogy Isten mindenhatósága, szuverenitása és az ember felelőssége összetartozik. Isten akaratát és az ember válasza mindig összetartozik, és mi elszámoltathatók vagyunk az Isten előtt. Sok mindent tanultunk a szüleinktől, sok mindent szeretnénk átadni a gyermekeinknek, sok minden motoszkál bennünk, mi sem vagyunk tökéletesek. Nem vagyunk tökéletes család, gyülekezet, gyülekezeti tag, presbiter, lelkipásztor – mit tegyünk hát? Figyeljünk Isten Igéjére! Mert az, ami jól indul, amiben vannak döccenők, hibák, egy helyütt megjelenik a Szentírásban, a Zsidókhöz írt levél 11. fejezetében, ahol a hit példáiról olvasunk: Ábrahámról (Abrámról), aki Egyiptomban

hazudott, Noéról, aki részeg volt, Mózesről, aki megölte a rabszolga-felügyelőt, Ráhábról, aki pénzért árulta a testét, majd azt mondja a Szentírás: „És mit mondjak még? Hiszen kifogynék az időből, ha szólnék Gedeonról, Bárákról, Sámsonról, Jefeéről, Dávidról, Sámuelről és a prófétákról.”

Hát az, amit a Bírák könyvében olvasunk, az éppen Krisztusra mutat. Mert nem Gedeon, nem Bárák, nem Jefe és nem Sámuel az, akire nekünk figyelniük kell. Őket – mint minket, bűnös embereket – Isten használta. Főleg arra használta, hogy megszabadítsa az Ő népét a moabitáktól, a midianitáktól, az ammonitáktól, a filiszteusoktól, de a tökéletes, a megváltó, a bűnből szabadító – egyedül Jézus Krisztus! Akit ugyanígy angyal jelentett be szüleinek, Józsefnek és Máriának, hogy majd a csodálatos Isten elküldi az Ő Fiát erre a földre, és ennek eszköze lesz Mária, mint édesanya.

Jézus nem volt názír. Nem tett fogadalmat, mégis Ő volt az egyetlen, aki meg tudta, és ma is meg tudja váltani az Ő népét, meg tud váltani bennünket, ki tud szabadítani minket a fogságból, a rabságból, a mélységből, a gyászából, a betegségéből. Mégis azt mondjuk – mint Jézus kortársai egykor –, Keresztelő Jánosról, hogy ördög van benne, az Ember Fiáról pedig, aki eszik és iszik, „Íme, falánk és részeges, vámszedők és bűnösök barátja!” De mégis Ő a mi egyedüli esélyünk, reménységünk, mert Ő szeretett bennünket, Ő adta oda életét értünk, Ő az, aki megmentett. A Bírák könyvének nagy hiányosságai mind-mind Jézus Krisztusra mutatnak. Az a szív is, mely megkérgesedik, Jézus Krisztusra mutat, a bűnbocsánatot kérő szív is Jézus Krisztusra mutat, a megváltást pedig egyedül Jézus Krisztus adja. Ő a tökéletes szabadító. Ő az, aki meg tud menteni, meg tudja bocsátani minden bűnöt.

És miben áll a mi feladatunk? Most azokhoz szólók, akik családban vagyunk. Mai Mánoahok és feleségeik, beszéljétek gyerekeiteknek Jézus Krisztus szabadító hatalmáról, erről az egyetlen szabadításról! Mert a gyermekeitek látni fogják a bukásaitokat, elégedetlenségeiteket, terheiteket, látni fogják, hogy lélekben mezítenül kik vagytok, nem olyan tökéletes emberek! Lássák meg azt, hogy bocsánatot tudtok kérni Istentől és a másik embertől, gyermekeitekétől, férjetekeitől, feleségeitekétől, és mutassatok az igazi Szabadítóra, Jézus Krisztusra, a mi megváltónkra! Ámen.

Nyilas Zoltán esperes

(Az igehirdetés elhangzott 2019. július 21-én a pomázi református templomban)

Karel Čapeknek van egy kis elbeszélése, ami arról szól, hogy egy ember jártában-keltében az út mellett a friss hóban talál egy lábnyomot. Csupán egyet. Magában áll, semmi se vezet hozzá, semmi se vezet el tőle. Sem előtte, sem utána nincs semmi. Az ember azon kezd el gondolkodni, hogy vajon hogy kerülhetett oda ez a lábnyom. Megmutatja egy odaérkező idegennek, és közösen próbálják kiokoskodni a megoldást.

Először arra gondolnak, hogy talán egy ember hatalmasat szökelt az útról, de ki ugyanis ilyen nagyot, és hogy tudna egy lábnyomra? Hiszen a következő lépésnél le kellene tennie a másik lábát is. Aztán a következő ötletük, hogy biztosan volt ott egy eldobott cipő, amit egy kismadár elvitt a csőrében, és a cipő nyoma ott maradt a hóban. De hamar rájönnek, hogy nincs olyan kismadár, amelyik egy cipőt föl tudna emelni, meg miért is vinne el egy cipőt, hiszen sem megenni nem tudja, sem fészket rakni nem tud benne.

Embereinknek egyre vadabb elméletek jutnak az eszükbe. Arra gondolnak, hogy talán jött valaki léghajón, leereszkedett, az egyik lábával megérintette azt a helyet, aztán továbbrepült. Csak azért, hogy megrézfálja őket. Csakhogy a lábnyom fölött terültek szét egy fiatal fáska ágai, néhány hótakarta vessző, a léghajó kötélzete bizonyosan beléjük akadt volna. Így a léggömb is lekertül a napirendről.

Mi lehet hát a megoldás? A két ember felmegy az enyhe lejtésű domb tetejére, de a másik oldalon ugyanolyan érintetlen a fehér lejtő, hiába keresték a másik láb nyomát. Visszafordulnak, majd a végén beletörődve leülnek egy kőre, és megállapítják, hogy nem tudnak magyarázatot adni a jelenségre. Csoda történt.

Kicsit banális ez a történet, mégis megmutatja, hogy milyenek vagyunk sokszor mi emberek. Mindig mindent meg akarunk magyarázni. Mindig mindenre ésszerű, logikus érvekkel alátámasztott elképzelést akarunk erőltetni, és milyen nagy zavarban vagyunk akkor, amikor ez nem sikerül. Bizony sokszor így vagyunk Isten dolgaival is.

A Rómaiakhoz írott levelet sokszor szokták egy rövidített hittan tankönyvnek tekinteni, hiszen Pál apostolnak nincs még egy olyan levele, amelyben ennyire részletesen, logikusan, sok szempontból megvilágítva beszélne a hit általi megigazulás tanításáról. Szinte az egész levél egy logikai és retorikai felépítés, érvelés e mellett. De még ebben a levélben is eljön az a pont, amikor az apostolnak elfogynak az érvei, amikor kifogy a logikából, és csupán egy hálátelt kiáltás szakad fel a lelkéből, egy dicsőítés Isten bölcsességének mélységéről, a teremtsről és a megváltás csodájáról. Mert elérkezik arra a pontra, amikor már nincsen emberi magyarázat, amikor megáll az emberi logika, és be kell látnunk, hogy nem tudunk ésszerű magyarázatot találni erre a dologra, el kell fogadnunk, hogy itt csoda történt.

Ez a hálátelt kiáltás pont akkor szakad ki Pál apostol lelkéből, amikor éppen azt magyarázza a levélben, hogy hogyan menti meg Isten az embert, hogy hogyan jön el közénk, zár bennünket egybe a bűnbe, és miként könyörül meg rajtunk. És valóban, ha jobban

ISTEN ISMERETÉNEK MÉLYSÉGEI

Lekció: Ézsaiás 55
Textus: Róma 11,33-37

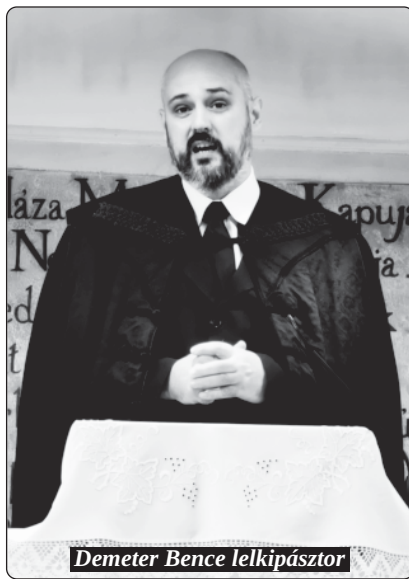

belegondolunk, ez a mi emberi logikánkkal nézve, teljes képtelenség. Ez botrány. A kereszt botránya. Nem a mi gondolataink szerint való. Hiszen mi ésszerű lenne abban, hogy Isten teremt egy világot, benne állatokat, növényeket, embert, aztán az embert hagyja bűnbe esni, sőt, egybezárja az engedetlenségbe, csak azért, hogy könyörülhessen rajta. Emberi logikával nézve, ennek nincs értelme. És hogy még tovább fokozzuk: az, hogy Jézus Krisztus kereszthalálából nekünk élet származik, hogy a halálból élet lesz, emberi logikával teljesen megmagyarázhatatlan. Ezért is írja

utaim – így szól az ÚR. Mert amennyivel magasabb az ég a földnél, annyival magasabbak utaim a ti utaitoknál, és gondolataim a ti gondolataitoknál.” Vagy hogy egy másik közkeletves bibliai képpel éljek, amikor mi egészen meg akaránk érteni Isten akaratát, az olyan lenne, mint hogy ha a korszó akarná megtudakolni a fazekastól, hogy miért formálta olyanra, amilyenre.

Néhány éve a gyermekeimmel cirkuszban voltam, és a gyerekeknek az tetszett a legjobban, amikor az állatidomár mindenféle kunsztokat csináltatott az állatokkal: karikákon ugráltatta át, kis pódiumra ültette őket. Ezek – valljuk meg – nekünk, emberek számára nem túlságosan nehéz feladatok, de milyen hihetetlenül nehéz munka egy fókának megtanítani mondjuk azt, hogy üljön fel egy pódiumra vezényszóra. És gondoljuk el, milyen munka lenne ugyanennek a fókának megtanítani, hogy megértsen egy Ady-verset, vagy hogy elvégezzen egy egyszerű egyenlet megoldást. Valószínűleg az örökkévalóság sem lenne elegendő. Pedig a foka legalább is annyiban hasonlít hozzánk, hogy ő is Isten teremtménye, és ugyanazon fizikai keretek között él, mint mi. És most gondoljuk végig, hogy ha az ember és a foka, mint két teremtmény között ekkora a különbség, mekkora lehet a különbség az Örökkévaló Mindenható Isten és a mi véges életünk között! Hogy ha ilyen elképesztően sok munka van abban, hogy egy fókát megtanítsanak felülni egy pódiumra, akkor mi mennyi idő alatt tudnánk megérteni Isten gondolatait?

Testvérek, soha, semmilyen körülmények között nem tudjuk teljes egészében ezt fel fogni. Nem véletlenül mondja igénk, hogy mennyire összehasonlíthatatlanul magasabbak Isten utai és gondolatai a mieinknél. És mégis időről időre mi emberek beleesünk ebbe a csapdába. Mégis időről-időre azt gondoljuk, hogy mi Isten gondolatait, akaratát teljes egészében fel tudjuk fogni. Mekkora vakmerőség kell ehhez! Mi egy kis rendszert alkotunk magunknak, és azt gondoljuk, hogy Isten tantételek gyűrűjébe be tudjuk szorítani, hogy valamilyen gondolati keretbe bele tudjuk gyömoszolni. Pedig láthatjuk, hogy Pál apostol gondolkodásában is eljött az a pillanat, amikor azt mondja, hogy itt vége van az emberi logikának, és már csak a dicsőítésnek és hálaadásnak van helye.

Demeter Bence lelképásztor

Pál máshol, hogy ez a zsidóknak botrány, a görögöknek pedig bolondság. Ha Isten már eleve könyörülni akart, miért kellett egybezárnia minket az engedetlenségbe? Nem lett volna egyszerűbb, ha nem esünk bűnbe? Hogy ha úgy teremti meg az embert, hogy ne tudjon bűnbe esni? Ha egyszerűen csak megteremt bennünket, és élünk vele örök közösségben? A mi emberi gondolataink szerint ez mennyivel egyszerűbb lett volna, csupa olyan kérdés, ami a mi logikánk szerint magától adódik.

Mai igénk óva int attól, hogy ezekre a kérdésekre a mi emberei logikánkkal találjunk választ. Mert Isten szándékát mi nem érthetjük meg teljes mélységében. Ézsaiás prófétánál azt olvastuk, hogy „a ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én

Miért akarunk mi megmagyarázni mindent? Miért gondoljuk azt, hogy Isten bele tudjuk gyömöszölni a mi gondolataink dobozkájába? Mert mi ilyenek vagyunk. Ha végigolvassuk Jób könyvét, az pontosan ezt mutatja, hogy mi hogyan gondolkodunk ilyen kérdésekről. Elsősorban azért, mert a mi gondolkodásunk olyan, hogy ha valamit meg tudunk magyarázni, ha valamit bele tudunk illeszteni a mi gondolati sémáinkba, akkor azt a saját hasznunkra tudjuk fordítani. Gondoljuk csak el, a fizikai törvényszerűségeket kiismertük. Nem teljesen még, de nagyon sokat kiismertünk belőlük, és azóta tudunk áramot termelni, tudunk gépeket építeni, akár el tudunk jutni a Holdra is, a saját hasznunkra tudtuk mindezeket fordítani. Rendelkeztünk velük és használtuk őket. És sokszor úgy van a mi gondolkodásunk, hogy azt hisszük, hogy ha Isten törvényeivel is ezt tesszük, hogy ha Isten szándékát is megpróbáljuk a mi kis gondolati sémáinkba belerakni, akkor tudunk fölötte uralkodni, akkor mi gyakorlatilag egyenlők leszünk Istennel. Akkor úgy tudjuk kérni Isten, hogy biztosan teljesítse kéréseinket, mint valami automata: bedobjuk a kétszáz forintot, és kiadja az üdvösséget. Vagy akkor tudjuk tanácsolni Isten, sőt utasítani is. Nem véletlen, hogy az apostol felteszi ezt a kérdést: ki lett az Isten tanácsadója? Ez ugyanis pontosan olyan, mintha a korszó akarná megmondani a fazekasnak, hogy milyenre készítse el őt. Ez abszurd. Ez lehetetlen. És valljuk be, testvérek, hogy Ádám óta mégis ezt csináljuk mi emberek. Ádám óta folyamatosan ez a gondolat kering bennünk, hogy mi emberi erővel akarjuk Isten kegyelmét, Isten akaratát megérteni.

Valljuk be, testvérek, ez nem más, mint a bűn. Ennek sok millió áldozata volt már. Csak ha az egyháztörténetet nézzük végig, a legnagyobb vallási háborúk abból indultak ki, hogy emberek egy-egy csoportja azt gondolta, hogy ő teljes egészében bírja Isten Igéjét, minden tud róla. És nyilván, ha én mindent tudok róla, akkor a másik, aki valamit másképpen gondol, nem lehet más, mint eretnek, tévtanító, ámuló. Ezért nyugati és keleti keresztényen kitagadta a másikat, háborúzott egymással katolikus és protestáns, de még protestáns felekezetek között is voltak háborúskodások. Márpedig ez az ige önmérsékletre tanít bennünket. Mert azt mondja, hogy ember, eljön az a pillanat, amikor véget ér a te logikád.

De beszéljünk néhány mondat erejéig a másik végletéről is. Mert bizony sokan azt gondolják, hogy mivel Isten nem tudjuk megismerni, nem is kell megismerni; hogy tulajdonképpen fölösleges tanulmányozni Isten Igéjét. Miért kell erre tudományos intézeteket fenntartani? Miért kell tanulmányozni az ókori héber és görög nyelveket tanulmá-

nyozni? Miért kell régi iratokat kutatni, hiszen az Istenhez való odaforulással és Jézus Krisztus szívünkbe fogadásával minden megoldódott. Annyiban valóban igaza van ennek a gondolatnak, hogy ahhoz az üdvösséghez, amit Jézus Krisztus a kereszten elhozott, mi semmit nem tudunk hozzátenni. Mégis, Istennek van akarata azzal kapcsolatban, hogy mi minél jobban megismerjük Őt és keressük vele a kapcsolatot. A Római levél ugyanis nemcsak ebből a pár mondatból áll, hanem megelőzi egy sok fejezetten keresztül tartó okfejtés Isten könyörületéről, a zsidóság és a keresztyénség szerepéről Isten megmentő művében, és csak ez után szakad ki ez a dicsőtő kiáltás Pálból. A Hegyi Beszédben Jézus Krisztus azt tanítja a tanítványoknak, hogy „keressétek Isten országát”. A Kolossé levél bevezetőjében Pál azért imádkozik, hogy a kolossébeli gyülekezet tökéletesen megismerje Isten akaratát, minden lelki bölcseséggel és belátással.

Isten erre indít bennünket. Hogyha valóban egy Krisztushoz méltó, hálás és gyümölcsöző keresztény életet akarunk élni, akkor ehhez elengedhetetlenül szükséges, hogy keressük Isten akaratát. Hogy igyekezzünk Őt megismerni, még ha tudjuk is, hogy ez úgy sem fog tökéletesen sikerülni soha. Mert ha csak dicsőítünk, ha csak hallelujázunk, akkor a mi hitünk pusztán önmagunk számára marad meg. Istennek viszont az az akarata, hogy az Ő világosságát meggyújtjuk ebben a sötét világban.

És persze hogy ha mi nem keressük Isten akaratát, akkor fegyvertelenek vagyunk a bűn elleni harcban is. Mert ha nem tudjuk, mi Isten akarata, akkor azt sem tudjuk, hogy akkor ehhez képest mi a bűn. Ezért életbevágóan szükségünk van arra, hogy keressük Isten akaratát, hogy napról-napra idomuljunk hozzá. Minden kis részt, amit megismerünk belőle igazgyöngyként fog ragyogni az életünkben, és minden egyes megértés formál bennünket és közelebb visz Istenhez. Ezért az Isten akaratához való folyamatos közeledés az, ami a keresztyén ember élete. Ezt hívja a teológia megszentelődésként. Ennek alapvető eleme,

hogy újból és újból keressük ezt az akaratot, mert csak így tudunk megváltozni értelmünk megújulásával – ahogy azt a Római levélben olvassuk is.

Mindezek után feltehetjük a kérdést, hogy akkor hol van a határ? Mi az, amit még megismerhetünk Isten akaratából, és hol van az a pont – ahová Pál apostol is eljutott –, amikor már csak a dicsőítés és a hálaadás az, ami a mi lelkünkben felszakadhat? Meggyőződésem, hogy Isten akarata, Isten valósága olyan csodálatos és gazdag kincs, ami fölött mi még az örökkévalóságban is örvendezni fogunk. Hol van az a pont, amit ebben a földi életben nem

ismerhetünk meg belőle? Itt ebben a földi életben, testvérek, azt ismerhetjük meg Istenből, amit Ő kijelentett magáról. Mert Isten sok minden kijelentett magáról. Azt is olvassuk Pál apostolnál, hogy Isten akarata a teremtett világ értelmes vizsgálatával valahogy megismerhető. Isten megismerhetők, mint Izráel megmentőjét, aki kihozta az Ő népét Egyiptom földjéről. Aztán megismerhetjük az Ő törvényéből, a Tízparancsolatból, ami minden időben és élethelyzetben újabb és újabb üzenetet hordoz, mégis Isten akaratát tartal-

mazza, és arra mutat vissza. És ahogy a Zsidókhoz írt levélben olvassuk: Isten sokféleképpen szól az atyákhöz a próféták által, de a végső időkben a Fia által szól hozzánk. Vagyis a legtökéletesebben Jézus Krisztusból ismerhetjük meg Isten. Ő Isten dicsőségének képmása és lényének kisugárzása. Minden, amit Isten el akart mondani önmagáról ennek a világnak, az Jézus Krisztusban áll előttünk. Ha tehát meg akarjuk ismerni Isten, akkor Jézus Krisztust kell megismernünk. Ha közelebb szeretnénk kerülni Istenhez, Jézus Krisztushoz kell közelebb kerülnünk – mert Ő Isten tökéletes kijelentése. Isten Őbenne, az Ő földi létében, az Ő szenvedésében és kereszthalálában mutatta meg magát a legtökéletesebben.

Milyen Isten ismerhetünk meg Jézus Krisztusban? Hitre jutott emberek generációi több mint két évezrede kutatják ezt folyamatosan. Száz vasárnapi ígéhirdetés is kevés lenne ennek gazdagságát fölfedezni, mégis néhány sarokpontot ma is le tudunk rakni, hiszen Isten Jézus Krisztusban megmutatott nekünk néhány nagyon egyértelmű dolgot.

Először is Jézus Krisztusban megismerhetjük Isten hatalmát. Az Ő egész földi pályafutását csodálatos jelek és gyógyulások kísérték, melyek sokszor messiási jelek voltak, és arra szolgáltak, hogy mindenki számára világos legyen, hogy Jézus a Krisztus. Ugyanakkor ezekben Isten teremtő ereje nyilvánult meg, ahogy ma is megnyilvánul minden egyes alkalommal, amikor emberek támadnak új életre Jézus Krisztusban. Amikor emberek élete változik meg sokszor egyik óráról a másikra, másszor néhány évtized alatt, és indulnak a halálból az élet felé. Amikor életek változnak meg Jézus hatására. Mert neki ma is van hatalma mindehhez. Neki ma is van hatalma bűnök megbocsátáni, a mi elrontott életünket újjáteremteni, elrontott kapcsolatainkat újjáépíteni. Ezt a csodát mi is megtapasztalhatjuk mindannyian, amikor Jézust elfogadva, újjászületik egy élet és új irányba indul el.

Aztán Jézus Krisztusban megismerhetjük Isten felénk fordulásának őszinte és tiszta mi-voltát. Jézus élete e tekintetben is példaként áll előttünk. A Filippi levél híres Krisztus-himnuszában így olvassuk: „*aki Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgálai formát vett fel, emberekhez hasonlónak lett, és emberként élt*”. Ez a mély, szeretetteljes hozzáállás, amit az emberek között tanúsított és tanított, ahogy a nyomorultak sorsát őszintén átérezve, fölvetta a mi földi létünknek minden terhét, minden nyomorúságát, minden végességét, az Isten hozzánk fordulásának tisztaságát mutatja meg. Benne Isten lehajolt hozzánk és felvállalta a mi emberi sorsunkat. Valóban emberré vált, azért, hogy bennünket megmentsen – elsősorban önmagunktól.

Harmadszor pedig Jézusban megismerhetjük Isten megmentő szeretetét a bűnös emberrel szemben. És ezt inkább a halálában látjuk meg, mintsem az életében, hiszen „*Nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mint ha valaki életét adja barátaiért*”. Jézus az életét adta értünk. Azokért, akik – legyünk ilyenek vagy olyanok, de mégis – benne keressük a reménységet. Amikor megkorbácsolták, a mi bűneinkért szenvedett. Amikor leköpködték, mi értünk vállalta a gyalázatot. És amikor felszögezték a keresztre, az is miattunk és értünk történt. Amikor felment a mennybe, azért ment fel, hogy nekünk is utat, helyet készítsen. Hív és vár bennünket ma is. Nem azt nézi, hogy mit tettünk, vagy hogy milyenek voltunk, milyen teljesítményt mutattunk fel keresztyénként ebben az életben, hogy mennyire voltunk jók, mert pontosan tudjuk, hogy mi nem ilyenek vagyunk, nem voltunk, és soha nem is leszünk ilyenek. Nem azt nézi Jézus

Krisztus, hogy mi milyenek vagyunk, mert az Ő szeretete sokkal nagyobb és sokkal erősebb ennél. Mint hogy erősebb minden gyűlöletünknel, minden tőle való elfordulásunknál, minden lázadásunknál, önzésünknel, akaratosságunknál, és most is hív és vár bennünket az Ő örök országába. Imádkozik értünk a mi Mennyei Atyánkhoz. Hát ilyen szerető és könyörülő Istent ismerhettünk meg Őbenne.

Sok kérdésre nem kapunk választ, most sem és még sokáig. Valóban nem ismerhetjük meg Isten teljes szeretetét, akaratát ebben a földi életünkben, mert nem a föld, hanem a menny az, ahol Isten dicsősége teljes pompájában fog tündökölni. Nem tudjuk megérteni, nem tudjuk sokszor a mi emberi logikánkkal kikövetkeztetni Isten szándékát, mégis az egyik legszentebb és legnemesebb feladatunk, hogy kutassuk az Ő akaratát. Ku-

tassuk az Írásokban, kutassuk az imádságban, kutassuk a közösségben, amit megélünk az Ő egyházában, hogy napról napra többet ismerhessünk meg belőle. Nem azért, hogy a saját hasznunkra hajtsuk, vagy hogy felhasználhassuk a saját hasznunkra, és különösen nem azért, hogy másokat ostorozzunk vele, hanem azért, hogy minden egyes megismeréssel közelebb kerüljünk hozzá. Hogy mi változzunk meg, és a mi életünkön

ábrázolódjon ki a Krisztus szeretete. Hogy amikor véget ér a földi létünk, akkor azzal a hálátelt kiáltással mehessünk haza mennyei otthonunkba, hogy „*Bizony őtőle, őáltala és őreá nézve van minden: övé a dicsőség mindörökké. Ámen.*”

Demeter Bence lelkipásztor

(Az igehirdetés elhangzott 2019. július 14-én a pomázi református templomban) ■

SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA

**RÉSZ ÉS EGÉSZ
(1Kor 13)**

A teljességet át nem foghatom,
ujjaim között átcsorog,
mint sziklarésen víz, ha felszínre tör.
Te rám nézel mégis, hogy magadhoz vonj.
A teljesség vagy. A legszentebb tükör.

ÚGY VÁRTALAK

Úgy vártalak, ahogy zubogó vizek felett
számysuhogást vár a csapongó képzelet,
mikor kőfalak nélkül akadálytalan
a gondolat a térben időtlen átsuhan.

Úgy vártalak, ahogy a gyermek vámi tud,
ki bölcsőbb is nálunk: nem koldul, nem nyafog,
csak a bontatlan remény örömet
tartja tenyerén, így botorkál Feléd.

S vártalak akkor is, ha éjszakákon át
fogvacogva vártam vér-lován a halált.

Úgy vártalak, ahogy az vámi tud,
ki üressé lett Érted, és útnak indult gyalog,
völgyeken át és vízeséseken
a remény hajtott tovább.

S Te együtt száltál velem.

OTT LAKOM

Ott lakom, hol a fény szőtte égen szabadon
Isten madárkáit röpteti a szél.
Itt körbeölelnék a rigó-élte ágak, s a lombok
boltívein át
olykor a bánat, de legbelül mégis egy
csöndes derű él.

Ott lakom, hol ujjaddal felhőket rajzoltál az égre,
félénk fehéréket, s olykor rongyos szélű, szürke,
subáját rázó, vérmes viharfellegeket.

Ott lakom, hol a küszöbön macskamódra
átbukik az alkony,
puhán, mint lomha vállakon elcsituló álom,
s boldogság, ha esténként a kopott
kövezetre karcolt
rajzokban lábnyomát úgy vélem
– megtalálom.

S ha a bokrok alatti padon nézem
az álmódó kék eget,
magam elé suttogva ejtem, halkán, mint imát:
Röptesd madárkáidat – még sokáig röptesd,
Úram,
ott, ahol én lakom, a szél szőtte egeken át.

A JEBUSZIAK POMÁZON
(2019. május 21.)

„A jebúsiakat, Jeruzsálem lakóit nem tudták kiűzni Júda fiai. Ezért laknak ott a jebúsiakat Júda fiaiival Jeruzsálemben még ma is.” (Józsué 15,63)

Engedjétek meg, hogy ma este szeretettel köszöntsem a pomázi református templom padjaiban itt ülő élőket és holtakat. Meg szeretném kérdezni, hogy te melyik vagy a kettő közül? Te élő vagy, vagy halott vagy? Ezt én a Szentírás alapján kérdezem tőled, mert „Akié a Fiú, azé az élet; akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban.” (1János 5,12) Akiben nincs élet, az halott. Az Apostoli Hitvallásból már minden megvalósult, egy kivétellel: „Onnan jön el ítélni...” Kiket? „...élőket és holtakat”. Amikor Mózes azt kérdezi Istentől az égő csipkebokor előtt, hogyha bemegyek Egyiptomba a fáraóhoz és Izrael fiaihoz, és megkérdezik, hogy ki küldött, hogy ki vagy te, mit mondjak nekik? Azt mondja Isten: Mond meg nekik, hogy én vagyok Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak az Istene, úgyhogy jegyezzék meg, hogy Isten nem a holtak Istene, hanem az élőkné az Istene. A következő

Bódis Miklós lelkipásztor

mondatban Jézusnak egy szójátéka van a görögben, mert az Ő számára mindenki él, aki neki él. Az Ő számára mindenki élő, aki neki él.

Te neki élsz? Van kapcsolatod az élő Istennel? Ismered Őt? Mert Pál azt mondja, hogy a zsidók buzgólkodnak, de ismeret nélkül. Nincs bennük ismeret. Ismered-e személyesen a Megváltót, Jézust? Benned van-e az élet? Hadd kérdezzem úgy, testvér, hogy benned mi van most? Benned ki van most? Te kivel élsz, kivel jársz együtt?

Elég furcsa az evangélizációs hét témája: *Idegenek Pomázon és a pomázi idegenben*. De ez a hét nem az európai uniós választásokról, vagy a bevándorlókról fog szólni, hanem személyesen rólad: Ki van benned? Kivel élsz együtt? Kivel vagy közösségben, kapcsolatban? A ma esti téma: *A jebúsiakat Pomázon*. Vagy ezt a címet is lehetett volna adni: *A jebúsiakat Pomáz alatt, vagy A jebúsiakat mint társbérőket, vagy azt, hogy A palánk mögötti ellenség*.

Kik ezek a jebúsiakat, és mit keresnek Pomázon? Az ige Józsué könyvéből szolt hozánk. Józsué könyve a honfoglalást írja le és az ország felosztását. Szinte egy lapon talál-

AKI ÉL, A KRISZTUSNAK ÉL

Szemelvények BÓDIS MIKLÓS lelkipásztor pomázi evangélizációjából I. rész

tatik két érdekes dolog. Az első, hogy Józsué felosztja Izraelt a tizenkét törzs között, és jön az egyik törzs, József utódai, Efraim és Manassé, akik az ígért földjéből a Jezréeli síkságot kapják meg, és – ahogy ők mondják – e mellé kapnak egy hegyet, amely tele van erdővel, gazzal, és kikérik maguknak, hogy míg számbelileg ők a legnagyobbak, mégis ilyen kicsi területet kapnak. Panaszkodnak, hogy nincs terület, ahol lakjanak, és a jezréeli völgyben is olyan ellenség van, amelynek vas harci szekerai vannak. Józsué erre azt mondja, hogy „sokan vagytok, menjetek, és foglaljatok területet magatoknak. Menjete fel a hegyre, irtsátok ki a gatz, tegyétek termővé a földet, és telepedjete le. Azokat az ellenségeket, amelyek lenn vannak a völgyben, Isten segítségével le tudjátok győzni, és el tudjátok foglalni a földjüket.”

Igen ám, de jön a második eset. Azt mondja az ige, hogy Izrael népe elfoglalja Kánaán földjét, de a jebúsiakat, Jeruzsálem lakóit nem tudták kiűzni Izrael fiai, ezért laknak ott a jebúsiakat Izrael fiaival együtt. Ha tovább követjük a Szentírást, azt látjuk, hogy ezek a jebúsiakat társbérőként, palánk mögött megbújt ellenségként egészen Dávid király uralmáig ott élnek. Dávid király aztán megtámadja Jeruzsálemet, beveszi Sion várát, ami aztán „Dávid városa” lett, az ígért népének fellegvéra, fővárosa. Jeruzsálemet azért tudta csak Dávid király elfoglalni, mert a jebúsiakat a város alatti járatrendszerben éltek, ami egész Jeruzsálemet behálózta a föld alatt. Ott voltak a föld alatt, és időnként, amikor béke volt, amikor nyugalom volt, amikor nem is gondoltak rá, a felszínre törtek.

A társbérőket, a palánk mögött megbújt ellenséget Petőfi egyik versében így nevezi: a titkos féreg foga rág. A Zsoltárok könyve pedig azt mondja, hogy az embernek a szíve mélyén ott suttog a bűn. Isten figyelmezteti Kaint is, vigyázz, még csak fejben döntöt-

ted el, de „a bűn az ajtó előtt leselkedik, és rád van vágódása”. De a szívben még lehet rajta uralkodni, hogy tette ne váljon. Ha nekem Isten ezt mondta volna, én lehet hogy cinikusan azt válaszoltam volna: „Uram, ne haragudj, de nekem pont ez a problémám, hogy nem tudok rajta uralkodni.” Te tudsz? Én őszinte vagyok veletek, légy te is őszinte! Tudsz uralkodni? Pedig Isten azt mondja: „uralkodj rajta”! Az én problémám hívőként az, hogy nem tudok rajta uralkodni. Nincs hatalmam fölöttem. Nem tudom a jebúsiakat kikérgetni.

Vannak harcok, amiket megnyertem, de vannak harcok, amiket nem tudok megnyerni. Na, itt van szükség a Dávid Fiára! Itt van szükség a szabadtóra, Jézus Krisztusra! Hogy amit te nem tudsz, mert a jebúsi ott van mélyen lent a tudatalattiban, és várja az alkalmas pillanatot, legyőzze a nála sokkal nagyobb. Amikor evangélizáció van, visszahúzódik, hátrál, hogy ne kelljen konfrontálnia, de „embergyilkos volt kezdettől fogva”, és a jebúsinak egyetlen célja van, az, hogy tönkre tegye az életedet, az idegrendszeredet, az Istennel való viszonyodat, kapcsolatodat, a családodat, a házasságodat, a gyermekeidet. Meghúzódik a háttérben, el van takarva, és nem tudod, hogy miért vagy depressziós, nem tudod, miért nincs békeséged, miért nem tudsz éjszaka aludni, miért vannak pánikrohamaid, miért vannak félelmeid, miért gyötörödsz, miért vannak tisztátalan, mocskos kívánságaid, szokásaid – azért, mert a jebúsi ott van benned.

Neked mi van lent a mélyben elrejtve? Hol van megbújva a jebuszi az életedben? Mert vannak az ember életében sötét utak, okkult utak, nézőkhöz, jósokhoz, kártyavetőkhöz, különböző helyekre parázna utak, vannak olyan utak, amelyek a halálba visznek, és nem is tudjuk, mi történik velük. Annak van

veszíténivalója, az az ember megfogható, akinek a mélyben el vannak rejtve dolgok. Akinek az életében megbújít a jebuszi, és mi lesz, ha előjön, kiderül.

A jebuszinak van egy szokása. Amikor azt hiszed, hogy jól vagy, minden rendben van, amikor jön a sötétség, kívárja az alkalmas pillanatot, hogy előjöjjön, támadjon. Bódis Miklóst is a jebusziak nyomták az öngyilkosság felé. Mert ezt nem tudod rendezni. Ezt nem tudod kiűzni. Nincs hatalmad fölötte. És ha még van lelkiismereted, ha vágysz a tiszta szív után, akkor ezek vádolnak. „Asszony, hol vannak a vádlóid?” S amikor megtértem, akkor kiderült, hogy a vádlóim a temetőben vannak. Már nem tudom velük rendezni a dolgaimat, mert meghaltak. Nem tudok bocsánatot kérni tőlük. Nincsenek már a vádlóim.

Hol vannak a te vádlóid? És ki az, aki téged vádol? Mert egyszer csak előtör a mélyből a jebuszi. Ha egyszer behívod a házadba a halál angyalát, az nem kérdezi, hogy melyik gyerekedet szereted, és melyiket nem, az nem kérdezi, hogy melyik gyerekedet akarod megtartani, és melyiket nem, ha egyszer a halál angyala bejött, akkor ő viszi mindet! Amíg a jebuszi ott tartod, és azt hiszed, hogy már rég el van feledve a bűnöd, de egyszer csak előtör, és gyötör egészen a tébolyig. Egészen addig, amíg e teher alól valaki fel nem szabadít.

Testvérek, vannak nagyon érdekes ígék a Szentírásban evvel kapcsolatosan. Az Énekek Éneke például bemutat egy gyönyörű szót, ahol találkozunk egymással a vőlegény és a menyasszony. A 2. részben a szerelmes szavak között van egy oda nem illő mondat: „Fogjátok meg a rókákat, a kölyökrókákat, mert pusztítják szőlőinket, virágzó szőlőinket!” (2,15) Amikor ezt egyszer olvastam, eszembe jutott, hogy miért mondja Jézus egy írástudónak, aki követni akarja, hogy ha engem követni akarsz, két dologra számíts: „A rókának barlangjuk van, és az égi madaraknak fészük, de az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania.” (Mt 8,20) Ha tehát engem követsz, lesz olyan az életedben, hogy nem lesz hova lehajtsd a fejedet. A másik pedig az, hogy a róka vackának van vagy 5-6 kijárata, így ha üldözik, el tud menekülni, de az Emberfia nem menekül el.

Ezt akkor mondja el Jézus, amikor a görög odamennek Fülöphöz, hogy ajánlja be őket, mert „látni akarjuk Jézust!” Egyháztörténészek azt mondják, hogy ebben az időben a görög filozófusok már hallottak Jézus tanításáról, és a görögök el akarták vinni Jézust Görögországba, hogy tanítson a szeretetről, a megbocsátásról, a szentségről. Jézusnak tehát felkínálódott egy lehetőség, hogy ne legyen Gecsemáné, ne legyen Golgota, ne legyen keresztrefeszítés, hanem a napfényes görög tengerpart. És Jézus ekkor mond egy mondatot: „ha a földbe vetett búzaszem nem hal meg, egymaga marad”. Ha egy búzaszem nem hal el a földben, búzaszem marad egymaga. De ha vállalja, hogy bekerüljön a sötét földbe, hogy meghaljon, akkor sok termést hoz. Ezért mondja Jézus, hogy a rókáknak vannak menekülési útjaik, de én nem jöttem másért, és nekem nincs más utam, mint a Gecsemánétól a Via Dolorosán fel a golgotai keresztre, a halálra.

Ma Magyarországon sok helyen lehet hallani azt az evangéliumot, ami nem az Isten evangéliuma. Gyere, kövesd Jézust, és soha nem lesz semmi bajod! Gyere, kövesd Jézust, és megoldódik minden gondod! Soha nem lesz beteg, de ha mégis, akkor valami nincs rendben veled. És ha követed Jézust, mindig bőségben élhetsz, beleértve az anyagiakat is. Én nem ezt a Jézust ismertem meg. Én azt a Jézust ismertem meg, akivel az utam elején volt sok megpróbáltatás, feleségemnek határozott mütét, nekem is, de mindezekben a próbákban és nehézségekben megpróbáltatva voltunk, de elhagyatva soha. Én azt a Jézust ismerem, aki megengedi a próbákat, és átenged a próbákon, de nem hagy magamra, és nem hagy el. Ezért van az, hogy gyülekezeti tagok, ha bajba jutnak, betegek lesznek, problémájuk lesz, hátat fordítanak az Istennek, mert nekik nem ezt mondták az elején.

Tudod, mire szeretnék ma felszólítani téged? Gyere, kövesd Jézust – és halj meg!

Jézus azt mondja: „Ha valaki én utánam akar jönni, tagadja meg magát”. Probléma van a házasságodban? Nem egyezel a feleségeddel, férjeddél? Miért van annyi válás? Mert nincs irgalmasság egymás iránt. Valamikor szerettük egymást, de nem akarok meghalni. Azt akarom, hogy enyém legyen az utolsó szó. Azt akarom, hogy az enyém legyen az igaz, és nem akarom magamat megtagadni. Nem bírjátok az öregjeitek? Tudod, miért? Mert nincs benned könyörület. Ezért telnek meg Magyarországon az elfekvő osztályok. Mert nem akarod felvenni a keresztet. Tudod, hogy miért van baj a gyerekekkel? Mert nincs benned irántuk szeretet. Nem akarod magadat megtagadni. Legtöbb esetben nem is akarsz vállalni gyermekeket, és nem akarod felvenni a keresztet.

Testvérek, amikor valaki felvette a keresztet, mindenki tudta, hogy azzal csak egy helyre lehetett menni – a kivégzőhelyre, a halálba. Amikor Jézus azt mondja, hogy vedd fel a

keresztet, akkor Ő egyetlen helyre küld el – a halálba. Egyszer, mint valami nagy teológus, azt mondtam Visky Feri bácsinak: Volt valaki, aki felvette a keresztet, mégse ment a halálba: Cirénei Simon. Jött a mezőről fáradtan, rákényszerítik, hogy vigye Jézus keresztjét, és bár nem tudjuk teljes bizonyossággal, de nem a kereszten végezte. Feri bácsi azt válaszolta: Miklós fiam, nem jól érted az evangéliumot. Nem Cirénei Simon vitte a keresztet, hanem a kereszt vitte Cirénei Simont. Drága testvér, máig nem te vitted a keresztet, hanem a kereszt vitt téged. A kereszt hordozott téged, és a kereszt tartott meg a mai napig téged. Jézus azt mondja: Ezt a keresztet vedd fel! Mert aki elveszíti az életét, az megtartja, aki pedig nem akarja tartani magának az életét, és nem veszíti el, az tudja tulajdonképpen elveszíteni.

Jézusnak nem volt kiútja. „Fogjátok meg a rókákat, a kölyökrókákat” – mondja az ige –, mert úgy átfúrják a földet, mint a jebusziak, és fent kipusztul a szőlő.

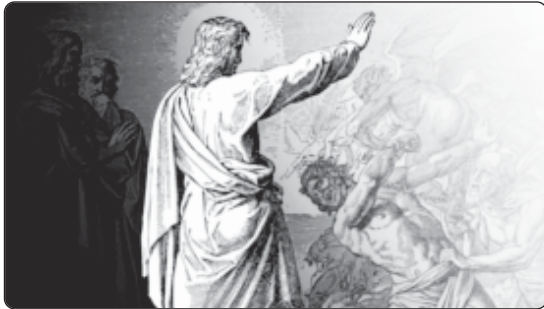
Hogy lehet megszabadulni a jebuszitól? Nem szoktam testvéreknek internetet ajánlani, mert nézünk úgyis eleget, de nézzétek meg a YouTube-on *A pokol angyala (A szellemidéző)* című, 2011-ben készített keresztyén filmet. Lehetett volna azt a címet is adni a filmnek, hogy *A menny angyala*, mert a film arról szól, hogyan a levegőbeli hatalmasságok között milyen csata zajlik azért, hogy kié legyen egy család. Azzal indul a film, hogy egy fiatal házaspár, akik szeretik egymást, szép házuk van, otthonuk, gyermeket várnak. A fiatalasszony, aki a férje miatti aggodásában segítséget kér egy kolléganőjétől, egy álmoskönyvet kap tőle. A lényeg az, hogy az álmoskönyv utolsó oldalán varázsigék vannak, és az a parancs, hogy a kezét meg kell vágni, rá kell tenni a könyv lapjára, és el kell mondani a varázsigéket, amivel azonban a démonvilággal köt szövetséget: vérjegyesek vagyok neked. És ahogy a fiatalasszony végzi sorban a könyvben lévő praktikákat, úgy megy tönkre a házassága. Úgy lesz a férjéből egyre

inkább pszichiátriai eset, egészen addig, amíg ebbe a nyomorúságba a férfi oldaláról jön egy barát, aki elmondja, hogy ezt a könyvet el kell égetni, ezt a bűnt meg kell vallani, meg kell tagadni, és segítségül kell hívni Jézus vérért, hogy az mossa el. És amikor ez végül megtörténik, ez a család megszabadul.

De van egy érdekes része a filmnek. A családban folyik a veszekedés, a civakodás, és a ház előtt a zöld gyepen ott áll őrszolgálatban Joshua angyal karba tett kézzel, akinek a család biztonságára kell vigyáznia, és hallgatja, mi folyik bent.

Odamegy hozzá egy másik angyal, nézi csodálkozva Joshuát, és kérdezi tőle: „Miért nem mész be, hogy rendbe hozd az életüket?” Joshua azt válaszolja: „Azért, mert nem hívnak.” Itt derül ki, hogy az Isten annyira tiszteltéged, a személyedet, az egyéniségedet, a magánéletedet, hogy Ő nem megy hozzád, hogyha nem hívod. Azt mondja az Úr a Jelenések 3,20-ban, hogy íme, az ajtó előtt állok, tisztességesen kopogtatok, s ha valaki meghallja a hangomat és beenged engem, akkor

oda bemegyek, vele vacsorálok, és ő énevelem. Testvérek, az ördög soha nem kérdezi meg tőled, hogy „beengedsz?” Ő azért jött, hogy bemenjen a házádba. Ő a Diabolosz, a szét-dobáló, és azért megy be, hogy öljön, lopjon, garázdálkodjon, szétdobáljon mindent.

Meg akarsz szabadulni életed jebuszi-aitól? Amik ott vannak a lelkedben, a szíved mélyén, a gondolataidban, a tudatalattidban megbújva, és mint titkos féreg foga rág, és nincs nyugtod, nincs örömed, nincs békesség, és ami a legborzasztóbb, nincs hatalmad fölötté. Hiába mondd neki, hogy „menj ki”, kacag rajtad: „Ki vagy te, hogy parancsolj nekem?” Hogy szabadulhatsz meg tőle? Úgy, hogy autoritást adsz egy nálánál sokkal nagyobbak, magadra, a szívedre, a lelkedre nézve zöld utat adsz az Isten Fiának, hogy bejőjön az életedbe – és a többi már nem a te dolgod. Testvéreim, a mi dolgaink azok a csaták, amelyek a föld színén lévő ellenség ellen vívunk. Ezeket mindig könnyebb legyőzni, mert azok nyilvánvalók. De a probléma azzal van, ami lent van a mélyben. Ami ott van eldugva, letapadva, eltemetve, és úgy gondold, hogy senki nem tud róla.

Ezért ezen a héten szeretnék valamit kérni tőletek, mert tudom, hogy nagy színész az ember, jól tudjuk álcázni, takarni magunkat. Senki nem tudja, még a hozzád legközelebb álló sem, akivel együtt élsz már harminc éve, hogy mi van benned. Nem tudja, hogy ki vagy valójában, milyen harcaid vannak a jebusziakkal. Richard Wumbrandról mondják, hogy amikor valaki eljött hozzá bűnt vallani, akkor a szobában csak három szék volt egymással szembeállítva. Az egyiket ott ült Wumbrand, és várta a bűnvallót. Az bejött, és le akart ülni az egyik székre, de amikor már majdnem leült a székre, Wumbrand rákiáltott: „Ne ülj oda, ott már ülnek!” Az szerényen átült a harmadik székre, és Wumbrand rászólt: „Na, most mondj el mindent annak, aki ott ül azon a széken!” Ebben a pillanatban Wumbrand lehajtott a fejét, oda sem figyelt, mit mond az illető (mert ez nem ránk tartozik, itt levetett saruval kell állni), hanem könyörgött azért, aki

annak a széken ülő nagyobbak vallotta a bűneit.

Vágyol-e elhagyni bűneidet? Vágyosz-e megszabadulni a jebuszitól? Vágyosz-e a szíved tisztaságára, a tiszta életre? A családotban, a házasságodban, a gyülekezetekben győzelemre? Akkor arra kérlek, hogy ezen a héten adj zöld utat Jézusnak, hogy bemenjen arra a területre, a rejtett zugokba, a sötétbe, ahol a jebuszi meghúzta magát.

Ahogy a filmben megvallja a család a bűneit, nézzétek meg, abban a pillanatban Joshua mint a huzat röpi be a házba, és röpi be ki a házból a démonok, már nincs helyük ott. Engedd be Jézust! Engedd be Őt a mélyre! Arra kérlek titeket, hogy ezen a héten ne mozogjunk felszínesen az egymással való kapcsolatban. Testvérek, az Isten nem csoportdinamikát akar egy evangélizáción, hanem azt akarja, hogy személyesen itt, vagy

otthon, de állj meg egyszer szintén előtte. Ahogy Dávid tette a zsoltárban: „Míg elhallgattam, megavultak az én csontjaim a napestig való jajgatás miatt”. Nem volt se éjelem, se nappalom, de amikor a felszínre hoztam és megvallottam, meggyógyultam.

Testvérek, szeretném nektek megvallani, hogy én is ugyanazon ítélet alatt vagyok. Ezt mondta a gonosztevő is a másoknak a kereszten: „Miért gyalázod, mikor mi is ugyanazon ítélet alatt vagyunk?” Ugyanazon ítélet alatt vagyunk, de arra kérlek, testvérek, hogy tegyétek meg azt, amit Jézus mond Péternek és a tanítványoknak: „Evezz a mélyre!” Gyere, evezzünk be a mélyre ezen a héten, és nézzük meg, mi van a mélyben elrejtve! Nézzük meg a mélység titkait! És engedd, hogy az Isten fénye, világossága beragyogjon az életedbe! Testvérek, áldott dolog szabadon, békességben élni – megéri az árat megfizetni. Megéri vállalni azt, hogy Jézussal, az Ő jelenlétében kijövök a világhosszra, és élek a világhosszban, bármibe is kerüljön.

Azt látom ma a református egyházban, hogy terjed a megtérés evangéliuma, szeretnék az emberek Jézust követni, elnyerni az üdvösséget, de a jebusziakat át akarják menteni a túlsó oldalra. Jézus azt mondja: „Vedd fel a kereszted, és halj meg magadnak!” Drága testvérek, az üdvösség nem olcsó! Az üdvösség valakinek drága véérébe került, és aki meg akarja nyerni magának Krisztus áldozata által, az magának, ennek a világnak, a bűnnek, a jebuszinak meg kell halnia. Nincs helye az életedben. Nem lehet átmenteni, nem lehet társbérliként vele élni, mert a palánk mögötti ellenség, amikor lelkileg a leggyengébb vagy, akkor tör elő, azért, hogy elpusztítson. Szabadulj meg tőle, vagyis engedd, hogy az, aki erősebb nála, bemenjen, és kitakarítson minden jebuszit, és te gyógyultan, megszabadulva, megtisztulva, örömmel tudd földi életedet itt élni, és majd az örökkévalóságban vele, a Szenttel, a Tisztával együtt lehessél. Evezz a mélyre – Jézus Krisztussal! Ámen.

P.A.

ISTEN MEGBOCSÁTÁSÁNAK MÓDJA

„Ezért nem távozik el soha a fegyver a te házádtól, mivel megvetted engem, és elvetted a hettita Úriás feleségét, hogy a te feleséged legyen” (II.Sám. 12:10.)

Mi az, amit Isten megkövetel a bűnbocsálatnál? A megtérés. De még a megtérés sem biztosíték arra, hogy elmaradnak a bűn következményei. A következmények – mint a bűn szörnyű, romboló mivoltára emlékeztetők – gyakran megmaradnak.

Isten megbocsátotta Dávid súlyos bűneit: az érzékiséget, házasságtörést, rablást és gyilkosságot. Isten teljesen megbocsátott neki, és egészen eltávolította vétkeit (Zsolt. 103:12). Viszont nem vette el tőle azt a bűn okozta fájdalmat, amit Dávid a vétkei miatt viselt. A házasságtörésből született gyermeke meghalt. Egyik fia Amnón, megerőszkolta Támárt, Dávid egyik lányát. Dávidnak egy másik fia Absolon, meggyilkolta Amnont, aztán lázadást szított az országban. Ettől kezdve Dávid uralkodásának hátralévő része az otthonában is és az országában is erőszakkal lett tele, jóllehet Dávid tisztában volt azzal, hogy bűne megbocsátott, bűnének fájdalmas következményeit egész hátralévő életében viselte.

Szemtelenség azt feltételezni, hogy a bűnből való megtérése pillanatában Isten eltávolítja bűnöd minden következményét. Ne gondold, hogy amely pillanatban te bűnbánatot tartasz, Isten mindent vissza fog állítani, ahogy előtte volt! Nem! Némely bűn, mint amilyen a házasságtörés, gyenge jellemről ered. Isten a bűnt az abból való megtéréskor azonnal megbocsátja, de hosszú időbe kerül Neki, míg felépíti a jellemet. A jellemed állapota szabja meg azt, és nem a megbocsátás, hogy Isten mit kezd veled majd a jövőben. Mivel tehát ismerjük engedelmességünk pusztító következményeit, igyekezzünk elkerülni minden bűnt, és állhatatosan fussuk meg az előttünk lévő pályát (Zsid. 12:1).

„Ne tevelyegjétek: Istent nem lehet megcsúfolni. Mert amit vet az ember, azt fogja aratni is” (Gal. 6:7).

Henry & Richard Blackaby: Isten megtagasztalása napról napra c. áhitatos könyvből)

50 ÉVE TÖRTÉNT

A PÁSZTOR

DEMETER JÓZSEF LELKIPÁSZTOR
POMÁZI SZOLGÁLATÁNAK 25. ÉVFORDULÓJA
1969-BEN

A keresztyénség minden korszakában, de különösen az Istentől való elfordulásnak ebben az élet minden területét bomlasztó, pusztító mai korunkban az a lelkész tud hatással lenni a világra, akiben a Krisztusban való hit erejét, az Isten Igéjében való mély és szilárd meggyőződést tapasztalják meg az emberek. Ez a magával ragadó hit, ez a belső meggyőződés a lelkési szolgálat minden aspektusában, de legfőképpen az Ige szolgálatában, az igehirdetésben teszi a lelkészt igazán pásztorrá. A pásztor tereli a nyáját, az elkóboroltakat megkeresi és hazaviszi, őrzi a ragadozóktól, gyógyítja, sebeit bekötözi, de legfontosabb feladata, hogy táplálja őket („*legeltesd az én juhaimat*”). Táplálni azt jelenti, hogy tanítja az övéit. Tanítja Isten ismeretére és Isten félelmére. Tanítja szavakkal és az életével.

Ilyen igazi pásztor volt gyülekezetünk egykori lelkipásztora, DEMETER JÓZSEF, aki 1969-ben már 25 éve volt Pomáz, Budakalász, Csobánka és Istvántelep református nyájának pásztorja. Az 1969-es év több szempontból is igen mozgalmas esztendő volt gyülekezetünk számára. Ebben az évben tartották meg a pomázi keresztyén felekezetek első ökumenikus ima-alkalmait, amelyekről előző lapszámainkban már megemlékeztünk, ez év szeptember 28-án szentelték fel a budakalászi imaházat, és ebben az esztendőben ünnepelték – szintén ökumenikus istentisztelet keretében – Demeter József pomázi szolgálatának 25. évfordulóját is. Isten különös kegyelméből ennek hangfelvétele fennmaradt és most előkerült, így erről is be tudunk számolni lapunk hasábjain, mégpedig éppen 50 évvel az események után.

(Sajnos nem minden megszólaló köszönetése maradt meg a felvételen, így az alkalom itt következő leírása nem a teljes istentiszteletet tartalmazza.)

*

Sárközi Elek pomázi gondnok köszöntötte a megjelenteket, majd megnyitotta a „jubilumi közgyűlést”. Az ünnepi alkalmon jelen volt az egyházmegye elnöksége, *I. Madarász Lajos* esperes és *Fónagy Zoltán* főjegyző, *Tölgyes Kálmán* római katolikus prelátnak, pomázi

plébános, *Beslity István* görögkeleti plébános (aki nem sokkal később hunyt el még ugyanabban az évben), *Szirmai József* evangélikus lelkész és *Dr. Ecsedy Aladár* nyugalmazott esperes, tahitófalu református lelkipásztor.

Regius Lajosné Erdélyi Mária gyönyörű szopránja töltötte be elsőként a pomázi templomot, aki operanékesekre emlékeztető művészi átéléssel énekelt egy dalt *Demeter Miklós* orgonista kíséréte mellett.

*

Utána *Tölgyes Kálmán* köszöntötte Demeter Józsefet, Szent Pál apostolnak a thesszalonikai gyülekezethez írott első levelének igéjével: „*Előzőleg ugyan, mint tudjátok, szenvedés és bánatomból ért, de Istenünkben bízva sok nehézség közt mertük hirdetni az Isten Igéjét és evangéliumát. Igehirdetésünk ugyanis nem meglepetést hoz, hanem hamis szándékból ered, és csalással nem jár, hanem úgy beszélünk, mint akiket Isten alkalmasnak ítelt, hogy rájuk bízva az evangélium hirdetését. Nem keressük az emberek tetszését, hanem az Istenét, aki a szívünket vizsgálja. Emberi elismerést nem kerestünk, sem a tetteket, sem másokét. Úgy vonzódtunk hozzád, hogy nemcsak Isten evangéliumát, hanem életünket is neked akartuk adni.*”

Drága testvérem – kezdte beszédét a római katolikus lelkész –, a te lelkedben a hálaadás, az engesztelés és kérés főnséges lelki áldozatában fölmerült képek, megrendítő események, szomorú mélységek, biztató remény-ségek, fények és árnyak, öröm és bánat, a kegyelem fénye és a bűnnek sötétje, most mind körülveszik ezt az Úr oltárát, a te szívedet, ami ma áldozati oltár. Az áldozatban mindig hálát kell adni a főnséges Isten megtartó kegyelméért, ahogy mi is, nem csak személy szerint a te lelkészársad és Krisztusban testvéred, hanem a mögöttem föl sorakozó, itt és távol levő, de mégis bennünket itt most megérintő katolikus hívek számai és ezrei nevében is azt kérem és kívánom a te számodra, hogy ez az áldozatos istenkereső, emberek tetszésével vagy nem tetszésével végzett 25 esztendő lelkipásztori munka hozza meg minél több lélekben, itt a mi szeretett, kedves Pomázunkban a kegyelemnek gyümölcsét.

Külön testvéri szívvel megköszönöm ne-

ked azt, hogy te az ökumenikus gondolatot nem valami újdonságkeresésből, hanem az evangélium mélyéből mindig a szívedben hordoztad. És hiszem azt, hogy aki a kegyelmet Isten Igéjével itt a szószéken, ott a keresztlő kútnál behintette a hívei lelkébe, ugyanúgy, ahogy a többi keresztyén lelkészársaink, mi egyek vagyunk az Úr Jézus szeretetében, a kegyelem szolgálatában és a hívek áldozatos szolgálatában.

Drága testvérem, ma nekünk minden szentmisén ugyancsak Szent Pál apostoltól kellett hirdetni az Igét: „*Ne fáradjunk bele a jöttbe, mert ha bele nem fáradunk, akkor annak idején aratni is fogunk.*” – ahogy írja a Galata levélben. Mi nagy-nagy szeretettel imádkoztunk ma érte, és ezt kérjük a te számodra és a gondjaidra bízott három gyülekezet számos hívójére, kicsinyére és nagyjára, szeretett családnadra, hogy a jócselekedetekben, a te hősies helytállásodban meg ne fáradj. Lásd meg, hogy ebben az összevissza világban is az Isten egyenesen épít, és utat vág a kegyelem világában a szíved felé, és nem volt hiába a te 25 évi fáradságod, munkád, imádságod, és nem lesz hiába a további esztendő hűségese szolgálat, amelyre Isten sok-sok kegyelmét, neked jó egészséget, sok szent örömet, kitartó erőt, testi-lelki tökéletes alkalmasságot kívánok. Kérjük a Mindenek Urát, hogy adjon neked hosszú, szép lelkipásztori életet, és annak minden, itt a földön meglehető örömét, és koronázza meg majd azzal a koronával, amelyik a hűségesekeknek örök jutalma lesz.

Ezt követően Beslity István görögkeleti esperes mondott ünnepi köszöntőt a maga és a szerb ortodox közösség nevében:

Kedves Jóska barátom! Személyem és az egyházközség nevében szeretettel üdvözöllek a mai nevezetes napon. 25 év egy ember életében sok idő, de 25 év egy egyházközség vezetésében még nagyobb idő. Ez alatt a 25 év alatt sok kellemes, boldog napot éltél, de ugyanakkor voltak gondnal, bajjal tűzdelte szomorú napjaid is. Ezeket Urunk segítségével végigélted, mert Ő adott neked erőt, egészséget ezeknek a nehézségeknek az áthidalásához. Az új élet kezdeténél, egy új mérföldkőnél kívánom, hogy az Úr adjon neked továbbra is erőt, egészséget minden nehézség áthidalásához. Az Isten éltesen és adjon neked erőt, hogy még sokáig közöttünk dolgozhass.

*

A pomázi református egyház nevében a gyülekezet gondnoka, Sárközi Elek üdvözölte a jubilánst:

Nagytisztelétű uram, kedves barátom! A közelmúltban volt 25 esztendeje, hogy a pomázi anyaegyházban, valamint Budakalász, Csobánka, Szentistvántelep fiókegyházakban végzed lelkipásztori munkádat, minden vasárnap négy helyen. 25 év két és fél évtized, nagy idő, ami tele volt sok örömmel, de bánattal is. Aki figyelemmel kísérte az elmúlt 25 esztendőt, az tudja, hogy milyen nehéz időket éltünk át az ostrom alatt és az ostrom után. Itt álltunk mindannyian tanácstalanul, vajon mi vár az egyházra, a gyülekezetre, a lelkipásztorunk életére. Mert gondoljunk csak vissza, hogy milyen is volt a lelkipásztorunk élete '945, a '46-os és az azt követő nehéz esztendőkből, mikor a gyülekezetek a naponta romló és elértéktelenedő pengővel nem tudták lelkipásztoruk megélhetését biztosítani. Pedig neki nemcsak magáról, hanem feleségéről és három kisgyermekéről is gondoskodni kellett. Akkor ő olyan munkát vállalt, ami a legnehezebb: elment aratni. És áldott emlékü első felesége volt az, aki a markot szedte utána. A Szentírás szavai szerint orcájuk verejtékes munkájával keresték meg a maguk és gyermekeik számára a mindennapi kenyeret.

Azt is csak most, a közelmúltban tudtuk meg, hogy a falu gyülekezeteinek papjai egymással összefogva, együtt imádkozva szabotálták el a német katonai parancsnokság azon rendelkezését, hogy a falut minden körülmények között ki kell üríteni. Mennyi erő, bátorság és Istentől kapott biztatás kellett ahhoz, hogy falunk lakossága nem mozdult, hanem a helyén maradt, papjaival az élén.

Az egyházon belüli életünk Isten segítségével ment tovább a járt úton, lelkipásztorunk és a presbitérium vezetésével. Nem minden lelkipásztornak adatik meg, ami Demeter József nagytisztelétű úrnak megadatott, tudniillik az, hogy Istennek két hajlékot is épített: a csobánkai imaházat és a budakalászi kis templomot, úgy, hogy közben ezt a mi saját templomunkat is kívül-belül renováltatta. Ez így elmondva most nagyon egyszerűnek látszik, pedig nem volt ilyen egyszerű, mert mindehhez kellett a gyülekezet áldozatkészsége, segítsége, és lelkipásztorunk fáradságot nem ismerő áldozatos munkája.

Említettem már, hogy sok örömről is volt az elmúlt 25 év alatt. Gondoljuk csak el, hány konfirmáló gyereket vezetett, oktatót, hogy majd ők is hű tagjai legyenek egyházunknak! Huszonöt év álltak körül ezt az Úr asztalát a mi fiaink, leányaink, szülőikkel, keresztszü-

Dr. Ecsedy Aladárral

lőkkel a hátuk mögött, hogy együtt vegyék magukhoz az úri szent vacsorát. Hányszor emelte áldásra kezét, imádkozva kis újszülöttek életéért, és hányszor nyújtott vigasztalást az Ige szavaival az arra rászorulóknak a 25 esztendő alatt! Ahogy nem feledkezhetünk meg az áldott emlékü első feleség mindent vállaló áldozatos munkájáról, akit az Úr magához hívott, éppen úgy ne feledkezzünk meg a másodikról sem, akit az isteni gondviselés állított lelkipásztorunk mellé tíz évvel ezelőtt. Azóta áll mellette, mint hűséges élete párja, segíti az áldozatos munkában, ami bizony nem könnyű feladat, mert a Zsinati Irodára mindennap bejárni, háztartást elvégezni, és még vállalni kisgyermekünk vasárnap délutáni foglalkoztatását is, ez mind nagyon jó szívre és áldozatvállalásra mutat, mindezekért most neki is hálás köszönetünket és szeretetünket tolmácsoljuk, és Isten gazdag áldását kérjük további munkájára.

Hogy meglásd és érezd gyülekezeteid hozzá való ragaszkodását, megbecsülését és szeretetét, fogadd tőlünk és a fiókegyházaktól ezt a palástot olyan szeretettel, mint amilyen szeretettel adják ezt a gyülekezeteink. Kérjük a Jóisten további gazdag áldását a gyülekezetben végzett munkádra, kedves feleségedre, családodra, és ez az áldás kísérje minden lépted. Tartson meg az Isten még sokáig jó erőben és egészségben, ezt kívánom a pomázi gyülekezet, a presbitérium és a magam nevében.

*

A körzeti lelkipásztorok nevében Dr. Ecsedy Aladár köszöntötte Demeter Józsefet:

Kedves barátom! Keresztelő Szent Jánosnak a szavaival köszöntelek, aki Jézusra tekintve azt mondta, hogy „Akinek jegyese van, vőlegény az; a vőlegény barátja pedig, aki ott áll, ... örül.” Mikor róla volt szó, Jézus Krisztust állította a középpontba, Ő a vőlegény, és mi csak az Ő barátjai vagyunk. Itt vannak a vőlegény barátjai, akik igazán szeretik az Ő Urukat, az Úr Jézust, és gyarlóságunk tudatában is igyekszünk Őt szolgálni. Szeresd te is

tovább, és szolgálj Neki! Isten áldjon meg.

A lelkipásztori jubileumát ünneplő Demeter József ezekkel a szavakkal köszöntö meg a hozzá intézett üdvözlő szavakat:

Kedves testvéreim, kedves gyülekezet! Valóban megrendítően kedves volt ez az este számomra, és nagyon hálásan köszönöm a palástot, a szavakat, a köszöntéseket és főképpen, ami mögöttük van: a szíveket, a szeretetet. Nagyon hálásan köszönöm.

Nem kerestem és nem kívántam ezt a napot. Vannak dolgok, amikben furcsa vagyok kicsit. Vannak dolgok, amikben például én Kálvin Jánossal szemben gondolkoztam mindig, de vannak dolgok, amikben nagyon el tudom fogadni a mi református vallásunknak ezt a nagy alakját, például abban, hogy az ember csak eszköz, aláztos, haszontalan eszköz az Isten kezében. Ebben a dologban nagy példa volt előttem. Például úgy rendelkezett, hogy még a sírját se tudják, hogy hol van. Tegyük a földdel egyenlővé, hogy senki soha oda ne menjen, ne zarándokoljon, ne dicsőítse őt, mert azt mondta, hogy „Egyedül Istené a dicsőség!” Ebben a dologban én erősen kálvinista vagyok. Az emberek dicséretét én úgy nem szerettem nagyon, és különösen a magamét nem kerestem nagyon, azonban a mi esperesünk ma este megütötte a jó hangot mindjárt kezdetben azzal, hogy hát elfogadhatjuk ezt az estét úgy, ahogy megrendezték (meszse nem is tudtam, hogy hogyan készül ez az egész, nem is szóltam bele, legfeljebb halkán tiltakoztam ellene), elfogadhatjuk úgy, hogy ti is, én is Isten dicsőítőjük.

Valóban 25 esztendeje szolgáló itt, de azért tudjátok, úgy elszégyelltem magamat, mert én nemcsak a falu történetével, hanem az egyház történetével is behatóan foglalkoztam, és ha nem is a közvetlen elődöm, aki 28 esztendeig szolgált, de az ő elődje, S. Kováts Dániel 44 esztendőt szolgált ebben a gyülekezetben, és hát 44 esztendőhöz képest, olyan kicsi még ez a 25 esztendő, amit én szolgálhattam.

Valóban 25 esztendeje történt, hogy egy nyári vasárnapon feleségemmel, aki azóta a pomázi földben porlad, és két kisfiammal megjelentem közöttetek. Egy kicsit idegen világ volt még akkor nekem. A kisebbik fiam, miközben a bútorokat rakodtunk le, elszaladt, és azt mondta: „Megyek haza!” – mert neki az otthont Monostor jelentette, ahol addig felnőtt. Az állomás felé szaladt, úgy kellett utána menni. Olyan nagy öröömöm van benne, most már mind a három gyerekem hazajön Pomázra. Most már szívesen mennek oda, most már ők is szeretik Pomázt.

Amikor én megjelentem itt, akkor úgy jelentem meg itt, ahogy Pál apostol írja a Korinthusbeliekhez írott levelében: „Majd amikor hozzátok mentem, atyámfi, nem úgy mentem, hogy nagy ékesszólással, avagy bölcsességgel hirdessem néktek az Isten titkát. Mert elhatároztam, hogy egyébről ne tudjak ti közöttetek, mint a Jézus Krisztusról, még pedig mint megfeszítettéről. És én gyöngeség, félelem és nagy rettegés közt jelentem meg közöttetek.” Megmondom őszintén, hogy volt bennem ilyen rettegés, volt bennem ilyen félelem, pedig úgy egyébként nem vagyok félős ember.

Például a háborútól félttem, ami akkor már itt volt egészen a fejünk felett. Engem beiktattak egy szép csöndes vasárnapon, akkor éppen nem volt bombázás – éjszaka már szörnyű bombázás volt.

De én mégsem a háborútól félttem és azoktól, ami azzal jár. Az én életemet az jellemzi, hogy van bennem egy belső meggyőződés, hogy senki sem halhat meg addig, míg az Istentől kapott szolgálatát be nem fejezi, amit Isten rábízott. Én tehát külső dolgoktól nem féltettem magamat soha, ellenben félttem némileg a szolgálattól. Félttem attól, hogy egészen újszerű ez a hely. Hogy Pomáz négy népből, öt vallásból álló kis város. Tudjátok, én mindig magyarok közt éltem addig, magyar gyülekezetekben szolgáltam sokfelé, mint segédlelkész és mint beiktatott lelkész is, félttem, hogy hát hogy lesz itt: németek, szerbek, tótok stb. között; nem gondoltam, hogy milyen nagyon meg tudom őket is szeretni.

Amikor a beköszöntőmet elmondottam, arról prédikáltam, hogy „*ha pedig a trombita bizonytalan zengést tévesen, kicsoda készül a harcra?*” (I.Kor. 14:8.) Most valamelyik este átnéztem ezt a beköszöntő beszédemet, és nagyon alázatosan megpróbáltam magamat megmérni benne, hogy vajon bizonyos zengést tettem-e, vagy bizonytalant. Csak annyit tudok mondani, hogy ezt csak Isten tudja megítélni, sem én, sem ti nem. Én magam igyekeztem Isten szócsové, postása, az evangélium kürtöse lenni.

Azóta – mint ahogy itt már többen elmondották – nagyon sok minden megváltozott. Elsősorban is kegyelettel gondolok azokra, akik engem olyan szeretettel fogadtak, és akik már elmentek közülünk. *Erdélyi Károly* kedves kántor-tanító, aztán később az ő fia, *Sándor*, az én jó barátom, aztán *Keményfy István* kurátor és mások, akik fogadtak akkor, akik az egyház ügyeinek akkori vezetői voltak – elmentek. Megnéztem egy képet a napokban, amelyik a beiktatásomon készült – milyen kevesen élnek már! Pedig „csak” 25 esztendő.

És tudjátok, arra gondoltam, amire egyszer *Ecsedy Aladár* tanított minket, aki azt mondotta, hogy kivágták a temető fáit valamilyen célra, és egy sírkőre bukkantak. És amikor azt a sírkövet a földtől megpucolták, kiderült, hogy egy régi lelképászornak a sírköve, aki a templomépítő lelkész volt. És eltelt százötven esztendő, és úgy kellett a földből kiásni a síremlékét. Mennyire semmik vagyunk mi! Mennyire semmik! Ahogy elmúlik az idő, elfelejtene, és elmerülünk a feledés porába, ha emberileg nézzük a dolgunkat. Nincs miért hivalkodni. Nincs mivel dicsekedni. Mid van, amit ne úgy kaptál volna? Nem az Isten kegyelme az, hogy nincs még végünk? Hogy szolgálhass, hogy ha Ő beállított abba a munkába, akkor azt mi végezhetjük? Nagyon alázatosan tudom nézni ezt a dolgot, mert az evangéliumból ezt is megtanultam, és pedig az Úr Jézus maga mondta, hogy ha mindazt, amit kötelességetek megcsinálni, megcsináljátok, akkor is haszontalan szolgák vagytok.

Nincs mivel hivalkodni, kedveseim. Csak alázatosság és boldog hálaadás lehet bennünk, hogy Isten mégis, mégis – úgy, ahogy va-

gyunk, sok nyomorúságunkkal – a kezébe vesz, és fölhasznál. Egy pár dologban engem is fölhasznált. Nagyon hálás vagyok Istennek, hogy Igét hirdethettem közöttetek, valóban sok vasárnapon, és minden vasárnapon sokszor, hogy szolgálhattam más módokon is. Nagyon hálás vagyok Istennek, hogy bábáskodhattam is – ezt most hadd fogalmazzam meg így –, tudniillik a bábák ugye a születésnél, a szülésnél vannak jelen és segédkeznek, nos, itt sok születés történt. Nemcsak nekem született egy kislányom Pomázon, de a pomázi anyaegyháznak is született két fiókegyháza. Két fiók és egy szórvány. És ezek megszülettek itt.

Az Isten engem sok dologban helyrehozott, amiben hibáztam. Például beköszöntő beszédemben nagyképtűen azt mondtam – mert akkor még nem ismertem a dolgokat –, hogy kedves pomázi, csobánkai, budakalászi és istvántelevi híveim. Aztán elmondtam a beköszöntő beszédet, utána valaki gunyorosan azt mondja, hogy hát mit beszéltél te csobánkai hívekről? Miért, vannak? Nos, igaza volt, megszegyenültem – és most mégis van kis gyülekezet Csobánkán. Ugyanúgy mondhatták volna azt is, mit beszéltél te budakalászi hívekről, mikor ott alig voltak egy páran. Kedveseim, ma gyülekezet van ott, amit annak merünk nevezni, és imaház is. Úgyhogy ami akkor tévedésem volt, az Örökkévaló Isten mintha az esztendők során úgy kiigazította volna. Én nagyon boldog vagyok, hogy bábáskodhattam gyülekezetek megszületésénél, talpra állásánál, és a pomázi egyház is – ennek nagyon örültem – szívesen vállalta az édesanya szerepét. Nagyon boldog vagyok ezért. Volt egy presbiterünk, aki azt mondotta az egyik ülésen, hogy végre mégis csak hozzánk tartozik, támogatunk kell. Hát a mi gyereünk! A szülő is kiházasítja a gyereket! És ebben úgy megéreztem a családiasságot, azt, hogy köztünk van egymáshoz, hogy egymás terhére kell hordoznunk. Ezeket szerettem nagyon, hogy lassan kialakult Pomáz-Budakalász-Csobánka-Istvánteleven egy testvéri közösség és család. Mert a gyülekezeteknek mindig Isten családjává kell lenniük – ha gyülekezet.

Nos, kedveseim, nagyon hálás vagyok Istennek azért, hogy megengedte még azt is, hogy a többi gyülekezetekhez is közelebb kerüljünk. Mindezt a kedves római katolikus lelkész testvérem mondotta, aki engedje meg,

hogy most innen, e helyről is ne csak megköszönjem meleg szavait, de gyülekezetünk nevében is kifejezzem jókívánásainkat kano-nokká való kinevezéséhez, székesfehérvári főesperességbe való beiktatásához. Sajnáljuk ugyan, hogy elmegy közülünk Pomázzról, most, amikor a legjobb kapcsolat alakult ki, de hát az előléptetésnek csak örülni tudunk. Mint ahogy kedvesen mondotta, hogy elkezdtük már az ökumenét 25 évvel ezelőtt is, a háború szorongatásai közben. Látjátok, milyen csodája Istennek: akkor a szorongatás hozott közelebb minket, most meg úgy érzem, hogy már inkább a szeretet, az egyetértésre való törekvés hoz közelebb minket.

Nagyon boldog vagyok abban, hogy amit a II. Vatikáni Zsinat elkezdett, bizonyára az áldott emlékü XXIII. János pápának az inspirációjára, az az igazi ökumené felé halad, és már világszerte vannak jelei annak, hogy pro-tesztáns és római katolikus párbeszéd, dialógus alakul ki, és különösen örülök annak, hogy amikor világhírek vannak erről, mi Pomázon ezt már megpróbáltuk magunk között, és ebben talán – nem tudom biztosan – egy kicsit úttörők is voltunk magyar földön. Nagyon hálás vagyok, mert hiszen ő kezdeményezte ezt, és mi boldogan voltunk benne valamenny-

nyien, Beslity Pista barátommal is, akinek szintén köszönöm meleg baráti szavait. Visszaemlékszem arra, amikor még mi kicsit üldözöttök voltunk – mint kulákok – ebben a faluban, és sokat elbeszélgettünk sorsunkról, házkutatásokról s egyebekről. Mi most azért tudunk mint lelkészek tovább szolgálni, a falunk javát a szívünkön viselni, és el is fogadja a falu a községünkért, népünkért való szolgálatunkat. Nagyon kedves dolgok ezek. Vállalni kell néha a legmélyebb próbát, megaláztatást, és Isten aztán kiment belőle, ezt is megtapasztalhattuk 25 esztendőn keresztül valamennyien, akik itt vagyunk.

Nagyon köszönöm Szirmai József testvéremnek a szavait is, úgy szól, mint sorstárs a szórványban, aki reggel elkezd, és estig jár, utazik, és prédikál, néha 10, néha 5, néha 100 embernek, úgy, mint én is, testvérek. Valahogy úgy kellett csináljuk, és úgy kell mindig csináljuk, ha kevés, ha sok, ugyanazzal a hittel, szeretettel és lelkesedéssel kell hirdetnünk az Igét.

Ami a kurátoraimnak kedves szavát illeti, testvérek, akár Sárközi Elekre gondolok, Papp János bátyámrá, Dr. Takács László legrégebbi barátomra, csak azt tudom mondani, amit magamban így fogalmaztam meg, hogy ha Isten valóban a kezébe vett és kedvel engem, annak vannak ilyen jelei. Hogy jó feleségeket adott nekem, mert igazán mind a kettőért hálás lehetek az Úrnak, a szolgálatomat segítik elő, maguk is szolgálnak, és nagyon jó kurátorokat adott mindig. A presbitériumra se tudok egy szót se szólani, soha nem volt veszekedés köztünk. Kurátoraim valahogy különösen mindig olyan áldott lelkek voltak, akik az egyház

sorsát mindig a szívükön hordták, annyira mindent megtettek érte, annyira forrón tudtak könyörögni, imádkozni érte. Nagy ajándék az, amikor munkatárs is van, amikor hívó meleg szívek állnak az ember mellett, és együtt hordozzuk a terhet.

Nagyon hálásan köszönöm az asszonyok nevében elmondott kedves szavakat is, és szégyellem is kicsit magam. Valaki egyszer azt mondta nekem (nagyon értelmes legátus volt itt), amikor végignézett a gyülekezeten: Ez egy férfias gyülekezet. Több a férfi itt, mint a nő. Mondtam neki, ez azt mutatja, kedvesem, hogy én a szívemet nem tudom elég jól belevinni talán. Mert a férfiakat értelemmel, az asszonyokat meleg szívvel kell ostromolni, és talán ez hiányzott mindig belőlem. Szégyellem is magam sokszor. És így igyekszem mindig több szívet belevinni a szolgálataimba.

Mit mondjak, kedves testvérek? Egyik barátom, aki már Szigetmonostoron ott volt,

kedves *Regius Lajos* barátom és testvérem, még mint gyenge legátust fogadott és ölelt a szívére, és most egymás mellett lakunk. Milyen nagy kegyelem és ajándék ez Istentől! Vagy *Fekete Lajos* kedves bátyám, aki szintén köszöntött, aki mindig úgy kezelt, mint a fiát, akinek hálás vagyok, hogy a csobánkai szolgálatokban egy időben valóban komoly segítséget adott.

Nagyon jól esett az éneket hallani, azért is, mert tudjátok, amikor beiktattak Pomázra, akkor szintén *Regius Lajosné* – bár akkor még nem így hívták, Erdélyi Mária volt a neve – énekelt. Nagyon kedves volt. S az is, hogy a testvérenek, a gyülekezet kántorának (Erdélyi Sándor – *a szerk.*) – aki akkor a háborúban volt – köszöntését tolmácsolta nekem. És aki mikor hazajött, az orgona mellé ült, és eljátszotta azt a Bach-darabot, amit az én apám az egri orgonán szokott játszani, és ami nekem olyan kedves, és amit ő tud eljátszani a családkban egyedül.

Szóval nem tudok mit mondani, csak azt, hogy nem érdemltem meg én ezt. Nagyon hálásan köszönöm, de engedjete meg még két percet, hogy elmondjak egy igét, ami nekem nagy küszködésem, amiért kérem is, hogy álljatok mellém és segítsetek. Az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv 5. fejezetében van egy vers, ami régen gyötört engem. Úgy szól ez a vers, hogy Péter apostol és a többiek szertejártak, az emberek pedig vitték hozzájuk a betegeket, és megadatott, hogy akire Péternek csak az árnyéka ráesett, az is meggyógyult. Min csodálkoztok? Az Úr Jé-

zustól megkapták apostolai a gyógyítás ajándékát.

Tudjátok, én olyan sokszor álltam meg keservesen a saját feleségem betegségánál először, azután sokszor a gyülekezetben betegágyaknál, de a vigasztaló szavakon, az igelvasáson, az imádságon túl mindig gyötört

az a kérdés, hogy én nem kaptam meg a gyógyítás ajándékát. El kellett fogadni, hogy én a betegekkel együtt a halál árnyékában járok ember vagyok, a gyógyítás ajándékát nem kaphattam meg.

De nem is ez gyötört, hanem az a gondolat, hogy nem Péter gyógyító erejéről, hanem az ő árnyékáról van szó. Hogy Isten még az ő árnyékát is fölhasználta, hogy meggyógyuljon

a beteg. Én pedig sokszor úgy éreztem életem folyamán, hogy az én árnyékom mindig csak akadály, és hogy az én árnyékom elválaszt az én Uramtól. Az ő árnyéka az én bűnöm, az én nyomorúságom, a szenvedélyeim, az el nem mondott imádságaim – mint árnyékok gyötörnek. Ott áll az árnyék köztem és az én Uram közt, de néha talán a gyülekezet tagja és az én Uram között is. Ezért jutottam arra a mon-

dásra, hogy talán nem is olyan furcsa, amikor azt mondja a magyar közmondás, hogy ez az ember még a saját árnyékától is fél. Nos hát, testvérek, én egyetlen dologtól félek talán a lelkeszi szolgálatban: a saját árnyékomtól. Hogy az én saját árnyékom, az én nyomorúságos bűnöm ne válasszon el az én Uramtól...

(A bizonyágtétel e legszebb, legmélyebb, legszemélyesebb bűnvaló részénél a hangfelvétel sajnos véget ért.)

Lejegyezte: Puskás Attila

SIKLÓS JÓZSEF BÁRÁNYOK – ÉS A PÁSZTOR

Farkasok közé küldelek
mint bárányokat.
Nem adok néktek farkasfogakat,
se vad, üvöltő hangot,
se tépő farkaskarmot.
Be kell érnetek füves legelővel,
– s olyan harcban, hol testi, nyers erő kell,
véretek csordul, csontotok roppan.
Mégis biztonságban,
mert Pásztorotok van.

*

Kisgyermek-korotokban selymes hajatokat
anyátok simogatta,
ifjúságotok kócos, dúlt sörényét
vihar lobogtatta,
Majd szemetekbe hullt, míg gondterhelt homlok
gyűrődött alatta,
az életalkony ezüstös fehérjét
aggság elhullatta –
– hajatok szálait Valaki hűséggel
mind számon tartotta.

„Aki szomjazik, jöjjön! Aki akarja, vegye az élet vizét ingyen!” (Jelenések 22,17)

Jó pár esztendővel ezelőtt játszódtott le ez a különös történet, amely oly csodálatos és olyan megkapó, hogy el kell mondanom.

Élt egy keleti városban két testvér. A fiatalabbik féktelen, kicsapongó életet folytatott. Reggeltől-estig csak bűnös élvezeteket hajszolt, és még hajlandóságot sem mutatott arra nézve, hogy léha életmódjával felhagyjon.

Az idősebb testvér a fiatalabbik szakasztott ellentéte: szelíd, alázatos, istenfélő ember volt. Szüntelen a jóban fáradozott. Gondosan vigyázott arra, hogy szívében valamilyen bűnfoltot ne ejtsen. Sokat bánkódott öccse miatt. Nem egyszer könnyek között kérte, hogy változzék meg, de az nem hajlott a jó szóra. Figyelembe se vette bátyja könynyeit, ment tovább a maga bűnös útján, mit sem törődve azzal, hogy közben testileg-lelkileg tönkremegy. Nap-nap után megismétlődtek éjszakai mulatozásai, legtöbbször a reggel vetette haza. Bátyja ezalatt imádkozott érte, és szomorú szívvel várta.

„Ments meg! Rejts el!”

Egyik éjszaka – már elmúlt éjfél – az idősebb testvér heves zörgetést hallott. Gyorsan kinyitotta lakásuk ajtaját. ... Öccse rontott be lélekszakadva, feldúlt arccal, sápadtan. Egész testében reszketett, ruhája csupa vér volt.

- Ments meg, rejts el! – kiáltotta rimánkodva. – Nyomomban a rendőrség! ... Megöltem egy embert! ... Az ő vére folyt a ruhámról! ... Jaj, milyen rettenetes!

De hogyan lehetne őt most úgy elrejtetni, hogy utol ne érje az igazságszolgáltatás keze?

A szeretet leleményes. Az idősebb testvér – anélkül, hogy sok szót vesztegetett volna – lehúzta öccséről a véres ruhát, gyorsan magára öltötte, miközben levetett tiszta ruháját öccsére adta, majd hirtelen betuszkolta testvérét a mellékszobába, rázárta az ajtót, és várta, hogy mi lesz.

Nem kellett sokáig várnia. Az udvarról gyors léptek zaja hallatszott, és betoppant egy rendőr.

- Úgy van, ahogy gondoltuk, itt a gyilkos! – kiáltott ki a másiknak. – Sok gyanús szál vezetett ebbe a házba!

A két rendőr odaállt a vélt gyilkos elé, komoly szemekkel tetőtől-talpig végigmérték, és az egyik megkérdezte tőle:

- Te vagy a gyilkos? – de az egy

árva szót sem szölt.

- Ugyan, mit tudakolod tőle? – vágott közbe türelmetlenül a másik. – Nem látod, hogy a ruhája csupa vér? Vasat rá, és gyereünk!

Erre az idősebb testvért bilincsbe verték, és hosszú, kivilágítatlan utcákon át a fogházba vitték, ahol reggelig egy sötét zárkába vetették. A fogolynak egész idő alatt egy szavát sem lehetett hallani.

„Van-e ügyvéded?”

Másnap reggel elővezették a foglyot kihallgatásra, de az minden faggatás ellenére csak ennyit mondott:

- Tudom, hogy meg kell halnom ezért a nagy bűnért, s minél hamarabb, annál jobb.

Pár nap elteltével törvényszék elé állították. A bíró megvizsgálta a bűntényt és a véres ruhákat, és kijelentette:

- Ez az eset annyira világos, hogy nincs szükség további bizonyítékokra.

- Van-e ügyvéded?

- Nincs – felelte a vádlott.

- Kívánsz-e valamit felhozni a mentségedre?

- Nem, nem kívánok – hangzott a tisztán érthető, határozott válasz, és a nemeslelkű testvér félénken lehajtotta fejét, hogy tekinte-

tével el ne árulja ártatlanságát.

Egy-kettőre befejezték a tárgyalást, és ki-mondták fejére a halálos ítéletet.

A kivégzés előtti estén az elítélt váratlanul megszólalt. Magához kérte a börtönigazgatót, s mikor ez belépett a cellába, a rab előadta kérését:

- Igazgató úr, lenne olyan szíves, és teljesítené egy halálraítéltnek az utolsó kérését? Levelet szeretnék írni: papírra és tollra lenne szükségem, meg egy kis pecsétviaszra, hogy leveletem lepecsételhessem. És megígéri nekem Isten előtt, hogy a pecsétet nem törí fel, hanem ezt a levelet halálom után eljuttatja annak kezeihez, akinek azt címeztem? Biztosíthatom, hogy semmi rosszdélék nem vezet, hiszen holnap úgymeg jelenik lelkem Isten színe előtt, hogyan mondhatnék utolsó órámban olyat, ami nem fedí a valóságot?!

A lepecsételt levél

Az igazgató gondosan figyelte az elítélt arcát. Nem mert szavai igazságában kételkedni, nem volt szíve hozzá, hogy megtagadja kérését. Látta, hogy a halálraítélt minden vágya ez a szívből fakadó kérés volt, amelyet teljes nyugodtsággal adott elő, és közben meglepően szelíden viselkedett, míg szemében tiszta, szinte földöntúli fényesség ragyogott.

Az igazgató személyesen hozta el a kért dolgokat, és megígérte, hogy a halálraítélt utolsó kérését hűséggel teljesíteni fogja. Este, amikor a cellákat átvizsgálta, megállt a halálraítélt zárkája előtt, és szó nélkül átvette a lepecsételt levelet.

Elmúlt az éjszaka – kinek a békés nyugalom, kinek a kínos szenvedés, kinek a bűnös szórakozások éjszakája –, a halálraítéltnek az utolsó éjszakája, amelyet álmatlanul, de teljes békességben, térdein imádkozva töltött, mint aki a másvilág küszöbén állva nyitott szemekkel, bátran tekinthet bele az örökkévalóságba.

Virradt. Az emberek munkához láttak – azok is, akiknek szomorú osztályrészül az jutott, hogy halálraítélt emberünket a vesztőhelyre vigyék... Egy órával később jelentették, hogy végrehajtották az ítéletet.

Nem sokkal ezután hírvívő kopogtatott be a két testvér házának ajtaján. Levél volt a kezében...

Sápadt arcú, ijedt tekintetű férfi nyitott neki ajtót, és átvette a levelet. Jó darabig csak nézte a borítékot, mintha rosszul lett volna címezve, végül feltörte a pecsétet.

Olvasni kezdte a levelet... és szívetpő, hangos jajveszékeltésben tört ki.

Az ajtóhoz rohant... aztán vissza, s fel-alá futkosott a szobában, mintha esztét veszttette volna. Egész teste remegett a sírástól és a nagy zokogástól.

Mi volt a levélben?

Nem sok, csak néhány sor: „Holnap, a te ruhádba öltözve meghalok helyetted. Te pedig az én ruhámba öltözve ne feledkezz meg rólam: élj szentül és igazán!

FÜLE LAJOS KI AKADÁLYOZHAT MEG?

**ÉRTEM, MIATTAM ÉS HELYETTEM
KERESZTJÉN NEM HIÁBA VÉRZETT.
KI AKADÁLYOZHAT MEG ABBAN,
HOGY EZUTÁN JÉZUSNAK ÉLJEK?**

„Meghalok helyetted” – ez a két szó teljesen megrendítette s összetörte szívét, amelyet a bűn és a rettegés kökeménnyé tett. Mint-ha mély álomból riadt volna fel, egyszerre felkiáltott:

- Meghalok helyetted?... Hátha még nem halt meg!

Elrohant, hogy megmentse bátyját. A börtönél megállították. Mindenáron az igazgatóval akart beszélni. Annyira rimánkodott, hogy az őrnek megessett rajta a szíve, és az igazgató elé vezették.

„Meghalok helyetted” – ez a két szó a börtönigazgató szívébe is belemarkolt, amint a levelet elolvasta. Eszébe jutott a halálraítélt komoly kérése és előtte eddig érthetetlen nyugalma, újra maga előtt látta az elítélt ártatlan, esdő tekintetét, amelynek nem tudott ellenállni... és a bíróra is roppant hatással volt a levél. Elolvasta a levelet, és kérdőre vonta az igazi bűnöst, aki őszintén bevallott neki mindent: elmondta, hogy mennyit vétkezett, míg legutolsó gaztettét elkövette, valamint azt is, hogy milyen nagyon félt, és ezért hallgatott olyan gyáván, s szavait ezzel fejezte be:

- Végezzenek ki engem, megérdemlem, hogy meghaljak!

Az igazságszolgáltatás légtételt nyert

De a kivégzett szava szent volt a bírónak, szentnek tekintette a maga teljes horderejében. Ilyen nagy ön-feláldozás nem történhetett hiába, hiszen az igazságszolgáltatás teljes elégtételt nyert. A bíró különös részvétellel tekintett arra, aki ilyen nagy szeretetmegnyilvánulás tárgya

volt, és úgy érezte, hogy nincs joga bebörtönzéséhez, még kevésbé arra, hogy halálra ítélje.

ÉLET és SZABADSÁG lett tehát az ifjabb testvér elvitathatatlan osztályrésze.

Kezében bátyja levelével mint megkegyelmezett gonosztevő tért vissza otthonába, ahol összetört szívét Isten elé vitte, és hangos imában Hozzá kiáltott. Elmondta nagy szomorúságát, és bűnbocsánatért esedezett. Könyvek között kérte:

*- Uram Isten, ne engedj meghalnom bűneimben!
Hiszen meghalt értük egy másik! Légy segítségemre,
hogy győzelmesen tudjak harcolni a bűn ellen! Tégy méltóvá annak a ruháinak a hordozására, aki meghalt helyettem! Segíts, hogy megóvjam ezt a ruhát minden szennytől! Te végy védelmedbe és őrizd meg minden bűntől...!*

Ettől kezdve úgy megváltozott az élete, hogy alig ismertek rá az emberek. Úgy élt közöttük, mint valami idegen, mintha nem is közéjük tartozott volna, jóllehet tele volt a szíve szeretettel és részvétellel irántuk.

Volt barátai eleinte mindent elkövettek, hogy régi életmódja folytatására bírják. Rá akarták beszélni, hogy menjen velük ezután is oda, ahová azelőtt olyan szívesen járt. De minden csábításukra csak egy szelíd, de határozott válasza volt:

- Ebben a ruhában nem mehetek olyan helyre, ahová a bátyám sem ment volna soha.

Lassanként belátták, hogy minden próbálkozásuk sikertelen marad, és nem mennek vele semmire. Voltak, akik rá sem néztek többet, viszont szép számmal akadtak, akik annál barátságosabban és fokozott tisztelettel tekintettek rá és ruhájára. Látták Istennek átadott életét, és vágyakozás ébredt bennük, hogy bűneiket ők is elhagyják, és kövessék példáját.

Teltek múltak az évek. Bizonyosságtevő élete nyomán sok szép gyümölcs támadt. Végtelenül Isten jónak látta, hogy teljesítse ama ké-

rését, amelyet egykor kétségbeesetten kívánt: „Hadd haljak meg!”

Mikor ez a földi élet véget ér, megkezdődik a soha véget nem érő mennyei élet. Így elérkezett az ideje annak is, hogy a két testvér az örökkévalóságban találkozzék, és örökké együtt maradjon.

A fiatalabb testvér utolsó kívánsága szerint bátyja ruhájában temették el. Ez barátai és ismerősei számára örökre emlékezetes maradt.

Ezzel e kis történetnek a végére jutottunk, de jelentőségének nincs vége. Ez megmarad, mert mindez nekünk is szól, és mindenkinek, aki csak él a föld színén. A benne rejlő csodálatos üzenet elsősorban neked akar valamit mondani, neked, aki e sorokat olvasod.

Az Ő élete a te életedért

Bizonyára kezdedbe került már nem egyszer az evangélium. Volt tán alkalmad olvasására, hallgatására, esetleg hirdetésére is. De amikor hallottad Isten örömmüzenét, vajon a felületét érintette-e csak lelkednek anélkül, hogy annak a mélyére hatolt volna? Kérve kérlek, hogy fontold meg nagyon jól: mit tanít a Szentírás az Úr Jézus Krisztus életéről és haláláról. Értsd meg, hogy mennyire szeretett az Úr Jézus téged, milyen sok súlyos szenvedést vállalt magára érted. Életét adta, hogy életed legyen, nemcsak azért, hogy megmentsen az eljövendő ítéletől, hanem hogy teljesen szabaddá tegyen a bűntől – minden következményétől és hatalmától –, és erőt adjon arra, hogy az igazságnak élhess. Azért halt meg érted, hogy megtisztulj szent vére által, és felöltözz az igazság hófehér ruhájába, és Szentlelke által újjászületve Istennek feddhetetlen, tiszta gyermeke légy (Fil 2,15).

Vedd mindezt őszinte szívvel fontolóra, és kérdezd meg magadtól: vajon ezeket a szavakat most nem Isten mondja-e neked?!

Gondold meg, hogy az Úr Jézus a te ruhádba öltözve, a te bűneiddel terhelve halt meg helyetted... , hogy te viszont az üdvösség ruhájába öltözve, az Ő dicsőségére élj szentségben és igazságban.

Igen, mert az Úr Jézus nem szégyelli testvéreinek mondani azokat (Zsid 2,11), akikhez mindenben hasonlatossá lett, kivéve a bűnt, hogy őket és velük együtt téged is kiemeljen a bűnnek nyomorúságából, és isteni természet részességévé (2Pt 1,4) és királysága örökösévé legyen.

Adolphus F. Eoll

(Az Evangéliumi Kiadó kiadványa)

„Ór helyemre állok” címmel tartottuk idei gyermektáborunkat az Órségben, Órimagyarósdon 2019. június 24-29. között. Talán nem volt még gyülekezeti tábor az Órségben, így most alkalomunk volt betekintést nyerni az órségi táj szépségeibe, az órségi ember mindennapjaiba.

Bár kb. 270 km-t utaztunk vonattal, autóbusszal, hétfőn fél kettőkor már az ebédlő asztalnál ültünk. Isten sokféle ajándékkal gazdagít bennünket életünkben, de felelősek is vagyunk mindazért, amit Ő ránk bíz. Erről szólt ez a hét. „Nem én voltam!; Nem az én hibám! Nem tehetek róla! Nem az én dolgom!...” Halljuk és talán mondjuk is sokszor. Miközben hajlamosak vagyunk arra, hogy hárítsuk a felelősségünket bármiről legyen is szó, Isten most megerősíteni akart bennünket mindabban, amit ránk bízott.

A *nyitónapon* a talentumok példázata vezetett be minket a témába, és egyben mindenki kapott is egy feladatot, amiért a tábor folyamán felelős volt egész héten, és ehhez egy párt, segítőt is.

A további napokon 1-1 „felelősségi területet” néztünk meg, ehhez kapcsolódott a kézműveskedés és a többi program is.

2. nap témája: felelős vagy a teremtet világért. Délután a szomszéd falu, Szőce

melletti lápos területhez sétáltunk el, végignéztük a tanösvényt és a kapcsolódó bemutatóhelyet, a Lápok Házát.

3. nap témája: felelős vagy a rád bízott feladatokért. Erről szólt a két testvér példázata (Mt 21,28-31). Apjuk kérte, menjenek ki dolgozni a szőlőbe. Az egyik megígérte, de nem ment el végül; a másik nemet mondott, de végül elment. Mennyire vannak összhangban szavaink a tetteinkkel? Tesszük-e, amit ígérünk, amire megkérnek és számítanak rá? Délután az órségi emberek múltjának és jelenének mindennapjaiba kaptunk betekintést a Pityerszeren (ahol nemcsak a Skanzen, de egy nagyszerű játszóház is várt minket) és egy tökmagolaj készítő manufaktúrában, ahol magunk is kipróbálhattuk az olajütést, azaz préselést.

4. nap, azaz csütörtök témája: felelős vagyok a rám bízott emberekért. Ruth történetének kapcsolódó része alapján figyeltünk

arra, kiket, hogyan bízott ránk Isten, akikért nemcsak tetteimmal vagyok felelős, de imádságban is hordozhatom őket. Délután a Vadása-tóhoz sétáltunk el, ahol nemcsak a

Olajütés a Batha Portán

vízben, de a kiadós nyári záporban is felfrissültünk.

5. nap témája: felelős vagyok a tetteimért. Ebben a tékozló fiú volt számunkra a példa, ahogy odaállt apja elé, felvállalva tette következményeit is. Az utolsó délutánunkon csapatverseny volt a program, ahol az ügyességi, vicces feladatok mellett a hét témáira is visszatekinttünk.

Minden este elmaradhatatlan része volt a közös mese, amit a vezetők adtak elő szintén a témához kapcsolódva. Gerald Durrell: Léghajóval a világ körül c. könyvéből képek segítségével olvastunk fel; a Didergő királyt bábokkal játszottuk el, utolsó este a Pumukli egyik részét néztük, de a legemlékezetesebb az volt, amikor a Thomas, a gőzmozdony mesesorozatból eljátszottuk az egyik részt (Toby és a bárányok) kartonokból készült mozdonyokkal.

Szombaton sok élménnyel, üzenettel gazdagodva tértünk haza. Köszönjük mindenki segítségét, aki táborunkhoz hozzájárult.

Stift János b. lelkipásztor

A táborozó gyerekek szolgálata a június 30-i istentiszteleten

Öt nap – több mint háromezer fiatal – Isten országa körbevesz. Ez a 9. Csillagpont református ifjúsági találkozó címszavakban, melyet 2019. július 23-27. között Debrecenben rendeztek meg.

Pomázi hat résztvevő volt a találkozón, Csekő András orvosi ügyeletet biztosított, magam kiscsoportvezetőként szolgáltam.

Délelőttönként Járay Márton református lelkigondozó tartott előadást, amihez mindig kapcsolódott egy nagyon személyes bizonyíték is.

1. nap témája: egyéni életünkben hogyan van jelen Isten országa. Identitásomat sokféle szerep meghatározza, de a legfőbb ez: Isten csodálatos teremtménye, Krisztusban megváltott gyermeke vagyok. „Egy olyan Istenünk van, aki önmagát bántotta azért, hogy te már magadat ne bántsd... Én bántottam magam azért, hogy neked már ne kelljen – mondja Isten. – Te az én szeretett gyermekem vagy, te nekem nagyon fontos vagy. És ha bárki is elfordul tőled, én rád igent mondok, mert nekem te nagyon értékes vagy. Már amikor megalkottalak, amikor meghaltam érted a kereszten, és amikor tervem van az életed-

del...” – hallottuk szerda délelőtt, és kicsit ott voltunk mind a háromezren Járay Marci lelkigondozói szobájában.

2. nap témája: Isten országa hogyan van jelen közösségeinkben. „Az összetörtségemben, hiányomban jöttem rá, hogy egymást azért kaptuk, mert az Isten egymáson keresztül akar megszólítani... Nekem nem az erdélyiek, kárpátaljaiak a határontúliak, hanem a rendtársaim, akikkel együtt élek, mert minden emberi határon túlmegegy, amit csinál – mondja egy szerzetes idézve. – Adj hálát, és imádkozz a számodra határon túli emberért, mert ajándékba kaptuk egymást. Beszéljess Jézussal arról az emberről, mert rajta keresztül is ad valamit Isten.

A 3. délelőtt pedig arra buzdított, hogy

Krisztust vigyük a világra. „Milyen jó lenne, ha ránk néz valaki, azt mondaná, te hasonlítasz Krisztusra! Kérdezhetek valamit?” Sőt arra is kaptunk felszólítást, hogy imádkozzunk lelkészeinkért. „Menj oda a lelkészedhez: Érted miért imádkozzunk?”

Az esti áhítatok a Szentháromság személyeit – Atya, Fiú, Szentlélek – hozták egészen közel hozzánk.

A délutánokon, esteken nagyon sok program közül választhattunk: zenei koncertek,

Cseri Anna

előadások (pl.: Pál Feri, Kádár Annamária önismereti előadásai, „Hit és tudomány”, „Biztonságos szex” izgalmas témái, imasátor, bibliai szabadulósátor, táncház, filmklub, sportversenyek, csak néhány a legizgalmasabb programokból.

Érfalvi Dávid beszámolója:

Az idén Debrecenben megrendezett Csillagpont most is igazi lélek- és hitbeli fejlődés lehetett minden résztvevő számára. Elősegítették ezt a főelőadások, amelyekben az előadók mellett biznyságtételek és egy-egy művészeti ág bevonását is láthattuk; az utána a különböző főtémákat feldolgozó délelőtti csoportos beszélgetések, melyek során mások gondolataival és ismeretségével is gazdagodhattunk; és a délutáni előadások és egyéb programok, amelyekben elmerülhettünk különböző érdeklődés szerint tudományos, teológiai, természetvédelmi vagy hétköznapi kérdésekben, vagy részt vehettünk zenei, dicsőítő és testünket felfrissítő tevékenységekben.

Számomra ez az eseményben dús öt nap egy igazi megerősítés volt hitem, és feltöltődés tudásom szempontjából. A sok közös élmény és meghatározó áhítat pedig kitörölhetetlen részként él bennem és mindenki másban is tovább.

Stift János b. lelkipásztor

Érfalvi Dóri és Cseri Anna

A pomázi csapat

„Király vagyok, segítsetek!” címmel tartottuk egyházmegyei ifjúsági táborunkat 2019. július 29. és augusztus 2-á között a Mátrában, a Sás-tó mellett. Tizenegy gyülekezetből 54 fiatal vett részt a táborban. Pomázról nyolc résztvevő volt, Osváth Dorottya szervezőként, magam táborvezetőként voltam jelen.

„Ez kirááály!” Szoktuk mondani a nagyon jó dolgokra. Reméljük, táborunkra is ezt mondták a fiatalok.

A Biblia első lapjain arról olvasunk, hogy egy hihetetlen nagy kiváltságot kaptunk Istentől. Az uralkodás kiváltságát. Megbízott bennünket, hogy az Ő nevében és az Ő fennhatósága alatt uralkodjunk a földön. Szóval, valamilyen szinten mind királyok vagyunk, bár be kell vallani, nem vagyunk annyira jók benne. Lehet, vannak sikeres döntéseink, de legalább annyira vannak kudarcélményeink is.

Délelőttként Dávid király életén keresztül vizsgáltuk meg, Isten hogyan segít ebben minket. Hogyan hív el, hogyan van velünk a harcainkban (Dávid és Góliát), hogyan ad mellénk társakat, barátokat (Dávid és Jónatán); hogyan segít meg a kísértéseinkben (Dávid és Bethsabé). Erről szóltak az előadások, játékok, kiscsoportos beszélgetések. Az esti áhítatokban pedig Jézus hozzánk szóló kérdéseire felelhettünk.

Önfeledt játékok; elgondolkoztató kérdések; felemelő, Istent dicsőítő énekek; személyes kérdések megbeszélése kiscsoportban vagy négy szemközt; barátkozás más ifisekkel; éjszakai túra/bobozás/strand/Kékestető megmászásának kalandjai – csak néhány élmény, emlék a sokból, amit magunkkal vihettünk.

A programokról két pomázi fiatal beszámolójában olvashatunk:

*

„Reggel indultunk Budapestről, a Stadionoktól a Sástói táborba. Amikor odaértünk átvettük a szállásainkat és a nyitóáhítat után mentünk ebédelni. Az ebédet közös énekléssel és imádsággal indítottuk, zártuk. Ebéd után közös játékban vettünk részt, amiben jobban megismertük egymást. A játék végén kiscsoportokban beszélgetések vették kezdetét. A kiscsoportos beszélgetések után szabad foglalkozás volt vacsoráig. Vacsora után áhítat volt.

A másnapot reggeli tornával indítottuk. A reggeli után áhítat volt, majd kiscsoportos beszélgetések vették kezdetét. Így telt minden

délelőttünk. A délutáni programok változatosak voltak.

Hétfőn éjszakai kirándulásra mentünk. Kedden délután boboztunk, szerdán a Kékestetőre látogattunk fel, csütörtökön pedig strandra mentünk, ami szerintem a legjobb délutáni program volt a táborban.

Pénteken reggel elkezdtünk összepakolni a hazaútra, és ebéd után elindultunk. Délután 16 óra körül Pomázon is voltunk. Aki nem jött, vagy nem tudott jönni, az remélem jönni fog a következő IFI-s táborba, mert ez a tábor felejthetetlen élményeket nyújt számunkra.” (Jakó Ádám)

*

„2019. július 29-én vágtunk neki az útnak. Tömegközlekedéssel utaztunk Gyöngyösre, a Sás-tóhoz közeli táborhelyhez.

1. nap: Amikor megérkeztünk és beregisztráltunk, rögtön az ebéd felé vettük az irányt. Megbeszéltük, hogy milyen programok lesznek majd. Játsoztunk olyan játékokat, amik a táborlakók megismerésére szolgáltak. Este éjszakai túrára mentünk, ahol teljes pom-pájában láthattuk Gyöngyös fényeit.

2. nap: Reggel lezajlottak a nagy- és kiscsoportos foglalkozások, és ebéd után elsétáltunk a Sástóhoz közeli bobbáéhoz. Nekem nagyon tetszett, mivel most voltam először ilyen helyen. Utána elmentünk egy közeli kis tavacskaéhoz, és a bátrak kipróbálták az ottani vízben lévő kalandpályát. Este egy nagyon izgalmas játékot játszottunk, amiben mi lehetünk a vándor árusok, és különböző helyeken kellett adni-venni nyersanyagokat.

3. nap: Egy nagyon mozgalmas napunk volt. Délután felmentünk a Kékestetőre. Akik busszal mentek fel és gyalog le, nekik volt lehetőségük megnézni az ott álló TV-torony kilátását. Annál szebb látvány nem is volt a héten. Voltak, akik gyalog mentek fel és busszal le, sajnos nekik pont zárásra sikerült odaérniük, ezért nem lehetett ebben részük. Este kihirdették a tegnapi versenyjatek eredményét. Sajnálatos módon sokan elkéstek,

mivel pont akkor kezdett el esni a jégeső, de valahogy túléltek.

4. nap: Nagyjából harmincöten vágtunk neki a strandnak ebéd után. Volt kinti úszómedence, és bent a családok élvezhették az élményfürdőt jakuzzival. A kinti medencén volt egy játszótér, ahol Koppány (az egyik vezető) sorra lökte be a gyerekeket a vízbe. Kapott is tőlük rendesen!

Este nagy buli volt, hiszen ez volt az utolsó éjszakánk együtt. Volt éjszakai heringfogócska (a megtalálók is bebújnak a rejtékhelyre, és úgy várnak), és sokan beszélgettek a vezetőkkel a lelki problémájukról. Volt, aki a háztetön bujkált, fogalmunk sem volt hol-téről.

5. nap: Sajnos haza kellett fáradnunk. Mi indultunk legkésőbb, nagyjából fél kettőkor hagytuk el a táborhelyet.

Nagyon jó volt a tábor, szerintem a legtöbb ember nevében mondhatom, hogy sok jó embert ismertünk meg. Remek közösséggel, felejthetetlen élményekkel meneteltünk Pomázra vissza.” (Bacsárszki Levente)

Stift János b. lelkipásztor

**LUKÁTSI VILMA
AZ ALKU**

Sóhajt a szél a Mamré tölgyesében,
pedig a tölgyes nincsen már sehol,
eltemette az idő homokja
a mulandóság mélyén valahol.
De a szél, amely a port ráhordta,
a szél időtlen.
És ma is beszél
Isten – Ábrahámmal, veled, vagy velem?
Ki tudja azt, ha zúgni kezd a Szél?

...Ábrám az élmény melegével
az őt megáldó Úrral szemben áll,
aki elindult
Kérdéssel marasztja:
- Ötven igazért is eljön a halál
a gonoszokkal együtt, mondd, Uram?
(A merészségtől hangja megremeg)
zendül a szél a Mamré tölgyesében:
- Ötven igazért megkegyelmezek!

Aki szelet vet... az időtlenségben
viharra váló nagy hitet arat:
- S ha az ötvennek csak öt híja van,
akkor megvonod irgalmadat?
Irtózva tekint Sodoma felé,
ott lakik Lót és családja, rokon,
nem osztozik a város bűnében,
s ítélet lesz ott túl a dombokon.
Sóhajt a szél a Mamré tölgyesében:
- És ha csak negyven igazat találsz?
- Ha találok, a negyven igazért
a város elkerüli a halált!

Izzó szén a lélek rostájában:
- És ha csak harminc igaz lesz, Uram?
- Ha találok harminc igazat,
ítélet nélkül visz tovább utam!

Zúg már a szél a Mamré tölgyesében,
mert ahogy fogy a szám, úgy nő a hit:
- És ha húsz, Uram, de ha annyi sincs,
csak tíz igaz... tíz ér még valamit?

Nem volt tíz igaz.
Elveszett a város.
A füst és pernye ma is fojtogat,
ha megszólal a lelkiismeret,
és megkérdezi: van-e tíz igaz?

A lelkünk mélyén vergődik a kérdés,
és megdöbbenő rá a felelet:
- A Golgotán ért véget az alku!
Nem volt tíz igaz.
Csak Egyetlenegy!

NEM VOLT ÉNEKE

Egyik este egy asszony arra kért, hogy látogassam meg a haldokló férjét. Mikor beléptem a szobába, a férfi egy kényelmes karosszékben ült. Feküdni nem tudott az erős köhögési inger miatt. A betegsége felőli néhány udvarias kérdés után megkérdeztem, elhiszi-e, hogy szenvedése a halál után megszűnik.

- Úgy gondolom, jó kilátásaim vannak a mennyországba való bemenetelre – válaszolta.

Úgy éreztem, hogy nem teljesen biztos a dolgában.

- Hisz Ön a mennyország létezésében?

- Igen – válaszolta.

- Azt is hiszi, hogy a pokol létezik?

- Igen, hiszem.
- És azt is, hogy az ön lelke vagy ide, vagy oda fog kerülni?

- Igen - válaszolta komoly hangon.
- Ön az előbb azt mondta, hogy jó kilátásai vannak a mennyországba való bekerüléshez, és hogy hisz a mennyország létezésében. Hiszi, hogy van pokol, és azt, hogy rövidesen a lelke a mennyországban fog pihenni. Minden valószínűség szerint meg van rá a jó oka ezt hinni.

Elhaló hangon így válaszolt:

- Igen, megvan. Mindig jó voltam a családomhoz, feleségemhez, és a gyermekeimhez. Soha, szándékosan nem bántottam meg az embertársaimat.

- Nagyon jó, ha ezt mondhatja magáról az ember – válaszoltam –, de hogyan képzelel el a mennyországot? És maga szerint mit fogunk ott csinálni?

- Úgy gondolom, hogy ott nincs bűn, és nincs szenvedés – volt a válasza. – Csodálatos hely lehet, és úgy gondolom, hogy ott sokat fognak énekelni.

Ekkor kinyitottam a Bibliám, és azt mondtam neki:

- Igen, ott sokat fognak énekelni. Most felolvasok önnek egy éneket, amit ott fognak majd zengeni: „Aki szeret minket, és vére által megszabadított bűneinktől” (Jel. 1:5). Ott dicsőítik majd az Urat, aki úgy szerette őket, hogy az életét adta értük. Ott nem az számít, hogy mit tettek ők, hanem csak Jézus. Ő volt az, aki úgy szerette őket, hogy az életét adta értük. Tegyük fel, hogy ön azért kerül oda, mert ahogyan mondta, mindig jó volt a feleségéhez, a családjához, és

így tovább, akkor máris lenne egy bűnös a mennyben, akit nem Jézus vére mosott tisztára. Akkor ön nem is énekelhetné ezt az éneket, nem így van?

Kíváncsian vártam a válaszára. Lehajtotta a fejét, a padlót nézte. Sosem fogom ezt a pillanatot elfelejteni, mikor rám nézett és így szólt:

- Erre sosem gondoltam.

Így szóltam hozzá:

- Isten azonban gondolt. Az van megírva a Bibliában – a Róma 4:4-ben – az olyanok számára, mint ön, aki a saját cselekedeteiben bíz, és ezért tévhitben él: „Aki fáradozik, annak a bért nem kegyelemből számítják, hanem azért, mert tartoznak vele.” Ha ön a jó

cselekedetei alapján kerülne a mennyországba, ebben az esetben az Isten a kegyelmet nem ingyen adná. Akkor a mennyországban sem tudnának Isten szeretetéről, amely Jézus Krisztusban vált nyilvánvalóvá. Akkor nem énekelhetnék: „Aki szeret minket, és vére által megszabadított bűneinktől”, akkor nem lenne énekük. Gondolja, hogy boldogok lennének?

Most már kész volt felhagyni álláspontjával, és először mutatkozott hajlandónak beismerni, hogy aggódik a lelkéért, és hogy az elhangzott kérdés igen aktuális. Belátta, hogy minden jó cselekedete, és igyekezete ellenére is szüksége van a Megváltóra. Nagy örömmel bátorítottam a következő igével: „Igaz az a beszéd, és teljes elfogadásra méltó, hogy Krisztus azért jött a világra, hogy a bűnösöket üdvözítse.” (I.Tim. 1:15). Megismételte szavaimat:

- Bűnösöket üdvözítse! Bűnösöket üdvözítse!

- Igen - válaszoltam –, hogy a bűnösöket üdvözítse, Ő az Üdvözítő és Megváltó. Isten igéje azt mondja: „Aki pedig nem fáradozik, hanem hisz abban, aki megígazítja az istentelent, annak a hite számít igazságnak.” (Rm. 4:5) „Higgy az Úr Jézusban és üdvözülj...” (Ap.Csel. 16:31)

No, most már hitt. Miután még más igehelyeket is felolvastam neki a Bibliából, reménységben hagyott ott. Mikor másnap reggel újra meglátogattam, vidám és ragyogó arccal kiáltott felém:

- Már nekem is van egy éneke! „Aki szeret minket, és vére által megszabadított bűneinktől.”

Még körülbelül egy hétig volt közöttünk, és békésen aludt el az Úrban. ■

A JÓ AKADÁLYA A LEGJOBBNAK

„A Törvény és a parancs tehát szent, igazságos és jó. Ezek szerint az okozta halálomat, ami jó? Nem, dehogysis! A bűn azonban felhasznált valamit, ami egyébként jó, hogy megöljön engem. Ez azért történt, hogy tisztán megláthassam a bűn valódi természetét. A parancs arra volt jó, hogy lássam: mennyire gonosz dolog a bűn!” (Róma 7,12-13 – EFO, 2012.)

Ez az ige azt mutatja, hogy Isten teremtett és ránk ruházott dolgai ugyan jók, de élhetünk velük rosszul is, nem az Ő törvényei szerint. Ezért ahogyan élünk velük, aszerint válnak jóvá vagy rosszra számunkra. Választási lehetőségünk van, de Krisztus nélkül képességünk nincs arra, hogy a jót választva be is tartsuk azt. Istenünk elénk adja az életet és a halált, válasszuk azért az életet! Az élet választása pedig nem emberi okoskodás, fontolgatás eredményeként áll elő, hiszen így születtek a filozófiák és „istenek” özönei, hanem az élet: Krisztus! Csak ha átadtuk az uralmat lel-

künkben Jézus Krisztusnak, akkor értjük meg, hogy legnemesebb igyekezetünk is csak a „jóra” elég, vagyis a törvény betartására törekedhetünk, de Krisztuson, mint Emberfián kívül egy ember sem tudja betölteni a törvényt. Vele viszont nemcsak esélyünk van az életre (az: ÉLETRE), hanem már meg is nyertük azt.

Az ajándékba kapott teremtettséggel (amit a tudomány fokozatosan felfedez) tudunk rosszul élni, így nem áldást, hanem átkot hoz ránk. Minden dolog, ami áldás lehetne, mert Isten szándéka jónak tervezte el, átokká válik, ha nem a Szentlelke irányítása alatt élünk vele. Ilyen a házasság vagy a szexualitás is. Ezt olvassuk: a bűn azonban felhasznált valamit, ami egyébként jó, hogy megöljön engem. Ezt úgy teszi, hogy túllicitálja azt a mértéket, amit Isten jónak szabott meg. Azt súgja: nem elég jó, amit Isten neked szánt, lehetne jobb is! Ha túlléped az Isten által megszabott határt, akkor isten leszel! Ne érd be egy társal, rövid az élet, jár neked több is! Megélsz ugyan a fizetésedből, de mennyivel boldogabban élhetnél több pénzből! És hogy teljes legyen a csábítás, az első falatja a gyümölcsnek valóban élvezetes. Ahova a Sátán csábít, az olyan tiltott terület, ami jónak, kívánatosnak tűnik. A kísértő tehát a jóval vesz rá; ki menne utána, ha ezt a rosszal tenné? „Mert

mindaz, ami a világban van, a test kívánsága, és a szemek kívánsága, és az élet kérdése nem az Atyától van, hanem a világból.” (I. János 2:16.)

Ezekből az következik, hogy a gonosz legnagyobb megkötöző ereje az a tudat, hogy alapjában véve velem minden rendben van. Nemcsak a jóembség tudata, hanem a jó vallásos ember tudata. Hiszen mindent megteszek, ami tőlem telik, mi többet tehetnék még? Ez az emberi jó szándék gyakran akadály a engedelmségünknek. Nem akarjuk megbántani a másik embert, ezért nem szólunk, amikor kellene, vagy szólunk amikor nem kellene. Nemrég a Bartók rádiót hallgatva a műsorvezető (általam is nagyra becsült ember) egy hallgatói levelet olvasott be a műsorában. Ez a hallgató kifogásolta, hogy túl sok vallásos zeneművet játszanak a műsorban, kérte legyenek tekintettel a nem vallásosokra is, kevesebb ilyen zenét szeretne. A műsorvezető szinte bocsánatot kért, ígérte, ezentúl odafigyel erre! (Lehet, hogy Bach zenéje ezentúl száműzve lesz ebből az adásból?) Bizony, a megtérés radikális szakítás a jóember énünkkel is. „Ha valaki én hozzám jó, és meg nem gyűlöli az ő atyját és anyját, feleségét és gyermekeit, fitesvéreit és nőtestvéreit, sőt még a maga lelkét is, nem lehet az én tanítványom.” (Lukács 14:26.) Itt nem embergyűlöltre szólít minket az ige, hanem a születésünktől romlott emberi természetünk bálványát kell meggyűlölni.

A bibliai számmisztika is segít megérteni, hogy a jó, nem elég a szent Isten mércéjén mérve. Ezt mondja rólunk az ige. „Mert mindnyájan vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül.” (Róma 3:23.) Isten száma a hetes. János apostol, amikor a mennybe, az Isten trónusa elé ragadtatott, leírja a látottakat. „A királyiszékből pedig villámlások és mennydörgések és szózatok jönek vala ki. És hét tűzlámpás ég vala a királyiszek előtt, amely az Istennek hét lelke.” (Jelenések 4:5.) (Ezek Ézsaiás 11-ben vannak megnevezve: bölcsesség, értelem, tanács, erő, az Úr ismeretének és félelmének lelke, az igazság lelke.) Ezzel szemben a Sátán száma a hatos. „Itt van a bölcsesség. Akinek értelme van, számlálja meg a fenevad számát; mert emberi szám: és annak száma hatszázhatvanhat.” (Jelenések 13:18.) Hiába háromszor is hatos ez az emberi szám, de nem éri el a hetest, ami a tökéletesség száma. A belátásra jutott ember imája így szól az Ézsaiás 64,5-ben: „Mindnyájan olyanok lettünk, mint a tisztátalanok, minden igazságunk olyan, mint a szennyes ruha. Elhervadunk mindnyájan, mint a falevél, bűneink elsodor-nak bennünket, mint a szél.” (RÚF) Tehát mindnyájunk igazsága szennyes, magán hordja az emberi önzés, szűklátókörűség stb. nyomát. Viszont miénk lehet Jézus Krisztus átruházott igazsága hit által. Róma 4:3: „Hitt pedig Ábrahám az Istennek, és tulajdonították az ő neki igazságul.” Így fordulhat elő, hogy „Az igazak öröklik a földet, és mindvégig rajta lakoznak.” (Zsoltár 37:29.)

Haranginé Csuta Anna

FÜLE LAJOS A LÁTÓ BARTIMEUS

Mehetett volna parttalan örömmel szerteszét, sohasem látott kincseit kínálta ott a lét!
Az árnyas erdő hívta, hol bimbót nyitott a nyár, és testet öltött hirtelen ég, föld, ember, madár.

Mehetett volna boldogan amerre szem tekint, szívének szomját oltani az utcák szépein, csodálni testük kellemét, hiszen nem látta még a női szépség titkait, vonzó ígétét.

Mehetett volna éhesen a földi jók fele: hívta bazár és várta bolt, „szem, szájnak ingere”. Narancsligetek illata várón ölelte át, kínálta már a pálmafa az izes datolyát.

Mehetett volna és – maradt, hallotta bár: „Eredj, hited megtartott, látva látsz”. Ő állt csak, mint a hegy, aztán megindult, biztosan, s nem ingott meg bele: követte JÉZUST boldogan, mert – megnyílt a szeme!

SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA TE ISMERED

Te ismered a szívem zugából kiszűrődő aggodalmakat, mikor csak a zárat látom, s feledem: szavadtól hullik le a lakat.

Te ismered csönd szobámnak didergőn kikúszó küszöbét, s tudod: ha Veled lépnék át fölöttem, elmúlna benn a sötét.

Te ismered botló léptem nyomán bennem hogyan térdepel a bánat, mint hulló levelek siratják a fölénk hajoló fákat.

Te ismered minden rezdülésemet, Te tudod: egy sem volt hiába. Belesimulhatok gyermek valómmal jelenléted igazába.

Ő BŰNHŐDÖTT

ISTEN SZENVEDŐ SZOLGÁJA ÉZSAIÁS KÖNYVÉBEN

Ézsaiás könyve 52,13-15

¹³Íme, eredményes lesz a szolgálom! Magasztos lesz és felséges, igen magasra emelkedik.

¹⁴Sokan csak iszonyodtak tőle, annyira torz volt; nem volt már emberi a külseje, kinézete nem volt emberhez hasonló.

¹⁵De bámulatba ejt majd sok népet, királyok is befogják előtte szájukat, mert olyan dolgot látnak, amiről senki sem beszélt nekik, olyasmit tudnak meg, amiről addig nem hallottak.

„Amikor a keresztfeszítést ábrázoló képeket látjuk, azok teljesen hamis képek tárnak elénk. Mindig egy sértetlen arcot látunk, ami bizonyos, hogy hamis kép. Egyes beszámolókból tudjuk, hogy még a családtagok sem tudtak újra felismerni egy megfeszítettet. Ez a rettenetes eljárás azonban egy messiási próféciát teljesített be. Az Ézsaiás 52,13-15 azt mondja, hogy az arca úgy eltorzult, hogy nem is volt emberi külseje. S mintha ez a korbácsolás nem lett volna még elég rettenetes, még egy töviskoronát is tettek a fejére (Jn 19,2-3). Hogy ezt jól meg tudjuk érteni, ismerni kell azokat a töviseket, amelyek Izraelben nőnek. A tövisek olyan élesek, mint a borotva, úgyhogy már pusztán az érintésére is rögtön vérezni kezd az ember. Még ha csak könnyen a fejére tették is valakinek ezt a töviskoronát, már az is fájdalmat okozott volna. De ők ráütöttek az Úr Jézus koszorújára, úgyhogy a tövisek mélyen behatoltak a testébe, és bizonyára még sokkal nagyobb fájdalmat okoztak Neki. Itt találkozzunk még egyfajta szimbolizmus-sal, amit nem szabad figyelmen kívül hagyni: a tövisek ugyanis Ádám átkának szimbólumai voltak. Jézus tehát szenvedéseivel az Ádám átkát is hordozta miértünk.” (Dr. Arnold G. Fruchtenbaum)

Ézsaiás könyve 53

¹Ki hitte volna el, amit hallottunk, és az ÚR karjának ereje ki előtt volt nyilvánvaló?

„A fejezetnek ezt a szakaszolását, vagy felosztását figyelmen kívül kell hagyni, mert ennek a szakasznak az előző fejezet 13. versével kellett volna kezdődnie, így ezeket a szavakat össze kell kapcsolnunk a korábban elhangzottakkal. Itt a próféta mondhatni az értekezése kellős közepén szünetet tart. Korábban ugyanis azt mondta, hogy Krisztus neve mindenütt hirdettetni fog, s ismeretlen nemzetek fogják megismerni, de mégis lesz olyan aspektusa, ami miatt meseszerűnek fog tűnni. Ezért megszakítja értekezését és így kiált: „Senki sem fogja elhinni ezeket a dol-

gokat!” Egyidejűleg a szomorúságát is leírja: az emberek annyira hitetlenek, hogy elvetik az üdvösségüket. Azaz, ez egy szent panasz, melyet olyasvalaki mond el, aki azt akarja, hogy Krisztust mindenki ismerje, s aki ennek ellenére azt látja, hogy nagyon kevesen hisznek az evangéliumban, ezért így kiált fel: „Ki hitt a mi tanításunknak?” Ezért hát nyögünk

és panaszkodjunk együtt a prófétával, s agódjunk, mikor látjuk, hogy munkánk haszontalan, s panaszkodjunk Isten előtt. Az istenfélő szolgálóknak ugyanis mélyen meg kell indulniuk, ha hűségesen akarják végezni a munkájukat. Ézsaiás kijelenti, hogy kevesen lesznek, akik alávetik magukat Krisztus evangéliumának, mert mikor ezt kiáltja: „Ki hitt a mi tanításunknak?”, ezalatt azt érti, hogy azok között, akik hallják az evangéliumot, százból egy ha hívővé lesz. S nemcsak egyedül magáról beszél, hanem úgy szól, mint aki az összes tanítót képviseli. Így tehát – jöjjék Isten sok szolgálót ad –, csak kevesen fog-

nak kitarítani a tanításuk mellett, s akkor mi lesz, ha már szolgálók sincsenek? Vajon csodálkozunk, hogy ott a legnagyobb vak-ság uralkodik? Ha a művelt talaj terméketlen, mire várunk a megműveletlen és pusztá talajtól? Az azonban mégsem von le semmit Krisztus evangéliumából, hogy csak kevés tanítvány fogadja azt be, és a csekély számú hívő sem csökkenti tekintélyét, se el nem homályosítja végtelen dicsőségét. Épp ellenkezőleg, a titok magasztossága az ok, ami miatt oly csekély a hitele a világban. Azért tekintik ostobaságnak, mert meghaladja az emberi képességeket.” (Kálvin)

²Mint vesszőszál sarjadt ki előttünk, mint gyökér a szikkadt földből. Nem volt neki szép alakja, amiben gyönyörködhattunk volna, sem olyan külseje, amiért kedvelhettük volna.

³Megvetett volt, és emberektől elhagyott, fájdalmak fércia, betegség ismerője. Eltakartuk arcunkat előle, megvetett volt, nem törődünk vele.

„Mi nem ismerjük úgy a fájdalmat, ahogy a mi Urunk ismerte; eltűnjük a fájdalmakat, átesünk rajtuk, de közelről nem ismerjük. Életünk kezdetén nem békülünk meg magunkban a bűn tényével. Ésszerűen nézzük az életet és azt állítjuk, hogy aki vigyáz az ösztöneire és neveli magát, az élhet olyan életet, ami lassan-lassan belenő az Istennel való életbe. De előre haladva rájövünk, hogy

van bennünk valami, amit kifejejtettünk számításunkból – a bűn, és ez felborítja minden tervünket. A bűn a dolgok alapját zavarossá tette, nem ésszerűvé. El kell ismernünk, hogy a bűn tény, nem valaminek a hiánya. A bűn véres lázadás Isten ellen. Vagy Istennek vagy a bűnnek meg kell halnia az életemben. Az Újszövetség félreérthetetlenül odaállít minket ez elé a „vagy-vagy” elé. Ha a bűn uralkodik bennem, meghal bennem Isten élete; ha pedig Isten uralkodik bennem, akkor meghal a bennem levő bűn. Harmadik lehetőség nincs. Jézus Krisztust a bűn kiteljesedése feszítette keresztre. Ami igaz volt Isten földi történetében, igaz a te életedben, meg az enyémben is. Gondolkozáskunkban ki kell békülnünk azzal a ténnyel, hogy a bűn az egyetlen magyarázata annak, miért jött Jézus Krisztus, de egyben az élet fájdalmainak és szomorúságainak a magyarázata is.” (Oswald Chambers)

4Pedig a mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta. Mi meg azt gondoltuk, hogy Isten csapása sújtotta és kínozza.

„És ekkor utolsóként, mint a reggel fényessége napkelte előtt, megjelenik az Újtestamentum az Ótestamentum szívében: Isten eljövendő szolgálójának ígérete, ki a nép vétkeit magára veszi, betegségét hordozza és szenvedése által engesztelést szerez az emberek bűnére (Ézsaiás 53. r.) Ez a bibliai üzenet: nem az, amit Isten tőlünk akar, hanem az, amit Ő érettünk akar; nem amit tennünk kell, hanem amit Isten tesz és ad. Isten törvénye mindenütt megtalálható, de ígérete csak a Bibliában van meg: az az ígéret, hogy Isten az ő beteg, pártütő népéhez tér, hogy meggyógyítsa. Az „Üdvözítőről”, az üdvözítő, megszabadító, megbocsátó és megváltó Istenről szóló üzenet. Ez az ígéret a tulajdonképpeni Isten Igéje.” (Emil Brunner)

5Pedig a mi vétkeink miatt kapott sebeket, bűneink miatt törték össze. Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen, az ő sebei árán gyógyultunk meg.

„Nézz megint a kereszten meghalt Jézus Krisztusra! Nézz rá, és próbáld megérteni, hogy amit szenvedett és tett, azt érted, értem, mindnyájunkért tette és szenvedte. Ő hordozta bűneinket, a fogságunkat és szenvedésünket, és nem hiába hordozta. Elhordozta őket. Olyan volt, mint mindnyájunk vezére. Áttörte az ellenség soralát. Már megnyerte a csatát, a mi csatánkat. Ahhoz, hogy győzzünk Vele, nem kell mást tennünk, mint követnünk Őt. Átala és benne van üdvösségünk. A bűnnek immár semmi hatalma felettünk. A börtönajtó tárva-nyitva áll... Ha Ő, az Isten Fia szabadít meg minket, akkor valósággal szabadok leszünk.” (Karl Barth)

6Mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, mindenki a maga útját járta. De az ÚR őt sújtotta mindnyájunk bűnéért.

„Urunk szolgálatban telt életének egész ideje alatt, beleértve a Gecsemáné-kerti jelenetet, Krisztus soha nem szólította Istent úgy, hogy Istenem, hanem mindig így: Atyám. A kereszten azonban – mint tudjuk – ezt mondta: „*Én Istenem, én Istenem*”. Élete során nem lett volna helyénvaló, hogy így szólítsa meg, nem azért, mintha Istent nem illette

volna meg ez a megszólítás, hanem mivel nem fejezte volna ki azt a kapcsolatot, ami Urunk és mennyei Atyja között volt. A kereszten azonban Isten Őt büntette a bűnök miatt, ezért szakadt meg Vele, mint Atyával Krisztus kapcsolata, Istent a maga igazságában, felségében és természetében látta így a Fiút. Itt az Isten tartott rettenetes számadást a bűnök felett, az áldott Egyetlen pedig ezzel kifejezte azt a helyzetet, amelyben a kereszten találtatott.

Ebben a kegyelem csodálatos jelét is láthatjuk. Az Urunk által használt megszólítás világosan kifejezi, mennyire más a kereszten a kapcsolata Istennel. A kereszti Urunk a Fiú meghitt kapcsolatában állott a mennyei Atyával, mint egyszülött, aki tudja, hogy Atyja mindenkor meghallgatja Őt. A kereszten azonban már a bűn miatt haragvó, ítélkező Istennel áll szemben. Önmaga pedig bűnné lett, és el kell tűnie a teljes elhagyatottságot. Mikor azután már mindezen túl van, a megváltás művét elvégezte, mindkét megszólítás áldását és örömét közvetíti tanítványai számára: „*Felmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz; az én Istenemhez és a ti Istenetekhez*.” (John N. Darby)

7Amikor kínozták, alázatos maradt, száját sem nyitotta ki. Mint a bárány, ha vágóhídra viszik, vagy mint a juh, mely némán tűri, hogy nyírják, ő sem nyitotta ki száját.

Ebben a pillanatban szenvedte el Urunk a keresztfeszítés első kínjait; a hóhérok éppen most ütötték át szögekkel a kezét és a lábát. Ezen felül nagyon csüggedtnek és elgyengült-

nek kellett lennie a gecsemánéi éjszakai tusakodástól, a megkorbácsolástól és a nyers gúnytól, amelyet reggeltől fogva elszenvedett Kajafástól, Pilátustól, Heródestől és a preto-riánus őrségtől. És mégis, sem az elszenvedett bántások, sem a várható fájdalmak nem gátozták meg abban, hogy imádságban folytassa művét. Isten Báránya hallgatott az emberek előtt, de Istennel szemben nem. Némán, mint egy bárány a nyírója előtt, egyetlen szót sem szolt Urunk a saját védelmére; de szívében folytatta az Atyához való kiáltást. Semmiféle fájdalom és semmiféle gyengeség nem némíthatja el az Ő szent közbenjáró imádságát. Micsoda példakép! Folytassuk imádsággal, egészen addig, amíg ver a szívünk! Semmilyen fájdalom, legyen bármily nehéz, ne távolítsa el minket a kegyelem trónusától! Inkább vigyenek még közelebb Hozzá minket a bajok! Egy énekben arról van szó: „*Amíg keresztyének élnek, imádkozzanak, mert csak akkor élnek, ha imádkoznak*.” (Charles H. Spurgeon)

8Fogság és ítélet nélkül hurcolták el, de kortársai közül ki törődött azzal, hogy amikor kiértékelik a földön élők közül, népe vétke miatt éri a büntetés!

9A bűnösök közt adtak sírt neki, a gazdagok közé jutott halála után, bár nem követett el gonoszságot, és nem beszélt álnokul.

„A Krisztus szenvedését akkor szemléljük helyesen, ha ráfigyelve megrémülünk, és lelkiismeretünk kétségbe ejt. Mindez abból ered, hogy Isten haragjának a bűn és a bűnösök elleni engesztelhetetlen szigorát és komolyságát látjuk meg abban, hogy az Ő egyetlen, legkedvesebb Fiát nem szabadította ki a bűnösök kezéből, hanem helyettük Őt sújtotta szörnyű büntetéssel, miként Ézsaiás próféta (53,5) mondja: „*Népem bűne miatt őt sújtottam*”. Mi történik majd a bűnösökkel, ha szeretetlén Fiát így sújtja? A bűnösök ítélete kimondhatatlanul és elviselhetetlenül súlyos kell hogy legyen, ha egy ilyen nagy és fenséges személynek, Isten Fiának kell szembeszállnia vele, sőt szenvednie és meghalnia miatta. Ha igazán mélyen megfontolod, hogy Isten Fia, az Atya örök Bölcsessége maga szenvedte ezt el, akkor bizonyosan megrémülsz, sőt egyre nagyobb és nagyobb rémületbe esel.

Mélyen véd az emlékezetedbe és soha ne kételkedj benne, hogy te vagy az, aki Krisztust így megkínozza. Bizonyosan a te bűneid teték ezt vele! Szent Péter így remlítette meg a zsidókat és így sújtott le rájuk, mint egy mennykövel, amikor az egybegyűltek mind egykét megszólítva, ezt mondta: „*Ti feszítetted meg őt!*” (ApCsel 2,36kk). Háromezren közülük még aznap kérdezgetni kezdtek rémülten és kétségbe esve az apostoloktól: „*Kedves testvéreink, mit tegyünk most?*” Ezért, amikor a Krisztus kezét átfúró szögeket látod, hidd bizonyossággal, hogy az a te műved! Nézz a töviskoronájára, és hidd, hogy a tövisesek a te gonosz gondolataid stb.!” (Luther)

¹⁰Az ÚR akarata volt az, hogy betegség törje össze. De ha fel is áldozta magát jóvátételül, mégis meglátja utódait, sokáig él. Az ÚR akarata célhoz jut vele.

„Jézus nem teperte le haragos Atyját a mennyben és nem ragadta ki a korbácsot a kezéből. Nem erőszakolta ki, hogy könyörüljön az emberiségen. Halála nem volt Isten sajnálkozó egyetértése, hogy elnéző legyen a bűnösök iránt. Nem. Az, amit Jézus tett, amikor szenvedett és meghalt, az Atya gondolata volt. Lélegzetelállító stratégia volt, amely még a teremtés előtt fogant, amikor Isten látta és eltervezte a világ történetét. Ezért beszél a Biblia Isten végzéséről és kegyelméről, „amelyet még az idők kezdete előtt Krisztus Jézusban adott nekünk” (2Tímóteus 1,9). ...

Ami azonban a legmeglepőbb, hogy a bűnösök Jézus Krisztus általi helyettesítése, Isten gondolata volt. Krisztus nem erőltette bele Isten tervébe, hogy megbüntesse a bűnösöket. Isten terve volt, hogy Ő ott legyen. Egy ószövetségi próféta mondja, „Az Úr akarata volt az, hogy betegség törje össze; fel is áldozta magát jóvátételül” (Ézsaiás 53,10).

Ez magyarázza az Újszövetségben mutatkozó paradoxont (látszólagos ellentmondást). Egyrészt, Krisztus szenvedése Isten haragjának kiáradása a bűn miatt. Másrészt azonban, Krisztus szenvedése az Atya akaratának való alárendelés és engedelmség gyönyörű tette. Jézus Krisztus így kiáltott a keresztről: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” (Máté 27,46). És mégis, a Biblia azt mondja, hogy Krisztus szenvedése kedves illat volt Istennek. „Ahogyan Krisztus is szeretett minket, és önmagát adta értünk áldozati ajándékkul, az Istennek kedves illatként” (Efézus 5,2).

Ó, bárcsak imádhathnánk Isten szeretetének fantasztikus csodáját! Ez nem szenti-

mentális gondolat, ez nem egyszerű dolog. Isten ugyanis miértünk tette meg a lehetetlent: Haragját a saját Fiára ontotta ki – Óréa, aki alázatossága miatt semmiképpen sem szolgált rá, hogy Őt érje. Mégis, Fiának elszánt készsége rendelése elfogadására, értékes volt Isten szemében. A harag hordozója a végtelen szeretet tárgya lett.” (John Piper)

¹¹Lelki gyötrelmeitől megszabadulva, elégedetten szemléli majd őket. Igaz szolgálókat tesz igazzá ismeretével, és ő hordozza bűneiket.

¹²Ezért a nagyok között adok neki részt, a hatalmasokkal együtt részesül zsákmányban, hiszen önként ment a halálba, hagyta, hogy a bűnösök közé sorolják, pedig sokak vétkét vállalta magára, és közbenjárt a bűnösökért.

„Miért kellett Jézusnak meghalnia? Miért nem tudott Isten csak úgy megbocsátani?” Sokan kérdezik ezt, de senki sem tud csak úgy megbocsátani, ha komoly gonoszságról van szó. A megbocsátás azt jelenti, hogy mi magunk törlesztjük le a bűn árát ahelyett, hogy az elkövetőn hajtánánk be, mégpedig azért, hogy az illető megújulása és megváltozása érdekében szeretettel tudjunk viszonyulni hozzá. A megbocsátás tehát azt jelenti, hogy magunkra vesszük a bűn terhét. Bárki, aki nagy gonoszságokat bocsát meg, meghal és feltámad, vér, verejték, szögek és könny lesz az osztályrésze.

Miért lenne meglepő, hogy Isten, amikor elhatározta, hogy megbocsát nekünk, és nem hajtja be rajtunk mindannak a következményét, amit ellene vagy mások ellen elkövetünk, Jézus Krisztus személyében a kereszt kínszenvedését és a halált vette magára? Mindenki, aki másnak megbocsát, mondja Bonhoeffer, magára veszi a másik bűnét. Isten a kereszten látható és kozmikus módon teszi meg azt – noha végtelenül nagyobb lépések szerint –, amit minden embernek meg kell tennie, ha meg akar bocsátani valakinek. Persze meggyőződés, hogy az emberi megbocsátás azért működik ugyanígy, mert az ember óhatatlanul a Teremtő képmását tükrözi. Éppen ezért, ha úgy érezzük, hogy a rossz fölött csak úgy lehet győzedelmeskedni, hogy ha magunkra vesszük a megbocsátással járó szenvedést, ne lepődjünk meg azon, hogy ez sokkal inkább igaz Istenre nézve, akinek mind a rossz legyőzésére irányuló igazságos indulata, mind pedig szeretete és megbocsátás iránti vágya mérhetetlenül nagyobb a miénknél!” (Timothy Keller)

Összeállította: Puskás Attila

HOLDRA SZÁLLÁS 50

Él olyan ember a Földön, akit, bár megjárta a legtöbbünk számára elképzelhetetlen távolságokat, sőt a Holdra lépett, mégsem a dicsvágy hajtott. Buzz Aldrinról van szó. Ő volt az első, aki a Holdon úrvacsorázott. Talán nem ismerős a neve annyira, mint kollégájáé, Neil Armstrongé. Armstrong és Aldrin 1969. július 20-án landoltak a Holdon. A Holdon másnap az első lépést Armstrong tette meg, Buzz Aldrin másban volt első.

A presbiteriánus Aldrin tudta, hogy nemcsak úrbéli útja, hanem egész földi élete utazás, és az örök hazába igyekszünk. Az űrhajós lelkésze tudtával és segítségével magával vitte a Holdra az úrvacsora kellékeit, a kabinban olvasott a Bibliából, majd a Holdon úrvacsorázott. Mindeközben rádiókapcsolatban volt a Földdel, és úgy tervezte, hogy sokakhoz eljut majd üzenete, amely végül egy ateista munkatárs miatt nem került nyilvánosságra. Pedig Aldrin szándékosan egyszerűen fogalmazott, tudva, hogy akad, aki nem örül bizonyágtételének. Ezt mondta: „Egy kis csendet szeretnék kérni. Meghívok minden embert, aki hallgatja ezt az üzenetet, bárhol és bárki legyen is, hogy álljon meg egy pillanatra, gondoljon bele az elmúlt néhány óra eseményeibe, és adjon hálát olyan módon, ahogyan szeretne.” Majd a Bibliából ezt olvasta: „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: aki én bennem marad, és én őbenne, az terem sok gyümölcsöt, mert nélkülem semmit sem tudtok cselekedni.” (Jn 15,5)

A küldetés teljesítése utáni pedig a 8. Zsoltár szavaival imádkozott: „Ha látom az eget, kezed alkotását, a holdat és a csillagokat, amelyeket ráhelyeztél, micsoda a halandó – mondom –, hogy törődsz vele, és az emberfia, hogy gondod van rá?” (Zsolt 8,4-5)

Hegedűs Márk írása alapján NYZ

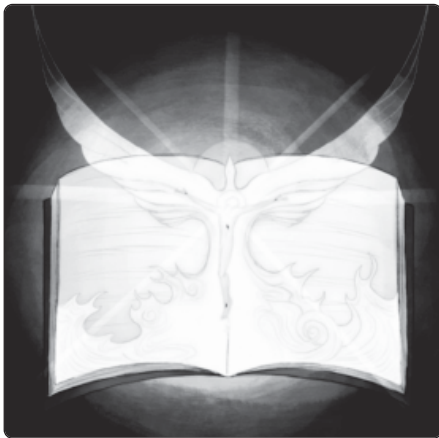

Buzz Aldrin

Egyszer egy hölgy azt mondta nekem: „Egyáltalán nem értem, hogyan imádkozhatnak az emberek Jézushoz. Nekem nincs szükségem Jézusra, én közvetlenül Istenhez imádkozom, és biztos vagyok benne, hogy Ő meghallgatja imádságomat, éppen úgy, ahogyan meghallgatja a kisgyermeket, ha elmondja imádságát.” – Sokan tévednek ily módon.

Azután egyszer alkalmam volt, egy világi dolgokban jártas, dúsgazdag és jótékonyágról ismert iparmágnással a hitről beszélgetnem. De alighogy a „veszélyes zónához” közeledtünk, ahol a dolgok sokak számára kényelmetlenek kezdenek lenni, kedvesen, de határozottan kijelentette: „Lüscher úr, én nem szoktam templomba jámi, mivel kialakítottam a magam világnézetét és hitét. Nincs értelme tovább foglalkozni ezzel a témával! Ezzel kapcsolatos álláspontom szilárd és egyértelmű, nem látom szükségét annak, hogy tovább is beszéljünk róla.” – Szinte megmagyarázhatatlan biztonságérzet – a léket kapott hajón.

Egy harmadik, úgynevezett intellektuel így vélekedett: „Az igazi hit abban áll, hogy szeretetté változik.” – Ezen azt a nagyarányú egyházi szeretetmunkát értette, amelyet a kultúrkereszténység mindmáig kifejt. Nos, valóban ez is hit, de olyan hit, amelyből hiányzik a Lélek.

Mindenkinek megvan a maga hite, véleménye, véleménye, elképzelése és mennyországja és mindezekben megrendítő annak az ismeretnek a hiánya, hogy létezik egy abszolút mérték, amelyen minden hitnek a valóság megvizsgálható! Ez a mérték a Szentírás. De tudomásul kell vennünk, hogy ezt a mértéket a legbravúrosabb szellemi akrobatikával teszik kérdésessé. A nagy nyomorúság és az ördögi csapda éppen az, hogy Isten megvesztegethetetlen Igéjét „keresztényen” díszítéssel el látva az értelemhez igazítják. Így is mondhatjuk: az úgynevezett keresztény ember kiveszi a Bibliából – ha ugyan egyáltalán ismeri annak csodálatos egységét – mindazt, ami neki megfelelő, ezután összegyűrja saját megsötétedett elméjével valami meghatározatlan masszává, amelyből azután megformálja a keresztényen tanítás modelljét, vagy pontosabban: bibliaellenes tanítást. Így keletkezik azután az a formájában és tartalmában

egyaránt tetszetős látszat igazság, amely mindenki számára igen vonzó, mivel az ömberünknek hízeleg, álláspontját nem vitatja, s barátságosan és jóakarattal biztosítja, hogy kiki a maga módján üdvözülni fog. – Milyen borzalmas félrevezetés! Milyen örjítő elvakítása azoknak, akik azt hiszik, hogy Isten megvesztegethetetlen igazságossága mellett hamisított útlevéllel elhaladhatnak.

Amikor azonban alaposan tanulmányozzuk a Szentírást, egyszerűen világossá válik előttünk, hogy amilyen mértékben közeledünk a világ végéhez, úgy fokozódik Isten Igéjének az elferdítése, átértelmezése, elhallgatása és következményeként olyan mértékben otthonosodik meg mindenhol a hit anarchiája az intellektuális keresztényen magaslatocon épp úgy, mint a primitív intelligencia alacsony szintjén.

Mi semmiképpen sem akarunk a hit anarchiájában részt venni! Ugyanígy nem akarjuk magunkat (ahogyan az újra meg újra történik), nagyszerű, szinte mondhatnánk drámai taglejtésekkel és kegyes válaszos udvarlással az Ige fölé helyezni, hanem az Ige alá. S nem akarjuk az ugyancsak kérdéses, agyondicsért értelmünket hitünk legfőbb bíróságává tenni, hiszen olykor megvásárolható utcalányként viselkedik. Számunkra csakis Isten Igéje a mértékadó, mert az ég és föld elmúlik, tehát az értelem is, a vallásos értelem is, a csillogó értelemi hit, Isten Igéje azonban mindörökre megmarad!

Arra a kérdésre, hogy: „Milyen a hited?”, válaszként idézzük a Róma 5,1-et: „Mivel tehát megigazultunk hit által, békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által.”

Az első, ami ebből az Igéből szemünkbe ötlük, az a sajátos kifejezés: „megigazulni”! Ha Isten Igéje az ember megigazulásáról beszél, akkor előfeltételezi, hogy személyes bűnben kell élnie, mert csak az igazulhat meg, aki előzőleg nem volt igaz! Igen, így van. De hadd mondjuk kerülgetés nélkül és világosan: Az ember a szent Isten szemében átkozott! Félelmetes szó, nem mindenkinek tetszik! Érthető.

Hiszen az emberi szellem, az agyon dicsért értelem arra igyekszik, hogy megalkossa saját értékmérőt, hogy ezek szerint ítéltesse meg. Nem csoda, hogy azonnal jelentkezik a felháborodás, annak minden formájában, ha a szépen megépített és kellemes etikai, filozófiai és teológiai rendszereket halomra dönti az

egyszerű és örök bibliai megállapítás: „Te emberfia, tudod-e mi vagy Isten előtt? Átkozott!”

Hogyan lehet azonban egy ilyen borzalmasan éles ítéletet kimondani? Nem valamilyen fanatikus türelmetlenség fogalmazta meg ezt az egyszerűen megemészthetetlen és szeretetlen ítéletet, annál is inkább, mert Isten a szeretetnek és nem az átoknak Istene? Sőt: Ő minden dolgok Teremtője és Megtartója, tehát teremtményeit nem szolgáltathatja ki a pusztulásnak és az átoknak – gondolja az ember. Ez értelmetlen, szinte gúnyos játszadozás lenne. Itt találkozunk a túlságosan is emberi mértékek egyikével és ki mondaná, hogy ezekben az indoklásokban nincs valami megejtő? De nem fejeződik ki benne ugyanakkor valami elrémítő, logikátlan magatartás?

Ha valaki jogi kérdésben szakvéleményt ad, akkor ismernie kell a törvényeket, mert különben ostobának tartják. És ha valaki a „jó Istenről” és az örök kérdésekről akar beszélni, annak szükségszerűen alaposan ismernie kell Isten Igéjét, ha nem akarja kitenni magát annak a veszélynek, hogy ferdén látja a dolgokat és ezzel egyszer és mindenkorra elszakad Istentől!

Éppen ezért kell nekünk közvetlenül Isten Igéjéhez fordulni, mellőzve az emberi vélemények és elképzelések őserdejét. Azok egyszer majd száraz falevélként hullanak a földre, amikor majd Isten ítéletének vihara rázúdul a világra.

Ha azt mondjuk, hogy az ember Isten előtt átkozott, akkor a következő igehelyekre gondolunk: „Átkozott, aki a fán függ” (Galata 3,13). Nincs még egy Ige a Bibliában, amely olyan élesen mutatná, milyen vétkes és bűnnel terhelt az ember Isten előtt. Azaz: a keresztfán, a golgotai átokfán lett nyilvánvaló, milyennek látja Isten az embert. Nem azon múlik ugyanis a dolog, hogy mi magunk hogyan látjuk és ítéljük meg magunkat, hanem azon, hogy Isten hogyan lát minket.

Ha van hozzá bátorságod, nézz a Golgotára, amelyen Isten az emberi bűnt és romlottságot, tehát a te bűnödöt és romlottságodat

is megítéli Fiában, Jézus Krisztusban. Olyan nagy és mindörökké halálos Isten átka, hogy Isten megszülött Fia, Aki átokká lett érted, átható kiáltásban tört ki: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?”

Isten elfordult az emberekért átkozottá lett Fiától és beletaszította az Istentől való

elhagyatottságba. És ebbe az Istentől való elhagyatottságba taszítod te is magadat, ha nem veszi le rólad Isten átkát!

Az ilyen beszéd nyilván különösen hangzik. Főként azért, mert te nem sokat veszel észre a rád nehezedő isteni átokból. Még könnyedén járod életed napjait. Ezért úgy látod, hogy túl feketére lenne festve ez az egész dolog! Megértem. De gondold meg, hogy életed napjai egyszer véget érnek és azután? At akarod vinni magaddal régi, általad összeácsolt értékmérődet? Még a sírodat sem tudod kimérni vele, s te az örökkévalóságot, a te örökkévalóságodat akarod meghatározni? Ostobaság!

Ha ma még bizzar lehetetlenségnek is látszik előtted Isten átka, mivel egyáltalán nem érzed annak súlyát, mint gondolkodó ember, sose feledd, hogy Isten átka kevésbé hat ebben az életben – bár akinek van szeme annak meglátására, az fölismeri, milyen villámcsapásszerűen és pusztítóan hat itt is –, félelmetes komolyságában azonban az örökkévalóságban jut érvényre, ahogyan az Úr Jézus is utal rá: „Menjetek előlem, átkozottak, az ördögnek és angyalainak elkészített örök tűzre” (Máté 25,41).

Talán mindez érthetetlen számodra, mivel a legjobb akarattal sem tudod belátni, hogy minden ember az isteni kárhoztató átok alatt áll. Annál kevésbé tudod ezt elhinni, mivel eddig – néhány téves lépéstől, hibától és félreértéstől eltekintve – tisztességes életet folytattál. De tudod-e, hogy Isten tűzláng szeme előtt a jótékony emberbarát éppoly vétkes, mint a gyilkos? A hagyományos erkölcsi érzék mindenesetre tiltakozik az ilyen elképesztő állítás ellen. Csakhogy ilyen döntő dologban nem az ember erkölcsi érzéke a mérvadó, hanem Isten Igéje. A Szentírás pedig azt mondja: „Mind elhajlottak, valamennyien megromlottak és nincs aki jót tegyen, nincs egyetlen sem. Mindenki vétkezett és hűjával van Isten

dicsőségének”

(Róma 3,12.23).

Ez a két ige megmutatja nekünk, hogy minden emberben ott lakik az eredendő bűn. Az ember semmi olyat nem tud felmutatni, ami Isten előtt igazná tenné őt, még akkor sem, ha tengernyi jó cselekedetet mondhatna magáénak, akkor sem, ha életét áldozná is valamely jó és igaz ügyért. Mind a gyilkos, mind a jótévő, mind a tolvaj, mind a becsületes polgár bűnös Isten előtt. Mindnyájan Isten átka alatt állunk. Erkölcsi nézőpontból hatalmas különbség lehet tolvajok és jótévők, gyilkosok és tisztességes polgárok között, de Isten egykor majd nem azt kérdi: „Milyen

jót vagy rosszat cselekedtél?”, hanem: „Megbocsáttattak-e neked a bűneid, elvételtek-e tőled a veled született romlottságod?”

Eredendő bűn? Velünk született romlottság? Ismét csak olyan fogalmak, amelyek hal-

latán az ember a fejét rázza. Lám, megszoktuk, hogy csak azt tekintjük bűnnek, amely gonosz cselekedetben nyilvánul meg. Ugyanakkor elfelejtjük, hogy minden cselekedeti bűnnek, mint valami felbugyogó víznek rejtett forrása van. Nehéz ezt a rejtett forrást (amelyet nevezhetünk eredendő bűnnek vagy velünk született romlottságnak) úgy kimutatnunk, hogy mindenki azonnal ilyennek ismerje föl. És mégis van valami, ami távoli villámcsapásként világít bele az emberi romlottság vak-sötét éjszakájába.

Talán valamilyen szenvedély bilincsel meg. Talán harag, irigység, túlzott érzékenység, szexuális tisztátalanság, iszákosság. Próbáld csak meg akarati elhatározással a bilincseket széttörni, a szenvedélyt elhagyni! Még csak nem is máról holnapra, hanem kapsz hozzá egy egész hónapot, vagy ha akarod egy fél évet, vagy akár egy teljes esztendőt. Az eredmény minden esetben így fog hangzani: képtelen vagyok rá! Bizony nem vagy képes rá, még ha akarod is. A rendőrök ismerik az úgynevezett „ugróláncot”. A szem elől rejtve összeköti a csuklót a bokával. Kívülről nem is lehet észrevenni, hogy a bűnöző meg van bilincselve. Tetszése szerint mozoghat - de menekülni nem tud! Ilyen ugróláncot visel minden ember. Külsőleg teljesen szabadon mozog, de menekülni nem tud, akárhogy akar is: meg van bilincselve és úgy is marad!

A tehetetlenség, az eredendő bűn, a velünk született romlottság abban is ijesztő módon jut kifejezésre, hogy az ember képtelen teljesíteni Isten parancsait. „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és teljes erődből” (Márk 12,30). Mi mást jelent ez, mint hogy egész lényed lángoljon az Isten iránti szeretetben. S ha nálad nem ez a helyzet, akkor halld meg, mit mond meg Isten Igéje: „Átkozott mindenki, aki nem marad meg abban, amiről meg van írva a törvény könyvében, hogy azt kell cselekedni” (Galata 3,10).

Láthatod tehát, hogy Isten előtt valóban nincs különbség a tolvaj, gyilkos és a becsületes, derék ember között. Még ha nem is gyilkoltál vagy loptál, rejtett bilincseidet nem tudod széttörni és még kevésbé tudod megtartani a mindent átfogó parancsot: „Szeresd az Urat, a te Istenedet...”. Isten ítélő válaszát

azonban ismered: „Átkozott mindenki!”

Érted most már, miért van megírva, hogy Jézus átokká lett érted (és értem), aki olyan tisztességes polgári életet élsz? Isten, Jézus Krisztus érted halt meg, hogy levegye rólad az isteni kárhoztató ítéletet. És nem hallod, amit az Úr Jézus oly szívhez szólóan mond neked a keresztről: „Embernek fia, nem azért haltam meg érted, mert Isten téged elátkozott. Nem is azért, mert oly sok szép és jó cselekedetet hajtottál végre, hanem azért, mert beteg az életed, tele gennyess sebekkel. Életemet nem az erényeidért adtam oda, hanem azért,

mert semmi olyat nem tudsz felmutatni, ami értékes lenne Isten bírói szeme előtt. Nem a kiválóságaidért adtam magam a keresztre, hanem bűnőktől szennyezett mezítelenségéért.”

Nagy félreértést kell tisztáznunk! Jézus érted halt meg a kereszten, de te csak akkor szabadulsz meg az átoktól és csak akkor lehetsz igazán Isten előtt, ha hittel megragadod Jézus átszegezett kezét!

Amikor a pusztában az engedetlen izráelitákat megmárták a mérges kígyók, Mózes Isten parancsára érc kígyót készítetett és póznára tűzte. Aki föltekintett az érc kígyóra, nem halt meg, de aki nem tekintett fel rá, meghalt. Ezért mondja maga Jézus: „Ahogyan Mózes felemelte a kígyót a pusztában, úgy kell az Emberfiának is fölemeltetnie, hogy aki hisz, annak örök élete legyen őbenne” (János 3,14-15). Jézus Krisztus kereszten elvégzett áldozata egyáltalán nem használ neked, ha nem úgy fogadod el, mint amit érted vitt véghez, mert ahogy fuldoklónak sem használ a mentőőv, ha visszautasítja, éppoly kevésbé ment meg téged Jézus Krisztus áldozata a bűneid tengeréből, ha nem ragadod meg hittel. Más szavakkal: Jézus Krisztus kereszten elvégzett engesztelő áldozata ellenére is megmarad Isten kárhoztató ítélete mindaddig, amíg nem engeded magadat hitben megtisztítani Jézus Krisztus vére által.

Mindebből magad is láthatod, hogy a valóságos színezetű, szépen fésült hit sohasem elegendő ahhoz, hogy megigazultan léphess Isten színe elé. Határozott, céltudatos hitre van szükség ehhez, amely vallja: Jézus Krisztus értem halt meg! Halála elvette rólam az engem terhelő átkot és vére megtisztít engem minden bűntől. Ahogy meg van írva: „Mert Isten Őt rendelte engesztelő áldozatul azoknak, akik Őbenne hisznek, hogy igazságát megmutassa. Isten ugyanis az előbb elkövetett bűnöket elnézte” (Róma 3,25).

Így leszel igazzá Isten előtt. Csodálatos megigazulás ez. Mert ez a hit nem mindenkié! Sokak számára túlságosan „masszív”, túl „véres”. A hit által való megigazulást nem találják meg azok, akik védekeznek ellene, akiknek a keresztről szóló beszéd bolondság, hanem csak azok, akik lelkükben összetörtek, akiknek világnézete, fölépített vallásossága gyufaszálként tört össze. És valóban, akiknél belső csőd következett be, akiknek az utolsó emberi támasztékuk is semmivé lett, azok boldogan és hálásan néznek föl a kereszten vérző Megváltóra, hogy belemerüljenek az Ő irgalmas, üdvözítő tekintetébe. Örömmel veszik át a szabaduló levelet, amelyet Jézus feljűk nyújt, és amelyikben olvasható: „Megvásároltalak véremmel. Teljesen megszüntetem a téged örökre kárhóztató vádat. Mostantól fogva többé nem átkozottként állsz Isten előtt, hanem á l t a l a m megigazultan.”

Ebben a szent komolyságú vitában és párbeszédben szétporlik minden saját hírnév, minden saját cselekvés. Itt a hiú értelem is padlóra kerül. Minden fölött uralodik a Jézus Krisztusban megelevenedett hit. Ez azt jelenti: nem tudsz mást hozni, csupán nyomorúságot, elvetettségét, romlottságodat és egyáltalán nem tehetsz mást, mint hogy hiszel, és ismét csak hiszel és elfogadod a felkínált üdvösséget. De ne feledd, hogy semmiképpen sem hited érdeme miatt vagy Istennek kedves, hanem egyedül azért, mert Isten színe előtt Jézus Krisztus elégtétele, igazsága és szentsége a te igazságod!

Az emberi értelem számára szinte felfoghatatlan, hogy a felkínált isteni kegyelem gyermeki hittel való elfogadásának oly messze menő, az örökkévalóságba átívelő, az egész örökkévalóságra nézve érvényes kihatása van: a bűnszenyvezte, átkokkal terhelt embert Isten elfogadja gyermekének. - Amikor a tékozló fiú hazatért apjához, az úgy fogadta őt, mint ha mi sem történt volna. A lerongyolódott fiúval úgy bánt az apja, hogy az idősebbik fiú fellázadt ellene. Így cselekszik Isten, amikor valakit igazzá nyilvánít. Megajándékozza a megigazulás ruhájával, úgyhogy immár mint megkegyelmezett bűnös állhat meg előtte, mintha sohasem vétkezett volna. Csodálatosak az isteni kegyelem szavai: „Hiszen mi megigazultunk.”

Az Isten által történő igazzá nyilvánítás követ-

kezménye az Istennel való mély belső békesség. Kifejezetten így olvasható: békesség Istennel. Létezik békesség a világgal is, csak hogy ez valamiféle féregráta békesség. Jézus Krisztus ezt mondja a világgal való békességről: „Nem azért jöttem, hogy békességet hozzak, hanem hogy kardot” (Mt 10,34).

Isteni törvény, hogy azt, akinek békessége van Istennel, üldözi és gyűlöli a világ. De mit számítanak a világ támadásai, ha egyszer békességünk van Istennel? A világ ugyan szorongathatja az igazat, de Istennel való békességét nem tudja megrontani. Amikor Cajetán bíboros azon az emlékezetes augsburgi vitán azt mondta Luther Mártonnak: Úgy gondolod, hogy az urak és a fejedelmek majd befognak és megvédnek a római kúria előtt? Hol leszel biztonságban? Luther teljes nyugalommal röviden és örvendezve csak ennyit válaszolt: „Az ég alatt!”

Az Istennel való békesség magasabb minden emberi értelemnél, még ha az fenyegetően közeledik is. Az Istennel való békesség olyan erődítmény, amelyet se világ, se pokol, se ördög nem tud legyőzni; mivel ez a béke nem földi, hanem mennyei, nem világi, hanem szellemi. Ezt a békességet adta nekünk Jézus, aki azt mondta: „Békességet adok nektek; nem úgy adom nektek, ahogy a világ adja. Ne nyugtalanokdjék a ti szívetek, ne is süggedjen” (János14,27).

Ha valaki azt kérdezné, hogyan magyarázható meg ez a békesség, azt felelhetjük: ez az a boldog tudat, hogy a haragvó Isten számomra Jézus Krisztus által megbocsátó Atyámmá lett! Naponta elhalmoz engem kegyelmének kimeríthetetlen gazdagságával és megadja szívemnek a boldog bizonyosságot, hogy a halálom olyan átmenet lesz, amely a hitből a látásba vezet.

Albert Lüscher
(Részlet Albert Lüscher: 3 kérdés mindenkihez című könyvéből)

HÍVOGATÓ

Kedves testvérek! Gyülekezetünk Bibliaolvasó köre a nyári szünetet követően, szeptember közepétől újra megtartja alkalmait, melyekre szeretettel várunk mindenkit, aki kedvet érez a Szentírás mélyebb megismeréséhez.

Az idei évben bibliai emberek élettörténetén keresztül keressük a személyes életünkre vonatkozó üzeneteket. Alkalmaink a bibliaismeret növekedése mellett lehetőséget adnak arra, hogy biztonságos testvéri közösségben beszélgethessünk az olvasott igéről, őszintén megfogalmazzuk személyes kérdéseinket, közösen keresve a válaszokat, s ami talán a legfontosabb: egymás hite által növekedhessen saját hitünk is. Beszélgetéseink célja, hogy a Biblia valóban Szentírássá legyen életünkben, ezért nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a közösen olvasott igeszakaszokban meglássuk és megértsük az Úristen számunkra szóló, élő üzenetét.

Bibliaolvasó körünk alkalmait kéthetente keddenként, 19:00-tól 21:00-ig tartjuk gyülekezeti házuk földszinti termében. Olvasóköriünkhöz bármikor csatlakozhatnak a kedves érdeklődők, akár alkalmasszerűen, akár rendszeresen. A dátumokról folyamatos tájékoztatást kaphatunk a hirdetésekből.

Az év hátralévő részében a következő szentírási alakokkal ismerkedünk meg közelebbről: Ézsau, Ezékiás, Dániel, Jónás, János apostol, Jakab apostol, Magdala Mária, a Bethesda tavi béna ember.

2020 januárjától tervezzük újra elindítani a teljes Szentírás elolvasását egy év alatt célul kitűző sorozatunkat, melyről újságunk téli lapszámában részletesen hírt adunk.

„Elszárad a fű, elhervad a virág, de Istenünk igéje örökre megmarad” (Ézsaiás 40,8)

Óváryné Herpai Dóra

Lukács Pál (1803-1873) életművéről Péntes István 1996-ban megjelent tanulmánya fújta le a feledés porát, hogy a pedagógia 19. századi történetében és a gyermekvers irodalomban elfoglalja az őt megillető helyet. Nevelési célzatú gyermekversei, pedagógiai elvei és munkássága folytán kivételes alakja a 19. századi neveléstörténetnek, költészete Benedek Elek, Pósa Lajos és Sebők Zsigmond előfutárának tekinthető.

Lukács Pál – vagy ahogy tanítványa a naplójában jegyezte: L.P. – hétköznapi foglalkozása szerint magánnevelő (házi tanító), s mint magáról írta, a „kisgyermek barátja”, a „kicsinyek papja”, aki mint pedagógus elutasítja a kor erőszakos és a testi fenytést rutinszerűen alkalmazó tanítási módszereit. Ezt a meggyőződését egy gyermekkori iskolai trauma is táplálta benne, amikor jó eszű és kicsit rakoncátlan nebuló korában olyan súlyos fenytést kapott tanítójától, hogy jobb csuklója eltörtött, és az ebből eredő bénaságot egy éle-tlen át viselnie kellett.

Lukács Pál a felvidéki Mátyusföldön – Kamocsán született, jobbágy szülők egyetlen gyermekeként. A tanulást a jobbágysorból való kiemelkedés eszközeként tekintette. Szülei papnak szánták, de ő a kicsinyek papja kívánt lenni. Kamocsa a Vág völgyében fekvő szín református település ebben az időben. Református Népiskolájának 1876/77. tanévben kétszáz beiratkozott tanulója volt. Itt kezdte meg a tanulmányait, majd apja Pócsmegyerre hozta, ahol a tanító rokona volt a családnak, s itt esett meg vele a korábban említett brutalitás, ami miatt apja Révkomáromba vitte tanulni. Felsőbb iskolai tanulmányait Losoncon végezte, majd tógátus diáknak Sárospatakra került. Tizen-nyolc évesen abba kellett hagynia tanulmányait, mert szülei meghaltak. Saját lábára kellett állnia. Kipróbálta a színészetet, de végül is a magánnevelősködést választotta.

Ötven éven át magánnevelőként kereste kenyerét. Megfordult a legelőkelőbb családoknál. Tanítványai közt voltak gr. Ráday Gedeon családjának tagjai. Nevelősködött a Bethlen, a Fáy, a Vályi családoknál, utolsó tíz évét Károlyi Sándor birtokán töltötte. Bejárta az országot nevelősködése közepette, kiválóan formálta a rábizott lelkeket értelmes és gondolkodó emberré. Megbízói kézzől kézre adták a komoly felkészültségű kiváló nevelőt.

Megfordult Pomázon is 1840/41-ben a pomázi Mares Móric nevelőjeként. Hogy milyen kapcsolat fűzte a Mares családhoz, az a gyermek fennmaradt naplójából nem derül ki. A napló egyetlen tanítási év néhány hónapját öleli fel, s maga az „intézet” nem is Pomázon volt, hanem a Váchoz közel eső Rádon, Móric tizenhét évvel idősebb nővére férjének a házában, ahol négyen unokatestvérek tanultak együtt a „bácsi” irányítása mellett. A napló hangvétele feltétlen jó viszonyt tükröz a tanító és tanítványa között. A téli szünetet Pomázon töltötték Mares Móric családjánál.

Lukács Pál kora legtermékenyebb gyermekversköltője volt, munkásságát harminchétfötetnyi alkotás őrzi. „Versei a reformkor és a szabadságharc eszméit, a kor haladó törek-

véseit, a hazai ipar fejlesztését, a szülőföld szeretetét tükrözik. A szabadságharc bukását követően műveiben ostorozza a nemzetietlenkedőket, gúnyt űz az idegenmajmolásból, ironikus hangvételű, szatirikus verseivel irányt mutat, jellemet formál. Kis olvasói számára írt alkotásaiból szinte árad az anyanyelv iránti

hogy sirjára az égi madarakat tápláló eperfát és a méhecskének mézet adó akácfaft ültessenek. Sirja gondozott, és ma is áll felújított formában, bár a fák rég kipusztultak. Emlékét emlékszoba őrzi Kamocsán. Emberi nagyságának és erkölcsi rendíthetetlenségének verse foglалása akár Arany János Epilógusának előképe is lehetne:

Lukács Pál

Mi volt a vezetőm
S ösztönzőm – ha kérde
A tudvány! mely vélem
Járt minden ösvényen.
Itt a csillogást –
Ott a komoly szépet
Tanulám ismerni –
S unni az ál-képet.
Mosolygám az árust
Ki igazgyöngy helyett
Üveggyönggyel fizette
Rá az embereket.
Hiúság bálványát
Messez kikerültem,
Míg az érdem előtt
Kalapot emeltem...

**A tanítvány és a „bácsi”
Mares Móric naplórészlete alapján**

szeretet: a nyelv- és hagyományápolásért száll síkra, ezt igyekszik beleplántálni már a legkisebbek érzelm- és gondolavilágába. Könyveinek népszerűségét mi sem példázza jobban, hogy közülük néhány három, sőt négy kiadást is megért: bennük a gyermek értelmi fejlődését elősegítő tanmeséket, pedagógiai célzatú versikéket, gyermekjeleneteket adott közre. Nem volt az országban olyan iskola vagy gyermekektől zsiszongó ház, ahol műveit ne ismerték volna.” – foglalja össze munkásságát Péntes István tanulmánya.

Az 1860-as évek elején visszavonul szülőfalujába. Az alkotást ekkor sem hagyja abba, szinte haláláig írt verseket. Szülőházát már nem találja meg. Hetvenéves korában halt meg 1873. augusztus 4-én. Röviddel előtte vetette papírosra *Óhajításom* című versében,

A napló hangvételéből kitűnik, hogy régi kapcsolatot fűzi Lukács Pált a Mares családhoz. Erre utal a „bácsi” megszólítás is. Kamocsa és Pomáz között a közös pont talán az, hogy a Mares család tagjai az esztergomi érsek földjeinek bérlőjeként ismertek voltak Kamocsán. Hasonlóan jó viszonyban volt a „bácsi” a Takách családdal is. Pomázi tartózkodása idején rendszeresen járt beszélgetni Takách bácsihoz. Egyidősök lévén az sem kizárt, hogy iskolatársak voltak talán Losoncon, vagy Sárospatakon. A rokonság teljességgel kizárható, mert nem egy társadalmi osztályba tartoztak. Bár annak gondolata is felmerülhet, mert úgy gondoskodik diákjairól, mint egy idősebb nagybácsi. Például csizmát csináltat, nyilván a szülők kérésére, vagy Móricnak a saját elszakadt kabátjából csináltat „kaputot”, akit különösen kitüntett figyelmével, majd utazó táskát is ajándékoz neki azt remélve, hogy őt elkísérheti következő szolgálati helyére, Zsibóra. Ehhez Móric anyja

nem járul hozzá. Móric iránti kitüntető figyelmé és atyáskodása azzal magyarázható, hogy a többiekkel szemben ő félárva – apja nem sokkal a születése után meghalt kolebában 1831-ben.

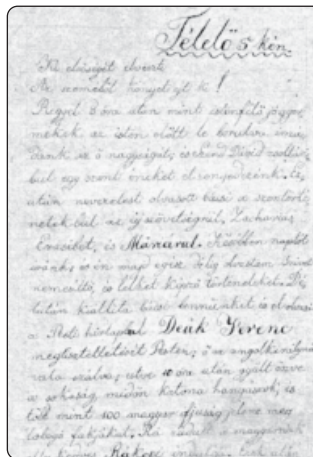
A nevelő figyelmének a nevelés minden területére ki kellett terjednie: az elvárásoknak megfelelő viselkedéstől a közhasznú ismereteken, az általános műveltségen, a vallás-erkölcsi nevelésen át az egész jellem formálásáig. Főúri családoknál nem volt ritka, hogy a nevelő tanítványa mellett maradt egészen a felnőtt korig, követve annak szellemi és lelki fejlődését.

Ebben a négytanulós rádi magánintézetben a foglalkozás rendje hasonló volt az iskolaihoz. Dél előtt és délután is volt foglalkozás. A nap korán reggel kezdődött: „Fiú, kelj fel a dobszóra! Hatodféltre jár az óra!” – írja naplójában jelszóként 1841 Téli 3-án, azaz december 3-án. Fölkelés után elvégzik „szent kötelességüket”, azaz imádkoznak. Azután

naplót írnak, ami az előző napi események összefoglalása, majd a feladott lecke kikérdezése következik. Aki jól tudja, élvezzi az arany szabadságot, aki nem, az tanul. Aztán következik a német nyelv gyakorlása. Délután ismét tanulnak, számítási gyakorlatokat végeznek, majd megtanulják az aznapi leckét. „Esteli előtt jó könyvekből olvastunk, esteli után pedig felmondtuk bácsinak, amit olvasánk. Az idő igen szép volt. Nekem pedig szomorú napom volt, mert egész nap nem vala szabadságom.” Ez egy nap eseményeinek rövid vázlata.

Más alkalommal a dicső Hunyadi példájára mindjárt reggel a bácsi kiállítja őket egy képzeltszobára, s „ott hatalmas vívánk”. (Ez a testnevelés óra.) A sok viaskodás után következik az értékelés, hogy kinek a fejére szálljon a „szép süveg”? Az értékelésben első helyen van a rangsorolás, s aki az első helyen áll, annak a fejére kerül a szép süveg, amiről csak annyit tudni, hogy nemzeti süveg. (Az sajnós nem derül ki a naplóból, hogy huszárcsákó volt-e, vagy valami más, de annyi bizonyos, hogy nagy becsben állt.) A magyar történelem nagy alakjainak és fontos eseményeinek megismerése, a hazafias nevelés, a hazaszeretetre való nevelés sugárzik a naplóból. Lukács Pál pedagógusi programjában ez a központi szerepet játszik. Szülőfalujában Kamocsán az éltető napfényvel és friss levegővel együtt szívta be a szabadságszeretetet, s ezt igyekezett tanítványaiba is jó korán beleápolni.

A tananyagból nem hiányoznak a kor nagyjai sem, miután a „bácsi” járta a Pesti Hírlapot és rendszeresen felolvas az Atheneumból. Téli 5-én (1841. december 5.) az ifjúság Deák Ferencet köszönti zenével és üdvözlő beszéddel, melyet Deák az „altányrul” (erkélyről) hallgat végig. Szívet melengető a gyermek lelkesedése, ami a napló soraiból árad. A mottók (jelszók) között vannak ma is aktuális szállóigék: „Nemzetegység a magyarság, melyből egyedül képes nemzetzsabadság felvirágozni”, egy Kossuth idézet, vagy Széchenyi: „Magyarország nem volt még: de lesz.” Másról a mottó: „Hazám, s királyomért mint magyar úgy halok, Végórámban is azt mondom, Magyar vagyok”. E sorokat olvasva először gondolnánk, hogy a szabadságharc néhány év múlva a tanítványt és nevelőjét a csatamezőre szólította, de nevük eddig nem bukkan fel egyik névsorban sem. Lukács Pál érthetően nem, mivel jobb keze nem volt alkalmas a fegyverforgatásra, Móric pedig túl

ságosan féltett gyermek lévén, otthon maradt. Idősebb bátyjának (Mares István, 1818-1855) a neve ismert, mint „közember és jó honvéd”, és „Miska pajtásáé” (Takács Mihály, 1831-1919), aki mint honvédtüzér, tűzmesteri rangban harcolta végig a szabadságharcot, és Selmecbányánál megsebesült. Részt vett a branyiszközi, kápolnai, hatvani, isaszegi, váci, nagysallói ütközetekben, amint az a Borovszky-féle vármegyetörténetben olvashatjuk.

Külön szólni kell a naplórásról, mely Lukács Pál pedagógiai eszköztárában fontos helyet foglalt el. Nem csak azért, mert általános divatja volt naplót vezetni, hanem mert ezek a napi eseményeket összefoglaló fogalmazványok arra a készítették a növendéket, hogy átgondolja a napot, szembesüljön eredményeivel, hiányosságaival, hibáival, amit a „bácsi” időnkénti bejegyzései is tudatosítottak. Vagyis ezek nem csupán fogalmazási gyakorlatok, hanem a jellem formálásának fontos eszközei. Először piszkázatot kellett írni, majd azt a „bácsi” átolvasva kijavította, s azt másolták be – gyakran így is „rakva hibával” – a vezetett naplóba, amit az L.P. szignóval ellátott bejegyzései tarkítanak. Például: „Mit sem érdemelsz, mert csak azt tevéd, amivel tartozál” – hangzik a helyreigazítás. Másról: „Beh nehezen tudsz útba igazodni: úgy látszik mintha az esős idő álmissá akarna tenni. Vigyázz! hogy a lelkesülést abba ne hagyj: mert halld mit mond hazád Washingtona: – Ki ifjú korában lelkes nem vala, vagy ki ifjúsági lelkesedését szégyenli, az hazáját soha nem szerette.” – hangzik az erkölcsi utmutatás. Ismét máshol

egy mérsékelt hangú dicséret: „No, csak hogy már ismét a kerékvágásban vagy, őrizkedj a kizötykölődéstől!” Ismét máshol így hangzik a jellemformáló intelem: „Légy erősebb feltételeidben: mert különben nem leend belőled olly férfiú, minőre napjainkban olly nagy szüksége van a társaságnak (társadalomnak)”.

A napló írása nem volt ellenére a tanítványnak. 1842 Tavasz 17-én – e napló folytatásában – a kö-

vetkező sorokat vetette papírra: „A napló hasonló egy tár-házhoz melyben különböző dolgok tartatnak. Valamint a tárház annál többet ér, minél több és becsesebb dolgok gyűjtetnek belé: úgy a napló is annál becsesebb minél jobb és kellemesebb napi történetek iratnak belé. Ennél fogva ügykezni fogunk magunkat úgy viselni, hogy naplónkat minél becsesebbé tesszük.”

A napi bejegyzések mindegyikéhez tartozik egy jelszó (mottó), a legegyszerűbbektől a komoly mondanivalóig, mint például:

LUKÁCS PÁL KÖNYVES PETI

Könyves Peti tudós egy diák volt,
Különösen nagyon mélyen számolt.
Szerette is ám a tojássárgákat.
Kukurbitát, meg a kerti spárgát.
Édes apja kérde őt tréfából,
Hogy megjött a diák iskolából:
Tudna-e már könyv nélkül számolni,
A kevésből többséget levonni?
- Tudnék bizony, édes apám uram!
Algebrán mindig első voltam, –
Felel dicsekedőn Könyves Peti,
S szemét három főtt tojásra veti...
Három-e az édes apám uram?
- Biz a se több, se kevesebb fiam.
Lássa kelmed, én azt kicsinálom
Eszemmel, hogy ez itt őt, nem három.
- Akkor lennél te, fiam, nagy diák,
Hogyha te azt nekem kicsinálnád!
- Én kivetem édes apám uram...
No lássuk hát: hogy veted ki, fiam?
- Hol három van, ott kettőt is látunk,
És ha kettőt háromhoz számálunk:
Az azonnal öt lesz és nem három.
Nos, hát, apám, van-e igazságom?
- Van fiam, van; most hát osztózzunk meg?
Én az ötből im hámat elveszek!
És a kettőt tartsd meg te magadnak
Jutalmul kitévő szorgalmadnak.

Forrás: <http://www.eternus.hu/vers/1504>

„Ma nem verték meg a dobot Mégis kaptunk pulykacombot”. Vagy máshol: „Elvem szabad mint szép hazám Melyért véremet ontánám!” Ezek megválasztása a tananyaggal, vagy a nap eseményeivel kapcsolatosak. Azt azonban nem tudni, hogy készen kapták-e a „bácsitól”, vagy maguk próbálták kitalálni és rímbe foglalni. „A honn szeretet egy neme az isteni tiszteletnek!!” Ez egy vásárnapi mottó.

Templom helyett vasárnaponként a „bácsi” tartott áhitatot, (Rádnak nem volt református temploma), ami egy-egy szent ének „zengedezéséből” és a Szentírás egy ige szakaszának felolvasásából állott. Később, mikor a fiúk között kezdett nagy lenni a feszültség a téli bezártság miatt, amit a „bácsi”

hiába igyekezett téli sétákkal és játékokkal feloldani, mikor tavasziasra fordult az idő, egésznapos túrákra mentek, és bejárták a környéket. Ilyenkor végeztek megfigyeléseket a természetben, s ha a vasárnap szabad ég alatt találta őket, ott tartották áhitatot.

Mares Mór (1831-1911) naplójából a fentiek csak kiragadott példák, s még számos kor- és pedagógiatörténeti érdekességet rejt. Nem csak tanulságos, de a reformkor szellemével átitatott szórakoztató kordokumentum is. Becses volt írója számára, amit az is bizonyít, hogy hosszú éveken át megőrizte. E sorok szerzője mintegy harminc évvel ezelőtt tartotta a kezében először a naplót rejtő pecsétetes borítójú füzetkét. Aztán kiderült, hogy ennek az ötvenegy napnak folytatása is van a megyei levéltárban, mely bárkit további csemegezésre csábíthat...

Források:

Pénzes István: „...s lettem a kicsinyek papja” – Lukács Pál és Kamocsa kapcsolata. Dunaszerdahely, 1996. 112. oldal

Mares Móric naplója. Rád 1841/42. Összeállította és az előszót írta Könczöl Dánielné. Bp. 2001. Agroinform K. 174. oldal

Vörös Péter: Lukács Pál emlékezete. Irodalmi Szemle. (1983) 6. sz. 562–565.

Könczöl Dánielné

Gyermekeknek

„Mint pásztor, úgy legetteti nyáját, karjára gyűjti a bárányokat, ölébe veszi őket.” (Ezsaiás 40,11)

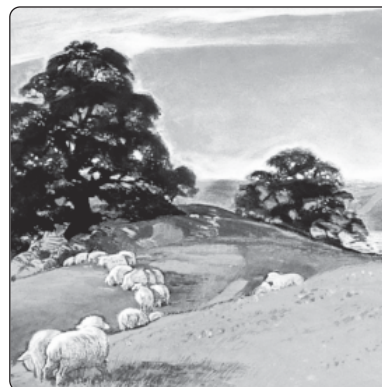
A birkapásztornak egyik napról a másikra felmondtak. Azt mondták neki, hogy öreg már, kell a fiataloknak a hely, meg aztán, ma már, ebben a modern világban másképp mennek a dolgok. Nem kell a hagyományos pásztor. Az öreg juhász, amikor közölték vele a hírt, nem szólt semmit, csak hallgatott. Csendben, szó nélkül összeszedte a botját, subáját, furugláját, kevéske holmiját, aztán fejét lehorgaszta és elköszönt. Legjobban a bárányokat sajnálta, nem saját magát. Ő még csak el lesz valahogy, de a kedves, buta kis állatok a szívéhez nőttek. Hát igen, szó, ami szó, a bárányok nem a világ legokosabb állatai, ezért különösen rászorulnak egy jó pásztorra.

Míndeközben a nyáj kint volt a legelőn, őrizetlenül. Az igazgatóság azonnal intézkedett, és megbízott egy őrző-védő kft.-t a bárányok vigyázásával. Mert ha a főnökök nem is értették a juhászokodás csínját-bínját, annyit azért tudtak, hogy a birkákat ugye lopják. Meg néha vadállatok is megtámadják a nyáját, szóval őrizni kell őket, az már egyszer biztos. Ezt a feladatot pedig – az őrzést – manapság mindenütt nagyon jól el látják a biztonsági szolgálatok. A kopasz, fekete ruhás, fegyveres emberek – gumibottal, meg gázspray-vel az oldalukon – álltak körben a legelőn, és unottan felügyelték a bégető csordát.

Egy-két napig rendben is ment minden, de amikor a birkák már mindent lelegették, és a gyomruk éhesen korgott, rettenetesen elkezdtek sígni. Szinte visszhangzott az egész völgy, majd meg lehetett tőlük süketülni. A biztonsági őrök nem tudták, mitévők legyenek, ijedten hívták az igazgatóságot. Azok meg az állatorvosért szaladtak, akit egy terepjárón azonnal a helyszínre vittek. Az állatorvos rövid vizsgálgatás után mosolyogva állapította meg, hogy a bárányok egyszerűen csak éhesek, és újabb, friss legelőre kell vinni őket. De hova, merre, hogyan? Erről még halvány elképzelésük sem volt a biztonsági őröknek.

Az irodában a főnökség az interneten

kereste a kérdésre a választ. Találtak is egy botanikus-biológust, meg egy táplálkozás-szakértőt. Ők, megfelelő juttatások (utazási és szállodai költségek) és fizetség ellenében megígérték, hogy segítenek megoldani a bárányok problémáját. A botanikus-biológus megvizsgálta a környék legelőit, és térképet készített róluk, pontosan bejelölve rajtuk az ehető, illetve mérges füveket. A táplálkozás-szakértő elemezte a botanikus-biológus rajzait, és annak alapján tervet készített. Beosztotta, hogy melyik héten, melyik legelőn kell a juhoknak enniük. Tudományos alapon komoly tanulmányt készítettek közösen, melyben figyelembe vették az állatok táplálkozásigényét, és azt is, hogy a lelegett részekre

mikor térhetnek vissza, mikor lesz rajtuk újra dús a növényzet.

A nyájban a bárányok még mindig rettenetesen sírtak, éhesek voltak. A biztonsági őrök próbálták őket a tudósok rajzai szerint precízen meghatározott legelők felé vinni, terelgetni, de az állatok nem mozdultak, csak bégették. Pedig az őrök mindent megpróbáltak, ijeszt-

gették őket, üvöltöttek, lökdösték őket a jó irányba, de minden eredmény nélkül. Ismét beszóltak az irodába, hogy „te figyeljé, öcsém, most itten állati helyzet van, asztán szójjatok má, hogy erre akkor most mit lép-jünk, főnök?”

Az ügyvezető igazgató nem örült a hívásnak, kezdett ideges lenni. Miért ilyen nagy gond egy bűdös birkanyáj felügyelete? Eddig nem volt velük semmi probléma, hiszen még az az egyszerű öreg pásztor is meg tudott birkózni eme „nagy” feladattal. Mindegy, keresni kell valakit, aki ért az állatok nyelvén! A telefonos tudakozóban megkapták egy állatidomár nevét és telefonszámát.

Megérkezett az idomár, aki valahogy megértette magát az állatokkal, és azok szépen átballagtak a másik legelőre. A vezetőség pedig szerződést kötött az idomárral, hogy hetente egyszer eljön, és rendszeresen új legelőre tereli a bárányokat. Persze ő is megfelelő fizetség ellenében.

Úgy tűnt, most már nem lesz baj az álla-

tokkal. A birkatenyésztési ágazat jól működött. Egyszer meg is kérdezték őket egy hivatalos konferencián, hogy hány birkával is foglalkoznak összesen. Az igazgató hebegett, habogott, kérdőn nézett alkalmazottaira, akik gyorsan elfordították a fejüket, és közben nagyon értelmesen bambultak, hiszen fogalmuk sem volt, mekkora a nyáj. Másnap azonnal kiadták a parancsot, meg kell számolni az állatokat. Igen ám, de a létszám öreg bárányok pusztultak. Vásároltak is, meg el is adtak juhokat, így tehát folyamatosan változott az állatok száma.

Hívtak egy informatikus szakembert, aki a vonalkódos nyilvántartást javasolta. A bárányok lábára egy kis műanyag gyűrűre rányomtatották a vonalkódot – pontosan olyat, az üzletekben az árcédulákon lehet látni. A biztonsági örök kaptak egy hordozható számítógépet, melyen volt egy adatbázis kezelő program. Ez össze volt kötve egy vonalkód-olvasóval, olyannal, amit az áruházakban meg a bevásárlóközpontokban használnak a pénztáraknál. Reggel, induláskor, a kapuban minden bárány lábán végighúzták az olvasófejet, aztán este, amikor visszatértek az akolba, ugyanúgy „beszkenneltek” minden bárányt. A számítógépes program azonnal számolt, kalkulált, elemzett, összesített, és így napra, napra készen mindig pontosan tudták a bárányok létszámát. Hasznos dolog volt a nyilvántartás, örültek is nagyon ennek a programnak.

Persze amikor új kisbárány született, hiába vették nyilvántartásba, a kisbárányt ez nem nagyon érdekelte. Csak sírt. Hát igen, egy újszülöttel rengeteg tennivaló van, és a biztonsági öröknek mindezekről enyhén szólva elég csekély fogalmuk volt. Szerencsére találtak egy állatgondozót, aki megfelelő díjazás ellenében vigyázott a kisbárányokra, ha kellett, cumisüvegből etette őket, és ha betegek voltak, beadta nekik a gyógyszert, amit az állatorvos írt fel.

Később még szerződtek egy ipari alpinista hegymászót is a nyáj mellé. Előfordult ugyanis, hogy némelyik buta bárány elkóborolt, leesett a szakadékból, és valahogy fel kellett onnan hozni. Persze nem volt mindig egyszerű a dolog, mert sokszor csak este, a számítógépes adatbázis segítségével vették észre, hogy egy állat hiányzik. Kezdték volna keresni, de gőzük nem volt, hogy merre menjenek. Hívtak hát egy magányos, olyan állatnyomozó detektívet. Bár kutyákkal dolgozott, de ő maga is nagyon jó nyomolvasó hírében állott. Éjjel fényes reflektorokkal bevilágították az egész környéket, közben kikérdezték a biztonsági öröket, hogy merre jártak aznap, végül pedig „szimat” kutyákkal végigjárták az útvonalat. Így aztán előbb vagy utóbb, élve vagy holtan, mindig megtalálták a bárányt, amit aztán az alpinista hegymászó felhozott. Utána kihívták az állatorvost, aki sok esetben az állatkórházba vitette a sérült birkákat. És, hát az sem volt ingyen.

A pénzügyi, gazdasági vezetőket egyre jobban dühítette, hogy ilyen sokba kerül a birkatenyésztési ágazat. Rengeteg specialistát kellett foglalkoztatniuk, akiknek a fizetése egyre több pénzt vitt el. És újra meg újra, újabb és újabb embereket kellett munkába állítani a nyáj mellé. Már volt saját meteorológusuk is, aki

abban segített a biztonsági öröknek, hogy előre megmondta, kivihetik-e aznap a nyáját, és hogy milyen messzire mehetnek. Ha vihar, eső, hó vagy fagy volt várható, nem mehetek túl messzire, mert még aznap sürgősen vissza kellett térniük az akolba. Viszont ha tudták, hogy sokáig jó idő lesz, akkor több napra is elmehettek a távoli, gazdagabb legelőkre, és nyugodtan, a szabad éj alatt éjszakázhattak. A meteorológus munkája nagyon fontos volt.

Történt egyszer, hogy a biztonsági örök nagyon eltévedtek, napokig nem találtak haza, étlen-szomjan kóboroltak, tévelyegtek a nyájjal együtt. Nem ismerték a környéket, nem voltak idevalósiak. Akkor vettek mindannyiuknak egy GPS műholdas tájékozási műszert. Ez a készülék centiméteres pontossággal tudta meghatározni és kijelzeni, hogy éppen hol vannak. De itt már betelt a pohár. A gazdasági igazgató megkérdezte:

- Ugyan, kedves könyvelő úr, meg tudná mondani, hogy mennyibe kerül nekünk ez a birkanyáj projekt?

A könyvelő remegő hangon sorolni kezdte a kiadásokat, és a listának se vége, se hossza nem volt.

- A biztonsági örök, négyen, egymást váltva, az havonta ennyi és ennyi.

- Állj! – üvöltött az igazgató. – Azelőtt ki volt a biztonsági ör?

- Háát, aaz öreg pásztor. Aztán az állatorvos, esetenként ennyi és ennyi – folytatta elvékonyodó hangon a könyvelő.

- Állj! Azelőtt ki volt az állatorvos?

- Az is az öreg pásztor. Értett a bárányok betegségeihez, sőt el is tudta látni a sérült állatokat, soha nem kellett őket a drága állatkórházba vinni.

És a beszélgetés így folyt tovább az igazgató meg a könyvelő között végtelen végig. Mert a botanikus-biológus, meg az étkezési szakember is az öreg pásztor volt azelőtt. Az állatidomár is ő

volt, a puli kutyája segítségével terelgette a nyáját. Vonalkódos rendszer, hordozható számítógép, informatikus nem kellett, hiszen az öreg névről ismerte minden bárányát. És tudott róluk mindent, fejből. Gondozó sem kellett az újszülöttek mellé, ezt a munkát is ő végezte. Ipari alpinista hegymászóra, nyomozóra sem volt szükség azelőtt, az elveszett bárányok felkutatását és kiszabadítását az öreg juhász intézte egymaga. GPS tájoló, meteorológus ... ismeretlen fogalmak voltak.

- Igaa...zgartó úr, hivi... hívjuk vissza az öreg pásztor dolgozni? – kérdezte a könyvelő remegve. – Máár megyek is, igazgató úr, szokoloko, őőő, mit is mondok itt, szólok neki! – dadogott, és ahogy a folyosón rohant, már nem is hallotta az igazgató következő kérdését:

- Könyvelő úr, kinek az ötlete volt elküldeni az öreg pásztor, mert úgymond „ma már másképp mennek a dolgok”? Könyvelő úr! Könyvelő úr! Csak kerüljön a szemem elé még egyszer! Beosztom pulikutyának az öreg mellé!

Részlet Szőczy János: Zavarban a »Bari Bt.« c. könyvből

Közreadja: Stift Ágnes hitoktató ■

Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete!

- Zsoltárok 107,1

Szeretettel meghívjuk az Északpesti Református Egyházmegye

CSALÁDI NAPJÁRA

2019.09.14-én, szombaton Veresegyházra

PROGRAM:

9.00 Regisztráció a református iskola főbejáratánál, illetve a református templomnál. (Minden résztvevő karszalagot kap, amely a rendezvény programjainak való részvétellel jogosítja, beleértve az ebédet és a további vendéglátást is.)

9.30 Gyülekezeti éneklés – vezető Vizi István

10.00 Úrvacsorás istentisztelet – ígét hirdető Nyilas Zoltán esperes, ígét olvas: dr. P. Tóth Zoltán egyházmegyei gondnok, orgonán Nagy Gábor

10.00 Gyermekek- és ifjúsági istentisztelet – korcsoportonként a gyülekezeti termekben, iskolai osztálytermekben

12.00 Ebéd – az iskola éttermében

14.00 Gondnokok találkozója – vezető dr. P. Tóth Zoltán egyházmegyei gondnok

14.00 Ifi program – Öreg tónál, REFISZ Pogrányi Károly vezetésével

Szabadtéri gyermekprogramok – Napraforgók játszótér, kézműves foglalkozások, játékok

15.00 Adjatok hálát az Úrnak...! – Fórumbeszélgetés a

háláról, hálaadásról. Résztvevők:

dr. Huszár Pál egyházkerületi főgondnok, a Zsinat világi elnöke, Novák Katalin államtitkár, Emberi Erőforrások Minisztériuma

dr. Zsengellér József rektor, Károli Gáspár Református Egyetem

A beszélgetést vezeti: dr. Tatai István lelképásztor

17.00 CREDO együttes koncertje

18.00 Záró áhítat – Fúkk Lóránt lelképásztor

NAPKÖZBEN:

• Büfé • Magyar Bibliatársulat roll-up kiállítás • Könyvsátor – Kálvin kiadó • Játszóvár – kézműves foglalkozások • Imaséta A programok szervezéséhez fontos a várható résztvevői létszám minél pontosabb ismerete, ezért kérjük a kedves testvéreket, hogy az egyéni jelentkezéseket a

<https://forms.gle/yjdCmw5La6QFTvqr5>

elektronikus felület kitöltésével szíveskedjenek megadni!

Pomáz, 2019. 07.19.

Testvéri köszöntéssel:

dr. P. Tóth Zoltán
egyházmegyei gondnok

Nyilas Zoltán
esperes

Kedves kis osztályom! Nehéz szívvel álllok meg így előttem, mert talán sokáig ez lesz az utolsó alkalom, hogy együtt látlak benneteket. Napok óta az jár a fejemben, azért fohászok, hogy vajon Isten mit akar rajtam keresztül mondani nektek. Sok szép igevers eszembe jutott. Azután győzött ez a gondolat, Pál Római leveléből, talán azért is, mert a Mai Ige mai napra kijelölt igeverse volt, talán azért is – mert az adott élethelyzetben lehet, hogy lesz közületek olyan, akinek segítsége, útravalója lesz ez az Igevers: „*Akik Istent szeretik, azoknak minden a javukra szolgál.*”

Minden!

Minden, tehát nemcsak az istentiszteletek, nemcsak az igeolvasások, vagy esetleg a csendes percek, amikor nyitni merünk a szívünkben az Úr felé. Minden.

Mindaz a sok jó és mindaz a sok kevésbé jó, ami itt ért benneteket ez alatt a többségében nyolc esztendő alatt. A barátságok, a vidámság, a sok közös program, a nehéz dolgozatok, a versenyek – minden a javatokra szolgál. Ezt még értjük is, hiszen általuk többé, jobbbá, tartalmasabbá válik az élet – emlékekkel gazdagodik a szív.

De mi van a csalódások, keserűségek, pofonok, a szomorúság és szenvedések pillanataival? Isten mégis azt mondja: minden. Az is, ami fáj, az is, amit abban a pillanatban talán könnyek között éltünk meg. Sőt, még az elkövetett tévedések, hibák, bűnök is. Minden.

Igen, még ha abban a pillanatban nem értjük, nem látjuk: miért – sokszor ezek azok a dolgok, melyek igazán térdre kényszerítenek és igazán kellenek –, kellett ahhoz, hogy ne a magunk szemével, hanem Isten szemével tekintsünk önmagunkra, egymásra. A legtöbbit a vereségeinkből tanulunk.

A mai nap azonban kívánom és remélem – szóljon a győzelemről. Akkor is, ha talán nem annyi pontot és százalékot kaptatok mindannyian, amennyit szeretettetek volna. Akkor is, ha valamiért mégsem az első helyen megjelölt egyetemre kerültek be.

Szóljon a győzelemről – egyrészt azért, mert egy nagy-nagy erőpróbán vagytok túl. Győztetek az időhiány, a hőség, vagy esetleg a lustaság, a szétszórtság kísértései felett.

Győztetek, mert meg tudtátok mutatni nekünk és önmagatoknak, hogy ilyen szép eredményt lehet elérni. Győztetek, mert a tudásból, mely most bennetek van, a lényeg

meg fog maradni. Azonban legfőképpen azért és akkor győztetek, amikor az Urat választottátok – aki szárnyára vett és hordozva erőt adott nektek, és ezután is ezt fogja tenni, ha leborulva kériitek Őt. Igen, igazán győztesek csak Jézussal lehetünk, az Ő hűséges követésével lehetünk. Hiszem és vallom, hogy javunkra válik **minden**, ha Őt választjuk. Ha Őt szeretjük, ha Őhöz a sírig hűek maradunk.

Vannak az életünkben olyan pillanatok, melyek örökre megmaradnak. Nekem ez a mai néhány perc – ahogy a nevetek monogramja bekerül e kopjafába – ilyen marad. Így fényképez le benneteket a szívem, a memóriám; ezt az arcotokat fogom látni, akkor is,

ha Isten éltet, elmúlik tíz, húsz, vagy harminc esztendő, és újra találkozhatunk: a reménykedő, kedves, nyitott, még egy kicsit gyermeki arcotokat.

Most útravalóul azt kívánom és azért fogunk együtt imádkozni az Úr színe előtt, hogy akárhány év is telik el, Isten éljen és világítson bennetek mások között, más színpalak között is. Mert akik Őt szeretik, azoknak minden javukra válik ebben a földi életben. Azok boldoggá tudnak tenni másokat, és azok maguk is boldog emberek lehetnek. Dobogjon a szívetek dobbanásának ütemére Isten Igéje, melyet útravalóul adott, hogy ne feledjétek el: „*Akik Őt szeretik, azoknak minden a javukra van.*”

S végezetül egy verssel szeretnék elköszönni Tőletek:

A BÚCSÚZÓK ÉNEKE

Kitekintek a fényes égen át:
új állomásokat hint felém az élet.
Vannak még ködbe vesző, messzi utak,
rejtett összefüggések, melyeket nem mindig értek.

Vannak még távoli hegyek, melyek arra várnak,
hogy győztesként rajtuk áthaladjak,
s vannak titokzatos, fénylő szigetek,
melyek fölött zászlót bont a szél,
hogy megpihenve egy percre ott maradjak.

Kitekintek a fényes égen át, fölém borulnak
a szentendrei hársak,
összesűrűsödik e nyolc év,
s emléküik reám borul, hogy homályosan lássak...
de mégis lássam a szívemben mélyen,
amit nem veszíthet soha ember el:
láthassam magam fölött az Úr szerelmét,
mely megőriz, formál, világít,
s ha olykor sírok is – átölel.

(Elhangzott 2019 júniusában, a végzős 12.b. osztály búcsúztatásakor, melynek öt éven át lehettem osztályfőnök-helyettese. Iskolánk hagyománya szerint ilyenkor a Szentendrei Református Gimnázium kertjében lévő kopjafába minden végzős diák monogramja bekerül.)

Sebestényné Jáger Orsolya lelkipásztor ■

ÖREGKORI EMLÉK

Régi idők szép emléke,
Elmúlt idők merengése.
A távolból visszanezve,
Ifjúságom szép reménye.
Elhervadt már a szép virág,
S testem múló alkonyát,
Már a távolból szemlélem,
Irgalmazz nekem Istenem.
Orbán Mária

NAPLÓ

ALKALMAINK VOLTAK:

2019. június 24-29. ■ Nyári gyermektábor az Örségben, az őrimagyaródsi Fenyves-táborban.
 2019. június 29. ■ A Kiránduló kör túrája a Holdvilág-árokba.
 2019. június 30. ■ Táborozó gyermekeink szolgálata a pomázi istentiszteleten.
 2019. július 29-augusztus 2. ■ Egyházmegyei nyári ifjúsági tábor, Sástó.
 2019. augusztus 21-23. ■ „Gyűjtünk kincseket!” nyári napközis gyermektábor Pomázon.
 2019. augusztus 21-22. ■ Bűnbánati alkalom Pomázon és Csobánkán.
 2019. augusztus 25. ■ Újkenyérért való hálaadó istentisztelet úrvacsorai közösségben; VIII. Papkerti koncert. Presbiteri gyűlés.
 2019. augusztus 26-29. Gyülekezeti ifítábor Jósvalfőn.

TERVEZETT ALKALMAINK:

2019. szeptember 22. ■ Tanévnyitó istentisztelet Pomázon és Csobánkán.

KERESZTELŐ:

2019. június 16. ■ Gaál Bence Marcell.
 2019. augusztus 21. ■ Horváth Zoé.
 2019. augusztus 25. ■ Szegedi Olivér, Szilágyi Mátyás Bendegúz.

HÁZASSÁGKÖTÉS:

2019. június 22. ■ Eperjessy Nándor és Takács Viktória házasságkötésének megáldása a pomázi templomban.
 2019. július 27. ■ Rigó István és Rigó Istvánné Isten színe előtt erősítette meg 50 évvel korábban tett házasságkötési fogadalmát a pomázi templomban.
 2019. július 28. ■ Szabó István és Szabóné Jordán Krisztina Isten áldását kérte 30 évvel korábban kötött házasságára a pomázi templomban.
 2019. augusztus 23. ■ Székely Zsolt és Bálint Brigitta házasságkötésének megáldása a pomázi templomban.

HALÁLOZÁS, TEMETÉSEK:

2019. június 12-én elhunyt Baricza Józsefné (†94) testvérünk, temetése 2019. június 21-én volt pomázi református temetőnkben.
 2019. június 12-én elhunyt Tóth Lászlóné (†90) testvérünk, temetése 2019. július 1-jén volt pomázi református temetőnkben.
 2019. június 14-én elhunyt Molnár József (†86) testvérünk, temetése 2019. július 4-én volt a szentistvánteplepi temetőben.
 2019. június 18-án elhunyt Turán János (†74) testvérünk, temetése 2019. június 26-án volt a szentistvánteplepi temetőben.
 2019. június 19-én elhunyt Sándor Pál (†72) testvérünk, temetése 2019. július 2-án volt a szentistvánteplepi temetőben.
 2019. július 14-én elhunyt Nagy Erzsébet (†60) testvérünk, temetése 2019. július 23-án volt a pomázi újkatolikus temetőben.
 2019. augusztus 8-án elhunyt Hajnal Miklós (†51) testvérünk, temetése 2019. augusztus 15-én volt a pomázi katolikus temetőben.

Szabó István és Szabóné Jordán Krisztina július 28-án Isten színe előtt erősítették meg 30 évvel korábban tett fogadalmukat.

GYÜLEKEZETI ÚJSÁGUNK KÖVETKEZŐ SZÁMA VÁRHATÓAN 2019. OKTÓBER 27-ÉN JELENIK MEG.

ÁLDÁS, BÉKESÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja

Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; – Telefon: 06-26-325-297

Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.

E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu

Honlapcím: <http://www.pomaz.reformatus.hu>

Gyülekezetünk számlaszámai:

Pomáz: 11784009-2222253-00000000

Csobánka: 11784009-2222260-00000000

Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelképásztor (e-mail: znyilas@freemail.hu)

Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila.

Szerkesztő: Dr. Puskás Attila

(e-mail: dr.puskas.attila@t-online.hu; Tel.: +36-20-9355-362)

Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor

(e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)

Megjelenik kéthavonta 400 példányban, gyülekezeti használatra, ingyenes terjesztésben. Adományokat köszönettel elfogadunk.

A Psalmus kórus június 23-án tartotta évadzáró hangversenyét a pomázi templomban tartott istentisztelet keretében

AZ ÚR MEGVÁLTOTTAINAK NEVEI

1. **Anyaszentegyház**, lásd: »Gyülekezet«
2. **Bárány**: Lk 10,3; Jn 21,15
3. Jézus Krisztus **barátai**: Jn 15,14 (vö. Jak 2,23)
4. Isten **családja** (cselédei): Ef 2,19
5. A hit **családtagjai** (cselédei): Gal 6,10
6. **Csillagok** e világon: Fil 2,15
7. **Edény**: Róm 9,23; 2Tim 2,21
8. – Irgalom **edényei**: Róm 9,23
9. **Egyház**, lásd: »Gyülekezet«
10. **Egy lélek** az Úrral: 1Kor 6,17 (vö. 2Kor 3,18)
11. **Egyek** Jézus Krisztusban: Gal 3,28
12. **Elhívott** (hivatalos): Júd 1,1
13. **Építőmester**: 1Kor 3,10
14. **Épület**: Ef 2,21
15. – Isten **Épülete**: 1Kor 39,1
16. Ábrahám **fiai**: Lk 19,9; Gal 3,7
17. – Az élő Isten **fiai**: Róm 9,26
18. – Feltámadás **fiai**: Lk 20,36
19. – Ígéret **fiai**: Róm 9,8
20. – Isten **fiai**: Jn 1,12; Róm 8,14
21. – A Magasságos **fiai**: Lk 6,35
22. – A Mennyei Atya **fiai**: Mt 5,45
23. – A nappal **fiai**: 1Tesz 5,4
24. – A szabad **fiai**: Gal 4,31
25. – Világosság **fiai**: Ef 5,8; 1Tesz 5,4 (vö. Kol 1,12)
26. **Földműves**, szántóvető: 2Tim 2,6; Jak 5,7
27. **Ígéret gyermeke**: Gal 4,28
28. – Isten **gyermeke**: Fil 2,15; 1Jn 3,2
29. **Gyülekezet** (Ekklesia): Csel 5,11; 1Kor 12,28
30. – Az élő Isten **Gyülekezete**: 1Tim 3,15 (vö. 2Kor 6,16)
31. – Az elsőszülöttek **Gyülekezete**: Zsid 12,23
32. – Isten **Gyülekezete**: Csel 20,28; 1Kor 10,32
33. Isten **hajléka**: Ef 2,22 (vö. 2Kor 6,16)
34. **Harcos**, vitéz: 2Tim 2,3,4
35. Isten **háza**: 1Tim 3,15; 1Pét 4,17
36. – Krisztus **háza**: Zsid 3,6
37. – Lelki **ház**: 1Pét 2,5
38. Akik egyenlő drága **hitet** nyertek: 2Pét 1,1
39. **Hivatalos**: Jel 17,14; 19,9
40. **Hívó**: Csel 4,32; 2Kor 6,15
41. **Jövevény** (e világban) (szétszórt): 1Pét 1,1; 2,11 (vö. Zsid 11,13)
42. **Juh**: Mt 25,33; Jn 21,16
43. **Keresztény** (krisztusiak, Krisztuséi): Csel 11,26; 1Pét 4,16
44. Isten **királyai és papjai**: Jel 1,6; 5,10
45. **Élő kő**: 1Pét 2,5
46. Isten **követője**: Ef 5,1 (leutánzó)
47. – Krisztus **követője** (leutánzóim legyetek, ahogy én a Krisztusé vagyok): 1Kor 11,1
48. Jézus Krisztus által **megtartott**: Júd 1,1
49. Drága véren **megváltott**: 1Pét 1,19; Jel 5,9 (megvásárolt) (vö. Csel 20,28)
50. – Az Úr **megváltottja**: Ézs 53,10; 62,12
51. **Menyasszony**: 2Kor 11,2; Jel 22,17
52. **Munkás**: Mt 20,1; 1Tim 5,1–18b
53. Isten **munkatársa**: 1Kor 3,9
54. Szent **nemzet**: 1Pét 2,9
55. Kiválasztott **nemzetsége**: 1Pét 2,9
56. Isten **népe**: 2Kor 6,16; Zsid 4,9
57. – Megtartásra való **nép**: 1Pét 2,9
58. – Az Ő **tulajdon népe**: Tit 2,14
59. **Nyáj**: Csel 20,28; 1Pét 5,2
60. Az igazság **oszlopa és erőssége**: 1Tim 3,15
61. **Ígéret szerinti örökös**: Gal 3,29; Zsid 6,17
62. – Isten **örököse**: Róm 8,17; Gal 4,7
63. – **Örököse** az Országnak: Jak 2,5
64. – Örök élet **örököse**: Tit 3,7
65. – Az üdvösség **örököse**: Zsid 1,14
66. Krisztus **örököstársa** (Krisztussal együtt öröklők) (Krisztusnak az Ő örökségében társai): Róm 8,17
67. – (Az asszony) **társörökös** az élet kegyelmében: 1Pét 3,7
68. – (A pogányok) együtt **öröklő-társak**: Ef 3,6
69. Az **Övéi**: 2Tim 2,19
70. Isten és Krisztus **papja**: Jel 20,6
71. – Királyi **papság**: 1Pét 2,9
72. – Szent **papság**: 1Pét 2,5
73. Az Úr **plántái**: Ézs 61,3
74. Szentek **polgártársai**: Ef 2,19 (vö. Fil 3,20)
75. Az ígéret **részesei**: Ef 3,6
76. Isten titkainak **sáfára**: 1Kor 4,1
77. Elsőszülöttek **serege**: Zsid 12,23
78. Föld **sója**: Mt 5,13 (vö. Mk 9,50)
79. Az Úr **szabadosa**: 1Kor 7,22
80. Isten **szántóföldje**: 1Kor 3,9
81. **Szent**: Csel 9,13; Kol 1,12
82. – Elhívott **szent**: Róm 1,7; 1Kor 1,2
83. – Krisztus Jézusban hívó **szent**: Ef 1,1
84. – **Szent** testvérek (atyafiak): Zsid 3,1
85. Szeplőtlen **szűz**: 2Kor 11,2
86. Isten **szerettei**: Róm 1,7; 1Jn 4,10
87. Igazság (megigazultság) **szolgája**: Róm 6,18
88. – Isten **szolgája**: 2Kor 6,4; 1Pét 2,16
89. – (Az Úr) Jézus Krisztus **szolgája**: Fil 1,1; Jak 1,1
90. – Krisztus **szolgája**: 1Kor 4,1; Kol 1,7
91. – Krisztus Jézus **szolgája**: 1Tim 4,6
92. – Az Úr **szolgája**: 2Tim 2,24
93. – Az Úrban elhívott **szolga**: 1Kor 7,22
94. **Szolgatárs**: Jel 19,10; 22,9
95. **Szólóvessző**: Jn 15,5
96. Lélektől **született**: Jn 3,8
97. – Újonnan **született** (felülről): Jn 3,3; 1Pét 1,23
98. – Istenből **született**: Jn 1,13; 1Jn 3,9
99. Krisztus Testének **tagjai**: Róm 12,4; Ef 4,16
100. Tanítvány: Csel 6,1; 15,10
101. – Az Úr tanítványa: Csel 9,1
102. **Tanú**: Csel 1,8
103. Isten **temploma**: 1Kor 3,16; 2Kor 6,16
104. – Az élő Isten **temploma**: 2Kor 6,16
105. – A Szentlélek **temploma**: 1Kor 6,19
106. – Szent **templom** az Úrban: Ef 2,21
107. **Test** (görög: „szóma”, német: Leib): 1Kor 12,12; Kol 1,18
108. – Egy **test**: 1Kor 12,20; Ef 4,4
109. – Krisztus **teste**: 1Kor 12,27; Ef 4,12
110. Jézus Krisztus **testvérei**: Mt 12,49; Zsid 2,11
111. Szent **testvérek**: Zsid 3,1
112. Az Ő **tulajdona**: Ef 1,14
113. **Új ember**: Ef 4,24; Kol 3,10
114. **Választott**: Jel 17,14
115. – Az együtt **választottai**: 1Pét 5,13
116. – Isten **választottai**: Róm 8,33; Kol 3,12
117. – **Kiválasztott** az Úrban: Róm 16,13
118. **Vándor** (e világban): 1Pét 2,11 (vö. Zsid 11,13)
119. **Világosság** az Úrban: Ef 5,8
120. – Világ **világossága**: Mt 5,14
121. Isten teremtményeinek **zsengeje**: Jak 1,18; Jel 14,4
(Bibliai nevek és fogalmak – Az Evangéliumi Kiadó kiadványából)